

57826

കാവ്യ ശിക്ഷി.

1/65

കാന്തയ ഇന്നത്തെമ്പോൾ.

V. V. Publishing House,
Trivandrum.

കാവ്യ
ശിക്ഷി

കുടകാടിക്കി.

കന്നത്തു ജനാർന്മേന്നോൻ.

V. V. Publishing House,
Trivandrum.

(25) 26
23) 7 150

പുസ്തകം.

“പാശാനത്വ” ബങ്കിമചന്ദ്രചട്ടൻജിയുടെ വി
വ്യരഹിതനോവലുണ്ട്; അതിന്റെ പ്രശ്നചരായയാണ്
ഈ “കദനദിനി.” വളരെചധികമെല്ലാം ഏടുകൾ മ
റിച്ചനോക്കവാൻ അറിവേം കഴിവേം ഇല്ലാത്തവക്ക്
പാശാനത്വവിലെ ഉള്ളടക്കം ഈ കദനദിനിയിൽ
നിന്ന് ഗ്രഹിക്കാം.

കെ. ജീ. എ.

കുടക്കവിനി.

ക്രമം അയ്യായം.

കോർട്ടിൽ നടക്കുന്ന വില കേസുകൾക്കുവേണ്ടി നാഗേര്യനാമൻ കയ്യക്കെട്ടുകയിലേക്കു എറപ്പെട്ട്. മഴക്കാ പ്രമാണപ്പോരം, കാറഡം മഴയും കൊണ്ട് നടപ്പിത്തരണം സുകരമല്ലാത്ത കാംമാബന്നനിങ്ങനിട്ടും, കോർട്ടുകാൽമാ കയാൽ തെത്താവിന്റെ ഇം യാത്രയെ സുചുവിക്കു് ഒട ക്കാവതായില്ല. കോളിളക്കാരിന്റെ വല്ല ഭർപ്പുക്ക്കുണ്ണ വും കണ്ണാൽ തോന്തി ഉടനെ കരയിൽ ചേപ്പിച്ചുകൊ ഇളാമെന്നോ തെത്താവിനേക്കാണ്ട് പ്രതിജ്ഞയെപ്പറ്റിച്ചിട്ടാ ണോ അവർ യാത്രയ്ക്കു് അനുമതി കൊടുത്തതു്::

ഹരിച്ചുരു രാമത്രിലാണോ നാഗേര്യനാമന്റെ ശ്രദ്ധ. ദോവിദ്ധച്ചരം ജില്ലയിൽ മേരതരം ജനിയുണ്ടോ. വയസ്സു് മുപ്പുതേ ആയിട്ടുള്ളി. ഭാർത്തയെ സൂചിപ്പനാ ചെയ്തു് സർക്കാലം നോക്കി അംഗേഡറം വന്നിയാ രു ആരാബിച്ചു്. മറ്റമായി ഒഴുകുന്ന നബിയിൽപ്പോടി മുക്കു കരകളിലും വിവിധചേഷ്ടിത്തങ്ങൾ കണ്ടുകൊണ്ടു് അംഗേഡ മം സൗഖ്യം ചരിച്ചു്. കാലിമെയ്യുടുന്നവരുടെ കളികളും, ചൂടുത്തു പണിയുന്നവരുടെ ജോലിത്തരങ്ങളും, നാടൻ

പെയ്ണിക്കുന്ന പ്രാതൃതമരിയ നടപടികളും, നാഗരികാം ഗനകളുടെ വിനോദവിധാനങ്ങളും, വിപ്പജനത്തിന്റെ നഭിസേവനവും നാഗരങ്ഗനാമൻ നല്ലനല്ല കാഴ്കളും അണി. ശ്രദ്ധമോഹകലങ്ങളാൽ അലംകൃതമാണെപ്പറ്റാം നീലാംബരം. നീരിലും കരയിലും പലതരം പക്ഷികൾ മീൻവെട്ട് നടത്തുന്നു. ആകാശത്തിൽ ചെരുതും വലതു മായ പക്ഷിവലാധാരികളെല്ലപ്പോൾ, നദിയിൽ പലതരം വാഹനങ്ങൾ ഇടകലവൻ ചരിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം നാഗരങ്ഗനാമനെ എററവും സിപ്പിച്ചു.

എന്നാൽ, ഈ സുവം രണ്ട് ദിവസത്തേക്കി മാത്രമേ നീണ്ടുനിന്നുള്ളി. കൂനാംനാടു പ്രകൃതിയുടെ മട്ട് ആക്കപ്പാടു മാറി. ആകാശം കുറത്തുതുടക്കി. ആററിന്റെ ഒഴുക്ക് നേര് പിന്നവാക്കിയ പോലെയായി. പങ്കു കുറഞ്ഞ പോക്കിപ്പോക്കിപ്പറക്കുമാറായി. ഈ ഭ്രഹ്മക്കും കണ്ട് നാഗരങ്ഗനാമൻ വണ്ണിയെ ഉടൻ കരയ്ക്കപ്പിച്ചു. അപ്പോഴേക്കും ചണ്ണവായുവും ഓലാരവാഷ്വരും എത്തി കൂടിഞ്ഞു. തിമിത്തക്കത്തുകൊണ്ട് കൂറും മഴയും അവിടെ കൊടുക്കും തുടങ്ങി.

ഇനിയെന്നും വേണ്ടതു്! വണ്ണിക്കൂറൻ ആ ജോ വിയിൽ സുപർച്ചിവിതനല്ല. കാററിന്റെ ഉംകും വണ്ണിക്കൂറിനു് താങ്ങാവതുമല്ല. വണ്ണിയിൽനിന്ന് കരയ്ക്കി റഞ്ജിയാൽ അതു് ലീംതപമാകമോ എന്നു് നാഗരങ്ഗനാമൻ കുകയുണ്ടായി. കൊള്ളിളക്കത്തിനു് ഭാവമുണ്ടെന്നു തോന്തിയാൽ ഉടനെ കരയിൽ ഇനങ്ങങ്ങളെമെന്നു് ഭായ്യു ഏപ്പിച്ചിട്ടിള്ളതുകൊണ്ട് അതു കൂതെറിച്ചുകൂടുന്നു്. ഒരു ക്കും അംഗീഡിയും ഉറച്ചു. പെൺമൊണിപ്പാലെയല്ലോ

ആൻവഴിയെന്ന് മറ്റ ചിലരേപ്പാലെ തക്കിച്ചു നിൽക്കുന്ന അളള്സ്ട് അദ്ദേഹം.

കാറഡം മഴയും കല്പശലായുള്ളപ്പോൾ അതിനു തിൽ ആ നബിതിരത്തു വെച്ചുതു എങ്ങിനെ നില്ക്കും! സൗത്രം പദ്ധതിമാരയെ പ്രാപിച്ചുതുടങ്കിയിരിക്കുന്നു. തന്റെ കാലം മഴ കത്തുകളിയാലും, രാത്രിയിലേ അവസ്ഥ എങ്ങിനെയെന്ന് നിശ്ചയിച്ചുകൂട്ടായ്ക്കാൽ നാഗരൂനാമണ്ണം അന്നാത്തെ വണ്ണിയാതു നിൽക്കിവെച്ചു. അന്നാന്തരം ആ കാറഡിലും മഴയിലും അയൽഗ്രാമത്തെ നോക്കി അദ്ദേഹം ചെള്ളിവഴിയിൽക്കൂടി നടന്നു. കിരുച്ചുരം നടക്കുവേം ശൈക്ഷം കാരാരാത്രുക്കി മഴനിന്നാവുകൂലും, കമിക്കാറി കുറ തിക്കുകൊണ്ട് ദിദ്ദേശം അപ്പോഴും ഇരുണ്ടുകൊണ്ടുനിന്നാതു്. ഗ്രാമപ്രദേശമാവട്ട്, അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് നിന്ന് പിന്നെയും അകന്നാകിടക്കുന്നു.

സന്ധ്യയാക്കേണ്ടേങ്കം ഇരുട്ടിന്ന് ഉള്ളക്കുട്ടി-ഡില്ലിയംകാരവും ഭേക്കാവവുമല്ലാതെ മറ്റു ശല്ലു മൊന്നം അങ്ങില്ല. മിന്നക്കുപ്പിനും മിന്നാമിനങ്ങളും ല്ലാതെ വേരെ ചെള്ളിച്ചുവുമില്ല. വല്ല രക്ഷാസ്ഥാനവും കാണാവാൻ നാഗരൂനാമണ്ണ് തിട്ടക്കുമൊയി. കാറഡി കുറ മുള്ളും കുടഞ്ഞുകുറ വിളിയുംകൊണ്ട് ദിക്കാലക്കു ഒളി ഓന്നക്കുടിയും ഭയക്കുമാക്കി. ഇലകളിൽനിന്ന് കുടുക്കുകളും ചീരകകളിൽനിന്ന് പക്ഷികളും മഴനീർ അക്കറബേവ വന്നുകുള്ളടെ കീഴിൽക്കൂടിയാണ് നാഗരൂനാമണ്ണുകുറ ശത്രി. അപ്പോൾ മുഖയാദൈക്കോ കണ്ണ ദീപം പ്രകാശത്തെ അഭ്യുദയം അഭിമുഖിക്കിച്ചു. കല്ലുപ്പുഞ്ചുക്കു ഒളിനും നോക്കാതെ വിരുവോടെ വല്ലിത്തുനടന്ന് ആ

പിപ്പേരു സഹിപ്പിച്ചുപ്പോൾ താൻ എത്രൊ ദയ ജീന്ന് ഗ്രഹത്തിലാണ് എത്രതികിരിക്കുന്നതെന്ന് അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞു. അതുകൊഡും നിള്ളുമ്പുവുമായ ഒരു ചെറുവീടാണെന്ന്. ഭാരിപ്പുവും അനാമതപ്പുവുമാണ് അവിടെ വിഹരിക്കുന്നത്. മലിനവും വികൃതവുമായി തീരെ ദർശനമായി നിലപക്കാളുന്ന ആ വിട്ടിനഞ്ചിൽ നാഗരങ്ങാമൻ പ്രവേശിച്ചു.

അങ്ങോരു മരിക്കിൽ, ഹട്ടിയിനേൽ കൊള്ളൽത്തി ബവച്ചിട്ടുള്ള തിരിയുടെ ബെളിച്ചുത്തിൽ ജീന്ന് ശായുധിൽ ഒരു ഘുലൻ അനക്കോരെ കിടക്കും. ദർന്മിയയായ ഒരു ബാലിക ആ ഘുലനെ നോക്കിക്കൊണ്ട് അരികെ ഇരിക്കുന്നു. തിരിയുടെ തെലപ്പരമന്നപോലെ വുലൻറ പ്രാണനം ഒട്ടക്കാരായിട്ടുണ്ട്. അന്ത്യക്കാലത്തെ വികൃതചേച്ചുകളുണ്ട് ഇരുപ്പും ആ ഘുലനേരാഗിയിൽ കാണുന്നുണ്ട്. കാലഭോഷിതരാൽ നന്ത്യന്നും അസമാധാനമായി അധികാരി അധിപതിച്ചു അപ്പുണ്ടും മകളുമാൻിവർ. വിത്താ വ്യാഖ്യായ കുടംബത്താലാണ് ഇവർ വളരുന്ന് വന്നിട്ടുള്ളത്. ഇപ്പുജനങ്ങളും പ്രജ്ഞസ്വദാരുളും അന്ന് ഇവക്ക് അസാധാരണമായി ഉണ്ടായിരുന്നു. മതവിജയാൽ അതോ കഴയും നൂഹിച്ചുപോയി. ഉദരനിവമണം പോലം ദിജുരമായപ്പോൾ, ഘുഞ്ഞനായ പ്രിയത്തോവു് ശോകത്തിൽ അധികമായും, ഇരും പേപ്പതലാഖായ ഓമന കക്കം അശ്ലാഷം ഉശ്ലനായും കണ്ണിരോടെ കണ്ണകൊണ്ട് സംശയപ്രായായ ഗ്രഹനായിക വിശദം വിശദം മരിച്ചു. അതോടു കൂടി ആ കുടംബത്തിലെ അഭിമന്ത്രിയും അപ്പുമിച്ചു. അന്തംമായ ഭാരിപ്പും വഞ്ഞാൽ ഏക പുത്രനം അമ്മയെ

അന്നഗമിക്കുകയാൽ, ആ കുട്ടംബവുംതിനു ഒരേ താങ്ങായി നിന്നിരുന്ന എക്ക് സുംഭം മുടിത്തു തകന്നുപോയി. എക്ക് സ്ഥാം നശിച്ചപ്പോൾ ആരും തൃശ്യയില്ലാത്ത—എത്രം വക്കു യില്ലാത്ത ആ അട്ടുനാം മകരംക്കിം വിജനപ്രഭേദത്തു മുഴു ചെറുക്കണ്ണിലിൽ എണ്ണിയെണ്ണി നാടു കുഴിക്കേണ്ണി വന്നു.

മകരം യൈഡവന്തിലേക്കു പ്രവേഗിക്കുന്നതു കുണ്ടിട്ടും അട്ടുന്ന അവരെളു മേത്രവതിയാക്കിയില്ല. മകരം ഉപാധിതയായാൽ പിന്നൊയാരാണു് തനിക്കു തൃശ്യ എന്നു് ആ മുല്ലൻ പേടക്കണ്ണാ. താൻ മരിച്ചപ്പോയായും മുഴു പെൻഡു കട്ടിക്കും എന്നതാണു് ഗതിയെന്നു് ആയാൾ സി വിച്ചാരിമില്ല. ദരിക്കാരായ മുഴു സന്ദർഭത്തിൽപ്പോലും ആ വിച്ചാരം ആയാളിലാണു് എക്കിലും, ഏല്ലാം നശിച്ചുനിലയിൽ മകരെളു എക്കയായി വിട്ടു് തനിക്കുംമിക്കേണ്ണിവരുന്നതിൽ ആയാൾക്കു ശോകമുണ്ടു്. ആയാളിടുടെ പാതിയടങ്ഠയും തൃശ്യന്മിച്ചിട്ടികരം അതുകൊണ്ടു് കുല്പിത്തസ്താണു്. അട്ടുന്നുറു മുഖാത്മനിന്നു് കണ്ണുടക്കാതെയാണു് മകളിടുടെ മുഖപ്പും. ആ പതിമുന്നവയും സുമാതുമിഴും പെൻഡുകട്ടിക്കും ഉടനുണ്ടാക്കവാൻ പോകുന്ന വിപരത്തു് എത്ര ദാങ്കണ്ണമാണെന്നു ചിന്തനിയമായിട്ടില്ല. മകരം നോക്കിക്കാണ്ണിരിക്കുവേ, ശ്രദ്ധാസന്നതി നേരുത്തേരുത്തു് ആ മുല്ലൻ നഞ്ചിപ്പാണുന്നായി. വീഘ്നപ്രക്ഷാലി മിച്ചിയടങ്ഠയു് നിശ്ചയിഷ്ടം കിടക്കുന്ന അട്ടുന്നുറു ശിരസ്സു് മടിയിൽ ചെച്ചുകൊണ്ടു് എക്കയായ കണ്ണനുംബി നിപ്പും സ്ഥിതിചെയ്യു. കാരം മഴയും വീശ്വാം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ചുറുപാടും നിബിഡാന്വകാരം. മഞ്ഞിക്കരത്തി

കൊണ്ടിരുന്ന ആ തിരിയും എല്ലായില്ലാതെ കൈട്ടപോം ഡി: ഇതുയും സംഭവം അകന്ന നിന്ന് നിറ്റിബും കണ്ണ തിരുത്തിരുന്നു, അനന്തരകാൽത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച് നാഗരങ്ങൾ നാമൻ ആ വിട്ടിരുന്നിന്ന് ഇരക്കി.

വിജനപ്രദേശം; മറരായമില്ലാതെ ജീന്നർഹമം; കു തിരുത്തിച്ചു രാവു്; തൊട്ടകിടക്കണംവും—ഈ തീക്കരാവ സ്ഥം കന്ദനരിനിയുടെ മനസ്സിന്ന് ബാധകമായില്ല. ത കുറ അഷ്ടൻ മരിച്ചകിടക്കുകയാണെന്ന വിചാരംപോ അം ആ കട്ടിക്കു് ഉണ്ടായില്ല. ആവിയും അനക്കവുമില്ലാ തെ കിടക്കുന്ന പിതുശരീരത്തെ തൊട്ടകൊണ്ട് “അം ഷ്ടാ എന്ന് അവരു പതുക്കേ വിളിച്ചു. അതിനു മരപടി പുരഖ്യടാത്തങ്ങളും അഷ്ടൻ ഉറക്കുകയാണു് എന്ന് അവരു വിചാരിച്ചു. അഷ്ടനു വിശിക്കൊണ്ടിരുന്ന അ വഴിടെ കൈ ഇപ്പോഴും ആ ജോലിതന്നെ തുടന്നുന്നതു എ. ആ ഷ്ടാട്ടിൽ, ദിംബനിദിപാവശ്യഗന്നായ അഷ്ടൻറു അടക്കാർ അങ്ങിനെ കരച്ചുനേരം ഇരുന്നേപ്പുംശക്കം, പല നീളുന്നതെ തുമംകാണ്ടു് എറബും തള്ളന്തിട്ടിച്ചു ആ ബാലിക തനിഞ്ചു ഉറക്കിപ്പോയി. ആ നിഉ ഉ കു സപ്ലാത്തിലേക്കു് തിരിതെ. മരിച്ചപോയ അ മു ആകാശത്തിൽനിന്നു് ഇരക്കിവന്നു് മക്കൗ എടുത്തു് വാശാല്പരതോടു പരിഠണം ചെയ്തിട്ടു്, “മക്കൗ, നീ അങ്ങിനെ കഴുപ്പെട്ടുകയെക്കാറു നല്പത്തു് എൻ്റെ കുട ഔടാങ്കഖാണു്”എന്ന വിളിച്ചു. ജീവിതം വെടിത്തെ ആകാശത്തിലെ ആ നക്ഷത്രലോകത്തിലേക്കു് ചെല്ല വാനാണു് അമു വിളിക്കൊന്നതു്. അതു് മക്കംകു പ്രിയ മായില്ല. ഭൂമിയെവിട്ടു് അതു അകലേക്കു പോകവാൻ

“ താൻ ശക്തയല്ല എന്നു് അവരു പറഞ്ഞു. “ താൻ വാ വിളിച്ചിട്ടും വരാതിരിക്കുന്നതിനീ ഇനിച്ചൊരിക്കൽ ഒരു കുടുംബം വരുമാൻ എന്നു വിളിച്ചുകരഞ്ഞു് ” എന്നു് വിധിച്ചിട്ടു് അമു ആകാശത്തിൽ രണ്ട് തൃപ്പാദങ്ങൾ മ കരംകു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. അതിൽ ഒന്നു് തൃപ്പാദങ്ങൾ നാനാശ പ്രകാശന്നും, മരറ്റു് സുഖാവനയായിരുന്നീ മുകുതുമാണു്. “ ഇവരു രണ്ടുപേരോയും ദഹാരസപ്പും മുപ്പോലെ നീ എപ്പോഴും പേടിച്ചുകലണ്ണു് ” എന്നു് പറഞ്ഞതപ്പിച്ചു് അമു അന്തല്ലാനു വെള്ള. കുടനൗഡിനി അപ്പോർത്തുന്ന ഉണ്ണാക്കയും ചെങ്കു.

അപ്പോഴെക്കും അഭ്യസ്തരിലേ അള്ളക്കളിൽ ചിലർ അവിടെ വന്നുകയറി. മുഖം മരിക്കുകയും മകരം ഒരു കാകിനിയാകയും ചെയ്യുതുക്കണ്ടു് ആ വിട്ടിൽനിന്നു് ഇര കൈപ്പോയ നാഗരുന്നാമൻ ആ ഇഞ്ചട്ടിൽ തപ്പിത്തട തെരു നടന്നു് സമീപഗ്രാമത്തിൽ ചെന്നു് സ്വന്തു പഞ്ച ചെലവിൽ ചെങ്കു എപ്പും പ്രകാരമാണു് ഇവയുടെ വ ചെവു്. മുഖാൺറ ശവസംസ്കാരാലികമ്മാദര വഴിപോ ലെ നടന്നു. മഹിസൂരികവശനായി അപ്പോൾറ ശാരിരത്തെ കെട്ടിയെടുത്തപ്പോറ കുടനൗഡിനി വാവിട്ടുകരഞ്ഞു. അ വകു ആഹപസിപ്പിക്കുവാൻ. ഒരു കുടുകാരിയെ ഏല്പിച്ച തിൽപ്പിനേന്നാണു് ആ ആളുകൾ അകന്നാതു്.

നോം പുലന്തിൽപ്പിനേ, കുടനൗഡിനിയുടെ സം രക്ഷണാത്മപൂറി നാഗരുന്നാമൻ ആ ഗുമബാസിക കൂമായി ആലോചന നടത്തി. കരെ പഞ്ചം സുരിയനമാ യി നങ്കാമെക്കിൽ ദുഃഖവകു വിവാഹം ചെയ്യുന്നതിനു് അവിടെ ആളുണ്ടോ. എന്നാൽ, ആ ആളു നാഗരുന്നു എങ്ങിനെ വിഹപസിക്കിം? ചെലവിനു വേണ്ടുന്ന പഞ്ചം

അതതുമാസം എത്തിച്ചുത്തമാമെന്ന അദ്ദേഹം പറഞ്ഞ
തിന് അവിടെ ആരം വഴിപ്പേട്ടില്ല. മുഴുവൻ തുകയും
മുൻകുറായിത്തന്നെ കിട്ടേണ്ടാണു. അപ്പോൾ നാഗര
ആശ് തന്റെ ആലോചന വേദവഴിക്ക് തിരിക്കേണ്ടി
വന്നു. കുദന്നവിനിയുടെ ഒരു ചെറിയമു കയ്ക്കട്ടയിൽ
ചാക്കിനാശിനും ഓരം പരക്കയാൽ അവബൗദ്ധമിക്കൊ
ണ്ട പോയി ആ സ്ഥിരൈ എല്ലിച്ചുക്കാമെന്ന് ഭടകം
അദ്ദേഹം നിങ്ങയിച്ചു. അതിലേക്ക് കുദയെ വിളിക്കു
വാനായി അദ്ദേഹം ആക്ഷേ അയയ്യും ചെയ്തു.

സപ്രദയത്തിനിന്ന് ആ ഉംഗിലേക്കു ചെല്ലുന്ന
കുദക്ക് അകലേവെച്ചു് നാഗരാഞ്ചാമനെ ഒരേ നേരം
കണ്ണതോട്ടുടർന്നു വലുതായ ഉദ്പേഗമുണ്ടായി. തന്റെ
നാം രാത്രി തന്നിക്ക് സപ്പള്ളത്തിൽ അമു കാണിച്ചു
നാ ആ പ്രത്യഷ്ഠനും ഇംഗ്യാർഡ് എവർഡം ഒ^ഒ തെട്ടുക്കാം. അട്ടത്തുവരാതെ അകലേ നില്ക്കുന്ന കുദ
ഡോ നാഗരാഞ്ചും സപ്രയം സമീപിച്ചു് താൻ വിചാരിക്കു
നാതു് ഇന്നതെന്ന് സ്ഥാപിതോടെ അറിയിച്ചു. അതി
നും അവളിൽ മെഴുനം മാത്രമേ കണ്ടുജീജി.

രണ്ടാം അധ്യാരയം.

അതു സന്തോഷത്തോട്ടുടർന്നു കില്ലുക്കിലും, തീനാം
കുദവെക്കാണ്ടു മാത്രം നാഗരാഞ്ചാമൻ കുദന്നവിനി യെ
കയ്ക്കട്ടയിലേക്കു കുട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അവിടെ അ
സെപ്പച്ചിച്ചതിൽ, കുദയുടെ ആ ചെറിയമുയെപ്പറ്റി ഒ^ഒ
തു തുനും കിട്ടിയില്ല. അതുകൊണ്ടു് ആ കുട്ടിയുടെ ഒ^ഒ
ം അദ്ദേഹത്തിനാതനെ വധിക്കേണ്ടിവന്നു.

നാഗര്യങ്ങൾ ഇളയ പെങ്കളായ കമലാമൺ കിൽക്കട്ടിലാണ് പാർപ്പണതു്. അവളുടെ ഭർത്താവായ ശിവിഷച്ചത്രമിന്തൽ അവിടെ എത്താണ്ഡായ കമ്പനിയിലെ സറ്റപ്പായി വർത്തിച്ചു് വലിയ പണ്ണക്കാരനായിത്തീ ന്നിട്ടണ്ടു്. താൻ ഗോവിന്ദപുരത്തിലേക്കു ചുറ്റപ്പെട്ടുന്നതു വരെ കൂദന്നവിനിയേരക്കിട്ടുവാൻ നാഗര്യം കമലാമൺ നിയൈ എല്ലിച്ചു്. അചവതിയും തീലന്നയന്നയമാണു് കു മല. ഇതു പതിനെട്ടാംവയസ്സിൽത്തന്നെ അവർ മുഹ നായികയാൽ കുടംബകാൽനിർഘണം ഓഗ്രീയായി നട ത്രുഞ്ഞണ്ടു്. എക്കിലും, കട്ടിക്കളി അവളുടെ എല്ലാ കാൽ തതിലും കാണാം. ആ വിത്തതികളെല്ലാം മുഹത്തേരുടു കുടിയാകയാൽ എക്കുമെല്ലാ പരിവേം.

ജേപ്പുന്ന് എല്ലിച്ചുതന്ന ‘സാധന’ത്തെ കമല അ ദേഹാംതന്നെ വലിച്ചുകൊണ്ടുപോയി കാണതെവരുള തതിലേക്കുന്നു തജ്ജി. ഇതിൽ കൂദയുടെ സംശേമമാണു കമല കാണുന്നില്ല. തനിക്കു കിട്ടിയതിനെ മുലവും സുമാരിലവും അലംകൃതവുമാക്കുക, കമല ഉടൻ ചെയ്തു. അതുകൂടും കഴിഞ്ഞു് എത്തുനിലപ്പെല്ലാം പരിശോഭി ചുനിഛ്റുന്ന കൂദയെ നോക്കി “നീ ഇവിടങ്ങന്ത യജമാന നീരു മുവിലെങ്ങാണു ഒരിക്കലും ചെല്ലുന്നതു്.” നിന്നെ കണ്ണാൽ അദ്ദേഹം കൊതിച്ചേരുക്കും” എന്ന കമലാമൺ പറഞ്ഞു് ജേപ്പുനെ കണ്ടു തൊഴുതുവരുവാനായ! അ യച്ചു.

കുദയുടെ കാൽന്തരപ്പുറി തന്നെ ദേശ്ചായ സൂച വിക്കം, തന്നെ മിത്രമായ മരഭേദങ്ങളാം നാഗര

പ്രു ടാറോ കരത്തുള്ളൂ. ഈ പതിമൂന്നാംവയസ്സിൽ ന്റെനെ സപ്പാഡഗുണരിയാണ് കൂദ എന്നും, അവളുടെ ശുചം ദിവ്യരോമനമാണെന്നും മറ്റൊരു അഭ്യർത്ഥി തന്റെ ഒപ്പുമിത്തനുള്ള കത്തിൽ വന്നിക്കയുമുണ്ടായി. യടാകാ ലം ആമുഖിയിടെ മറപടി കിട്ടി. അതിൽ കൂദയെപ്പറ്റി എഴുതിയിരിക്കുന്നതു് ഇങ്ങിനെയാണ്—

“പുതിയരു കിട്ടിയപ്പോഴേക്കും പഴയതു വെടി എത്തുവോ? എന്തോ ഒരു ചെണ്ണകട്ടിയെ കണ്ടു് അങ്കു് എന്നു മരന്നിരിക്കയുണ്ടാണോ? അവശ്രേഷ്ഠാംഗു് വേരെയാ കീഴം കൊച്ചുത്തുകഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും, കമലാമൺ എൻ്റെ അവകശത്തെ അപധരിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, അങ്ങും യുടെ മരുപ്പാ സ്പത്രുക്കളെയുംപോലെ ആ കട്ടി എൻ്റെയാണ്. അങ്ങേക്കും കാമമുണ്ടെങ്കിൽ അവശ്രേഷ്ഠ അം ക്ഷേമശബ്ദം വേദപ്പീക്കയും തൊന്തു ചെയ്യാം. അമ വാ അവശ്രേഷ്ഠ എൻ്റെ താരാചരണനായി ഇങ്ങനെ കുടി ക്കുണ്ടു് വരും. അവന്നു് അനന്തപദ്ധായ വയുവാണ് അവശ്രേഷ്ഠനു് അക്കദയുടെ എഴുത്തുകളും തൊന്തു ഉണ്ടി ക്കുണ്ടു്. കമലയ്ക്കു വിരോധമില്ലെങ്കിൽ, അവശ്രേഷ്ഠ അധികാരി നാരായണക്കും താമസിപ്പിക്കുന്നതു്. അവിടെ തെരു വാസം മനസ്സും മനസ്സും മനസ്സും മനസ്സും തൊന്തു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. കേൾപ്പു കഴിയുന്നതുവരെ അങ്ങേക്കും” അവിടെ താമസിക്കുന്നവർക്കും എന്നിക്കും അവിടെ വന്ന ക്രൈപ്പാക്കിവാൻ ഉണ്ടു് അനശ്രേഷ്ഠ തമണം—”

ഈ എഴുത്തുപ്പകാരാ, താരാചരണവേണ്ടി കു ഏതെ സുമുഖിക്കു കൊടുക്കാവാൻ നാനേതുണ്ടു് ആ; അതു കമലയ്ക്കും സഹിതമായി. വീഘ്നിക്കിൽ ആണ് കുടിക്കുംബാനമിച്ചു കളിച്ചു ചാട്ടനടക്കുന്നതിൽനിന്നു

പോലും മനസ്സു പിന്നാറിട്ടില്ലാത്ത കമ്മയെ കമലാമൺ എത്താനും നാടകകാണ്ട് ഗ്രഹവിഭ്രംശണമായ സുക്കമാരി യാക്കിട്ടുണ്ട്. കേസ്റ്റുകാൽം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ അവ ഒരുംകുട്ടി നാഗരുക്കൾ സ്പദശത്രുക്കൾ തിരിച്ചു. മാർക്ക് മല്ലേൻ, മുപ്പസ്പഷ്ടവത്തപ്പറി കമ്മന്നുവിനി എത്താണെങ്ങാണു വിചാരിക്കുന്നും അതു ഉടൻതന്നെ മരശകയുള്ളണം എന്നി. ദിനാനക്കവിയും പഴോപകാരണിലന്നമായ ഇതു ഉഭാവഹരിതനിൽനിന്നും ആക്കാനമുള്ളക്കുറുമാ ആവശ്യമാണ്.

സുമുഖി പറഞ്ഞ ആ താരാചരണാം ആരാണും? അതിനെ പോരായ ഒരു വിധവയാണും സുമുഖിയെ ബാല്യത്തിൽ വളര്ത്തിയിരുന്നതും. ആ ധാത്രിയുടെ ചുറ്റാണും താരാചരണാം. പിതൃഗ്രഹത്തിൽ ബാല്യം മഴുവൻ താരാചരണനൊന്നിച്ചും സംസാരം കഴിച്ചു കൊണ്ടാണും സുമുഖി വളര്ന്നിട്ടുണ്ടും. വിധവയെക്കി ലും യുവതിയായ അതിനീ കേവലം കാമചാരിണിയായി തെറിന്നും അഭ്യന്തരം ഭർവ്വത്തെന്നറക്കുട ശ്രീചുപോയിട്ടു കാലം കരെയായി. അവശ്രേഷ്ഠരിച്ചും പിന്നീട് യാതൊരു വത്തമാനവും കേട്ടിട്ടില്ല. കലീനാനും ധനവാനമാണും സുമുഖിയുടെ അംഗും. അഭ്യന്തരം താരാചരണനെ പ്രത്യനിർവ്വിശ്വശം സ്നേഹിച്ചും സ്വന്നാക്കുന്നതിൽ പാപ്പിച്ചു. സുമുഖിയെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്തിട്ടും എത്താണംകൊല്ലും കഴിയുംപോഴുക്കും അഭ്യന്തരം മരിച്ചുപോയി. അഭ്യന്തരാഘൈ താരാചരണാം അഭ്യന്തരാഘൈ ആയുള്ളൂ. വേരെഞ്ഞെടു താഴേങ്ങാ തന്നെല്ലാ കാണാതെ അവൻ ബാല്യസവിജായ സുമുഖിയെ ആരുയിച്ചു. അവർക്കുവേണ്ടി നാഗരുക്കനാമനും അവിടെ ഒരു പഴുക്കുടം എ

പ്രുട്ടത്തി അതിൽ താരാവരണനെ വാദ്യഃരാക്കി.
 “ഉംമരിൽ കൊഞ്ചൻ സർവ്വജ്ഞൻ” എന്നവണ്ണം ആ
 വൻ ആശായ്‌മകൊണ്ട് ആ ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു പ്രമാണി
 യായും. ആ സ്പാധിനബലത്രഥാട, നാമ്മായപരി
 ഷ്ടൂത്രാവായി അവൻ മുഹമ്മദാജത്തിൽ ഒരുഗമായി.
 ദേവിചുരത്തിലെ ജനിയായ ദേവവ്രതനാണ് ആ സമീ
 ജത്തിനെറ്റി സ്ഥാപകൻ. ദേവവ്രതനെറ്റി ഉറര സേവനാ
 ണം താരാവരണനെന്നും ജനങ്ങൾ മാനിച്ചുപോന്നു.
 ആ ചാരപരിഷ്ഠൂതിയെപ്പറ്റി സമാജംവക അന്നവാര
 ദോഹങ്ങളിൽ താരാവരണൻ പ്രസംഗിക്ക പതിവാ
 യി. ഈ പ്രസംഗങ്ങളിൽ അന്നാജീവ ഒരു മാസിക്കളും
 ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രകാശിച്ചിരുന്നു. പ്രകാശിച്ചിരുന്ന
 എഴുതിവാങ്ങിയവയും കുഴിച്ചാൽ ബാക്കിയാനുമില്ല.
 തന്നെ കട്ടംബുത്തിൽ സ്രീകളില്ലാത്തതുകൊണ്ടു എ
 എന്നും സ്രീസ്പാത്രത്രുമെന്ന പേരിൽ സ്രീകര യ
 മാകാമം ചരിക്കുന്നവരാവേണ്ടെമെന്നും അവൻ നീട്ടി
 നീട്ടി പ്രസംഗിക്കുന്നുണ്ട്. അവൻറെ വിവാദത്തിനാം
 യി സുമ്മഖി ഇതുവരെ ചെയ്ത പരിത്രമമെന്നും ഫലവിച്ചി
 ടില്ല. കാമവുത്തയായാണവൻറെ അമ്മയെങ്ങാത്ത് അ
 വനെ വരന്നായി അംഗീകരിക്കുന്നതിനും അവിടെ ആരു
 മുണ്ടായില്ല. തനിക്കിണ്ണാക്കവാൻ ചോകന അന്നു
 തതി കലിനയായിരിക്കുന്നേരനു നിർബ്ബന്ധംകൊ
 ണ്ട് സുമ്മഖി താരാവരണനെ അപക്രിയകളത്തിലേക്കു
 അയച്ചതുമില്ല. ഇങ്ങിനെയിരിക്കുന്നവാഴാണും സുമ്മഖി
 ക്കു കുണ്ണുവിനിയെപ്പറ്റി അറിവു കിട്ടിയതും. അതോ
 ടക്കടി താരാവരണൻറെ വിവാദത്തിനും ഇനി വേരെ
 വയുവിനെ അനേപഷിക്കുന്നതില്ലെന്നായി.

പടിപ്പുരമാളികകൾ, നടക്കാവുകൾ, ഷുണ്ടാട്ടകൾ, താമരപ്പൂജ്യ, അമ്പലം, ചാവടി, നാടകൾാല, കച്ചേരിപ്പുറ, ദണ്ഡാരാലയം മുതലായവ മതിബജ്ഞകൾക്കും കണ്ണക്കാവലികൾക്കും ഇടയിൽ സുരക്ഷിതം പരിശോഭിതമായി. അന്മരാവതിപോലെ മനോമോധനവും സുജ സോല്പുണ്ണിതവുമായ വിസ്‌തൃത കൊട്ടാരമാണ് നാഗരേഖ നാമഞ്ചരം ദേവനം. അത്ഭീജനം ചാവടിയിലും, ഭക്തജനം അമ്പലിലും, ക്ഷേത്രജനം അട്ടക്കളയിലും, സുരീജനം അന്തഃപുത്രതിലും കോലാഹലക്കുളമലികളായി വർത്തിക്കുവേ, ഗ്രഹങ്ങൾ നായ നാഗരേഖൻ കുദാനദിനിനിങ്ങയാട്ടങ്കടി അക്കദേശക്കു കടന്നു. ആ റഹ്മമന്ത്രത്തിന്റെ ദൈവവും ദൈവപ ശ്രൂദ്ധകൊണ്ട് അത്രാത്മതനേതാട്ട നിഛ്കുന്ന കുദാനയെ സുര വി ഉടൻ വന്നു് ആദ്ദേശിച്ചിരു.

താൻ സപ്ലൂതതിൽക്കണ്ട ആ സുരീയുടെ ഹായ സു മഖിക്ക് ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നു് കുദ വിച്വാരിച്ചിരുന്നതു് തെററിച്ചപ്പായി. വമവന്നിനിയും അപേക്ഷയും നായമായ സുമുഖിയിലും സപ്ലൂതതിൽക്കണ്ട ആ സുരീയാവട്ട, വിത്രുപയല്ലുക്കിലും അസിത വന്നുന്നയാണു്. താൻ അന്നജത്തിയായി വരിച്ചിരിക്കുന്ന കുദാനയ കുദലപ്പള്ളാനന്തരം അന്തഃപുത്രതിൽ പരിചിതമാശാഖ:നായി സുമുഖി രബ്ബൻ ഒരു ഭാസിയെ വിളിച്ചു. അതു ഭാസിയെ കണ്ണിലുടനെ കുദയ്ക്കു് രോമമഹംഗണ മുണ്ടായി. ഇവർ തന്നൊന്നായാണവർ! സപ്ലൂതതിൽക്കണ്ട ആ സുരീയും ഇതു ഭാസിയും ഒരുവർ തന്നു! “നി ക്കുദലുടെ ഘോഷാത്മു്?” എന്നു കുദ ഘോഷിച്ചതിനും “മീശാംബു്” എന്നു് അവരും മരുപടി കൊടുത്തു.

കുംബമിനി ആ വേന്തതിൽ പാപ്പുത്തങ്ങളിയൽക്ക് വിനെ അടുത്ത ശ്രദ്ധയുള്ളത്തിൽ അവളുടെ വിവാഹം നടന്നു. സുരൂത്തെന്നു സുത്രപ്പേരും അല്ലാത്ത താരാചര സന്മാനം സുവർണ്ണരത്നമായ കുംഭയെ കിട്ടി. അവന്മാർ അവളിൽ അന്നതാഗമുണ്ടോ എന്നപോലും അവിടെ അനേക ഷണമുണ്ടായില്ല. സ്വന്തം സംതൃപ്തിക്കായി സുമഖി നടത്തിയ വിവാഹമാണെന്ന്. വേഴ്ചി കഴിഞ്ഞ ഉടനെ താരാചരൻനും ഭാം്ഗയെ സപ്രസംഗത്തിലേയും കുട്ടിക്കൊണ്ട് പോകയും ചെയ്തു.

അപവതിയൈ ഭാം്ഗയെ കിട്ടിയതു താരാചരൻനു ദിംഠമായി. സുരീസ്വപ്നതന്ത്രം പാല ആരംകൂട്ട അള്ളിലും പ്രസംഗിച്ചവിട്ടുള്ള വലിയൊരു സൗഖ്യാധിക്ഷാരിയാണെന്നും. സുരീക്കുളം അക്കത്തിട്ടുള്ളതെ, പൊതുക്കാംഗങ്ങളിൽ അവരേയും പ്രവേശിപ്പിക്കണമെന്നും, വിവാഹം കഴിഞ്ഞാൽ താൻ അങ്ങിനെന്നയാണെന്നും ഒരു എന്നും അവൻ പലപ്പോഴിം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മുന്നാധാരിണിയായ ബാലികയെ താൻ വേട്ടപ്പോഴാവു കെ അവശ്യ പശ്ചാത്യപരമായമായി ഇടപെട്ടതുന്നതിൽ താരാചരൻനു സന്ദേശമുണ്ടായില്ല. സ്വന്തം ഭാം്ഗയെ സംബന്ധിച്ചുടന്നെതാഴും സുരീസ്വപ്നതന്ത്രം അവന്മാർ അരങ്ങുതായിട്ടുണ്ടും തോന്തിയതു്. കുംഭയുടെ സൈഘസ്ത്വത്തു തന്ത്രപ്പറ്റി അഭ്യർഥനയും ചൊല്ലുണ്ടായപ്പോൾ താരാചര സംഭവിച്ച കുട്ടകാർ ഇളക്കി വശായി. പ്രസംഗംപോലെ പ്രവർത്തിക്കാത്തതിനും അവനെ അവൻ കളിയാക്കിതുടങ്കി. ഭാം്ഗയെ പൊതുആരംഭങ്ങളിൽ കൊണ്ടുവരാത്തതിനും സ്നേഹിതന്മായി പരിചയപ്പെട്ടതുന്നതിനും

സമാജികന്താവായ ഭേദവും ചെയ്യു പരിധാസമാണ്. താരാചരണനാം അധികം ദിന്മാനമായതു്. കുട്ടാളികൾ കും അവൻ ഇതുമും അപധാസ്യനായപ്പോൾ പക്ഷേ, ഭേദവും നേരിലും തന്റെ ഭാത്യയെ പരിചിതയാക്കിയെ കാശമെന്ന് അവന്നു് ഇടക്കയ്യും തോന്തിയെക്കിലും സുഖ വിയെ പോടിച്ചിട്ടു് ആ തോന്തവിനെ ഉടൻ പിന്നുവ ലിച്ചു. എതാനം മാസത്തെയ്യും ഭാത്യയെ മാറ്റിത്തുമണി സില്പിച്ചും ഭേദവും പ്രഭുത്വികളിൽ പൊരുതിക്കൊടുക്കണം കുമതിയിൽ തേങ്ങുമാണ്ണം പോയെക്കാമെന്ന വിചാരിച്ചു താരാചരണൻ ആ വഴിക്കു തിരിത്തു. അവൻ അററ കറിക്കു തിരിത്തു വിഭാവനപ്പോൾ വാൻ ആരംഭിച്ചു ഭാത്യ യെ തൽകാലം നാഗ്രഹം ഭവന്തിലേക്കയും. മരാക തെപ്പാക്കുമ്പിത്തു് ഭാത്യ തിരിയെ വന്നപ്പോൾ ഭേദവും നേരിലും അലട്ടുക പിന്നെയുമണ്ണായി. ചില ചണ്ഡാതി ക്കോട്ടക്കുടി ആയാൾ താരാചരണൻറെ വിട്ടിൽവന്നു് അവനെ അപധാസിച്ചു തുടങ്ങുകയാൽ ഇനി ഗതുന്നരമി ല്ലോകണ്ടു് അവൻ കാന്താന്തിനിയെ പുറത്തുകൊണ്ടുവരും. സർബാന്ധപ്രധിതയായ ഭാത്യയെ അവൻ ഭേദവും നേരിലും മന്ത്രിയും മാജരാക്കി. ലജ്ജാകുലയായ അവരുംകും ആ നിലയിൽ അവിടെ നില്ക്കുവാൻ ശക്തിയുണ്ടായില്ല. അവരും കുറത്തുകൊണ്ടു് ഉടനെ അക്കുതെയ്യു് ഓടി ഒരത്തു. എന്നാൽ ആ ഒരേ നോട്ടോക്കശണ്ടതനെ അവരും ഒരു വിറുമം ഭേദവും നേരിലും മന്ത്രിയും എന്നെന്നെയ്യും മായി പതിത്തുകഴിത്തു. കാന്തയെ മനസ്സായിച്ചുകൊണ്ടാണ് ആയാൾ അന്നു് സ്വപ്നഗ്രഹത്തിലേയ്യും പോയതു്. അടുത്ത നാൾ ഒരു വിഞ്ഞനിനു് ആയാൾ കാന്തയെ

ക്ഷമിച്ചു. ഇത് സുമ്മവി അറിയെന്നു തട്ടക്കയാൽ കൂദ യുള്ള അപ്പോരി ക്ഷമ കിട്ടി. എങ്കിലും കൂദയെ കാണുവാൻ ഒഴവുറുന്നു വരവു നാടുതോറമുണ്ടായി. ഇതു നിത്രവാനം സുമ്മവിതന്നെ മുന്നിടേണ്ടിവന്നു! താരാവ കണ്ണനെ വിളിച്ചു് അവർ ഓരോരു വള്ളരെയൊക്കെ ദ കാരിച്ചുതോടക്കുടി അവന്നു് ഒഴവുറുന്നു മുഖ്യതു നോക്കി വാതിലടയ്ക്കുണ്ടിവന്നു.

എതാണ്ട് മുന്നു കൊല്ലുതോളം മാത്രമേ കൂദനും നിക്ഷേ സുമംഗലിയായി വാഴവാൻ കുറിത്തുള്ളൂ. താരാ ചരണന്തർ സന്നിഹിതജപത്തായ പെട്ടുനു മരിച്ചു. വിധവയായ കൂദ പിന്നിട്ട് സുമ്മവിയോടൊന്നിച്ചു് താമസ മാത്രം. സുമ്മവി കൊടുത്തതാണു് താരാവക്കണ്ണനു പീഛേ. ആ പീഛ വിററു് ആ പണം കൂദയുടെ പേരി ചുംക്കി.

മുന്നാം അധ്യായം.

ഒരു നാലു ഉച്ചയ്ക്കു് വീട്ടജോലിയെല്ലാം കഴിയെന്നു് സ്കൂളിനം ചല മട്ടു് വിനോദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാവു, അവരുടെ മുദ്ദിലേക്കു് ഒരു ഭിക്ഷുക്കി കയറിവന്നു. ഒരു ദിവസം ചുരുളീകളിൽ സുമ്മവിയൊഴികെക്കു മരിറല്ലാവതും അര ഒപ്പും ആ വിനോദബന്ധമുള്ളതിൽ പങ്കെടുണ്ടിട്ടുണ്ട്. ചാവടിയിലജ്ഞാതെ അന്തഃപുരത്തിൽ പിച്ചയ്ക്കായി ആ കീഴം കടന്നാകുടെന്നു് നിശ്ചയമുണ്ടാക്കില്ലും ആ ഭിക്ഷുക്കി യുടെ ചായത്രപറം കണ്ണപ്പോരി അവളുടെ വരവിനെ തുവരാതാം തട്ടത്തില്ല. സംഘംഗാസംഗമത്തിലും ആ ഭിക്ഷുക്കി

“എന്ന് ഉണ്ടാവിരിക്കില്ലോ, അംഗവേഴ്സുകളിൽ അല്ലോ എങ്ങനെ തപമല്ലേയോ സീഫറിക്കുന്നതെന്നോ” സുക്ഷിത്വങ്ങാക്കുന്ന വക്ക് തോന്തിയേക്കാം. കൂദന്തിനിയാണോ” ഇവരുടെ കുട്ടത്തിൽ എററവും മുച്ചവരി. അവരുള്ളക്കാർ വരും ഗ്രിയായ ഒരു ലിക്ഷ്യകിയെ കണ്ടപ്പോരും അവധിക്ക് സപ്പാ ഗതം പരയുന്നതിനോ” ഇതു സ്റ്റീകൾക്കുള്ളാം സത്തുജ്ഞിയുണ്ടായി.

“നി ആരാണോ?” എന്ന് അവരിലൊരുവരും ചോഡിച്ചു.

“ഹരിഭാസി എന്നാണോ” എന്തെന്നു പേര്. വേണ്ട മെക്കിൽ തോന്തിനും കുട്ടാം പാടാം.”

അവളുടെ ശൈക്ഷിയിൽ താബുങ്കു കണ്ടപ്പോരുംതന്നെ അവധി പാട്ടുകാരിയാണെന്നോ” ഇവർ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. പാട്ടു കേരാക്കുവാൻ എല്ലാവക്ക് ഇഷ്ടമുണ്ടായി. കൂദ ആട്ട അട്ടത്തായി ഹരിഭാസി ഇരുന്നു. സംഗീതരംഗത്തെ യാത്ര കൂദ അവരുള്ള കുട്ടുട്ടി അട്ടക്കുകയും ചെയ്തു. താഴും പാടേണ്ടതും എന്നാണോ” എന്ന് ലിക്ഷ്യകി ചോടി ചുതിനോ” പലതും പലതും പരിഞ്ഞുതുടങ്ങി. “നിങ്ങൾ കിം എത്ര പാട്ടാണോ ഇഷ്ടം” എന്ന് ഹരിഭാസി കൂദ യേഒടു പ്രഥമരുക്കം ചെലിച്ചു. തന്നോട്ടമാത്രമുണ്ടായ ഇതു പ്രഥമരുക്ക ചോദ്യത്തായ കൂദന്തിനി നമ്മുഖിയായി. വല്ല കീത്തനവും പാട്ടവാൻ അവഡാ സ്വന്തം സഖിക്കു കൊണ്ടും ലിക്ഷ്യകിയെ അറിയിച്ചു. അതിനുണ്ടും പാട്ടു മുക്കും കുട്ടാം വിട്ടുന്ന ദോഷത്തെന്നും ഒരുപാഠശമായ സപ്പന്തേതയോ കാംചു” ഒരു ലിക്ഷ്യകിയെ സംബന്ധിച്ചുട്ടതേരും ആത്മക്കാരനുണ്ടാം സംശയം! മായക്കു ഉദ്ദേശിച്ചു” കാമാത്രനായ കുട്ടുമാൻ വാക്കിൽ

ஒரு லிக்ஷுகி பாட்டவேரால் அதிதிய ஆகைக்குறுள்ளீர் ஸமயம்! பாட்டபாடுக்கவைனா எது வொழுவேண்டியின் மாறுமே ரூதாகவெல்கிறோ நோட்டமளவேண்டும். எது வேண்டியதோ வேண்டுமென்றால்.

பாட்டானித்திய உடனை, கடிக்கவான் கிரதுவெஜூட் வேளுமென்று கூடுதலே நோக்கி மதிளாஸி எதுவழுவேண்டும். கூடுதலே சென்று வெஜூட்டுமெதுத்துக்கொள்ள வண்டும், தனிக்கூடுதலே பாறும் தொட்டுக்கால்யையாகு, வெஜூட்டும் தன்ற கெயித்து ஒசித்துத்தனமென்ற பரிசுத்து அதிலேக்கூடுதலே லிக்ஷுகி முருத்திரிக்கு கிரு எதுகலெண்ணாயிருமாரின்து. எவ்வெஷு பிறுநன்றாக்கு கூடுதலே குடுத்தித்துக்கின்ற மாரி. தன்ற வாக்கூது அங்குத்து மருவாக்கும் கேர்க்காவதற்குத்து அதுயும் குதையான்று லிக்ஷுகி சென்று நில்கும் து. வெஜூட்டுமெதுத்துக்கொள்வான் எவ்வதும் முயித்து வெஜூட்டுமென்று கூடுதலே ஶக்கெயாடும் உள்ளதிலூ. மதிளாஸி கெக்காலுகரம் குதுக்குத்தினிடத்து “கூடுமானி நியூ” என்னேலூ நில்லீர பேர்! ஏனைஞ்சு வோழும் புதுக்கே பூர்வேண்டும்.

“அதின்று நினக்குறுவேள்ளா?” என்னாக எதிர்த்திக் கொழுமான்று அஃபூரம் கூடுதியின் நின்னோடு யது.

“நில்லீர தெர்தாவில்லீர அம்மையை நியீ கள்ளிட்டு வேண்டுமா?”

“ஹல்லா.”

“எவ்வரல் ஹபூரம் எத்தீர வீட்டில் உள்ளது. நின்னை விசுவாரித்து” எவ்வரம் கருயும். அவ்வர்க்கூடுதலே நின்னை

ഒരു നോക്ക് കണ്ണാൽ കൊച്ചുമെന്നണ്ടു്. സുമ്മവിയേ
ചേടിച്ചിട്ടാണു് അവർ ഈ ക്ഷേമാട്ട് വരാത്തതു്. അവളു
ടെ പേരിൽ വല്ല കററവുമണ്ണക്കിൽക്കൂടിയും അവർ
നിന്റെ തെത്താവിന്റെ അമ്മയല്ലോ? അവളേ ഓന്നക്കാണു
നന്തിനു് നിന്നക്കു് എൻ്റെകുടെ വന്നകുടയോ?”

“സുമ്മവി സമ്മതിച്ചും താൻ വരാം.”

“അവർ നിന്നെ അഞ്ചുക്കയില്ല. അവർ നി
ന്റെ തെത്താവിന്റെ അമ്മയെ ഈ ക്ഷേമാട്ട് വിളിച്ചേക്കാം.
എന്നാൽ, ആ രൂപി വിശ്വാസം നാട്ടുവിട്ടോപാകം.”

“സുമ്മവിയുടെ അനുഭവങ്ങളോലയല്ലാതെ താൻ
യാതൊന്നും ചെയ്യാൻമാറും.

“എന്നാൽ സുമ്മവിയേ എങ്കിനെയെക്കിലും സമ്മ
തിപ്പിക്കുവാൻ നോക്കു. താൻ ഈ ദരിക്കൽ വരാം.”

ഈതിനു് അനുകൂലമായ ഭാവമെന്നാം കൂദ കുൽ കീ
ണ്ണില്ലെങ്കിലും മരിഉസി പിന്നെന്നും നിംബുന്ധിക്കു
വാൻ നിന്നില്ല. അവർ കൈകാലുകൾ കൂഴക്കിയതിൽ
പിന്നെ പുല്ലും സ്ഥാനത്തെക്കു വന്നു് ആ രൂപിക്കേട്ട ലിക്ക്
ചോദിച്ചുനിഛ്റും യോശക്കും ഗ്രഹണായിക്കയാൽ സുമ്മവി
അവിടെ വരിക്കയാൽ എല്ലാവയം വിനോദവിട്ടു് അവ
രവാടെ ജോലിക്കൂലിലേക്കു് തിരിയുമാറായി. സുമ്മവി
കു വേണ്ടിയും മരിഉസി ഒന്ന് പാടി. അവർ ലിക്ക്
വാദിയതിപ്പുണ്ണിനെ, കൂദയെ നന്നകൂടിയും നോക്കേണ്ട
ണു് അവിടെനിന്നു പോകും.

നാഗരൂനാമണ്ണന്റെ വേന്നതിൽനിന്നു് ആ മരി
ഡാസി നേരെ ചെന്നതു് ദേവിചുരം ജമീർദാതുടെ വിട്ടി
ലേക്കാണു്. അതിനുംതുടിൽ കടന്നു് വേണും മാററിയ

തോട്ടകുടി ആ ദിക്ഷക്കി നമ്മുടെ ദേശവന്മാരി വെളി പ്രസ്തുതം.

ഒരേ കുട്ടംബത്തിലേ ഞണ്ട ശാവകളിൽ ഉംപ്പേപ്പട്ട വരാണ് ദേവയന്മാരം, നാഗരണ്മാരം. ഇവയെ പിതാമഹമാക്കി പരസ്യരം മത്സരമുണ്ടാക്കാൻ തുടർന്തരകന്ന് പല വ്യവഹാരങ്ങളുംജോഡി. അതിൽ അപജ്ഞം ധർമ്മിയേ ദേവീപരം ദാവ തീരു അധിഷ്ഠിച്ചുപാശി. ബന്ധുവാദത്തോടുകൂടി അഭിപ്രായലിക്ക് വഴിനോക്കാമെന്നു വിശ്വാസിച്ചു ദേവയന്മാർ പിതാവും അതിലേക്കു ഗുണിച്ചു. മഹിപുരജിലേ വല്ലമാനജമീൻഭാരായ റണ്ടു കുറുക്കൾ ദേഹവത്തിനെന്ന പത്രികയും അടുത്തുകൊണ്ട് നിന്തബ്രൂ ന്യാമകാം ദേവയന്മാരും ദോഢക്കേണ്ടിവന്നു. അപം കൊണ്ടു ശീലംകൊണ്ടു ആക്കി, രജൈക്കാത്തവള്ളുണ്ട്. ആ ചതുരിച്ചുവന്ന് അറിക്കൊണ്ടുണ്ട് റണ്ടുകുറുക്കൾ അവ ഒരു ഇജിറിനു നില്കുക്കുവരുത്തിലേക്ക് കൊടുത്തു. വിശ്വം ചാതും നോക്കിക്കൊണ്ടു അവശ്രൂഷായി അവരും ദേവയന്മാർ വിവാദം ദത്തില്ലാണ് ഭാഗിച്ചുതുടങ്ങിയാൽ. അചന്തന ത്വം, ശീഖരണാവം ഞണ്ടമില്ലാത്ത ഭാത്തുംബുദ്ധം ആ യുവാവും നിത്യാംബവം അനാഭവിക്കുമാറായി. അതാരം കു സപ്പനും ഗ്രഹം കൂളിനാല്പും വാഴന കയമെന്നുംപും ലെയാക്കുവാൻ, അകലെയുള്ള ഉപചനത്തിൽ തനിക്കും കി പ്രത്യേകം പാല്പ്പട്ടികം പാശിനിക്കിട്ടാണെന്ന് എപ്പുംവെയ്ക്കു ആശാരം കണ്ണടക്കയിലേക്കു പോകി. എങ്കാണം മാസം ആ പട്ടണത്തിൽ സപ്പില്ലെന്നും വിധരിച്ചുപ്പോഴു കും ആയാളുടെ മരനായാണും ആക്കപ്പാടെ കെട്ടപേശ്വാരി.

പല ഭർവ്വാചാരങ്ങളിലും ഏപ്പ് ആയാൾ വെറും കൗണ്ടു മുമ്പായാൽ ഒരു ദശവാസം ഉള്ള പാനത്തിലേക്കും പരസ്യിസംഗതിയേക്കും തിരിത്തു. വേഷമാണി നടക്കുന്നതിൽ ആയാൾ മിച്ചുന്നുണ്ടായി. തന്നെപ്പോലെ ഉറുള്ളവയിൽ കാമഹാരികളാക്കവാനായി ആയാൾ ആചാരപരിശീലനിലം ഏപ്പ് ആണ്. വലിയേരു പരിശീലനിയുടെ മട്ടിലാണ് ആയാൾ ദേവിപര തതിൽ തിരിച്ചെത്തിയതു്. ആല്ലോ ആയാൾ അവിടെ മുഹമ്മദാജം ഏപ്പ് തതി ആ വലയിൽ താരാചരണ നേപ്പോലേയുള്ള പലരേഖയും കുടക്കി. സ്നീസപാതയും തെപ്പുറാറി സമാജത്തിൽനിന്നും പല പ്രസംഗങ്ങളും മുക്കിയിട്ടു് യുവതികളെ പുരത്തിരഞ്ഞവാൻ ഉസാധിച്ചു. അവിടെനേരായ ബാലികാവില്ലാഡായം സ്ഥാപിക്കുവാൻ ആയാൾ തുടങ്ങിയ പരിഗ്രാമം ഹത്തവരെ ഫലിച്ചിട്ടില്ല. വിധവാവിവാഹത്തിനാണായ അനൈവിഃ അഞ്ചിനേര നേ. ചാതിപ്പുത്രത്രേ പുരസ്തിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വെവ്വേ വ്യാചരണം ഉല്ലംഘിതമായാൽ — യമാകാമം വത്തിക്കു വാൻ യുവതികൾ സ്വതന്ത്രരാധാരൽ ദേവേദ്രൗണ്ടപ്പോലേയുള്ള രാഷ്ട്രം അതിലെയികം മഹത്തായ സിലി മരൈ മുണ്ടു്! ഒരുണ്ടാൽ, ഇത് വക ആചാരപരിശീലനിക്കും സ്നീജനബാഹ തന്റെ മുന്തിൽ വരുത്തുവാൻ ആയാൾ ശക്തനല്ലാതായിരുപ്പോൾ, ക്രപ്പറേഷണക്കുണ്ടു് ആയാൾ തന്നെ സ്നീജനനനിധിയിലേക്കും ചെന്നുതുടങ്ങി. അഞ്ചിനേരയാഡായ നേനാണും നാഗരേദ്രനാമക്കും അന്തേ പുരത്തിൽ ധരിഭാസ്തിയുടെ പ്രവേശം.

- തന്റെ ഉല്ലംഗനിത്തതിൽ വന്നു് ആ ആക്ഷുക്കി വേഷത്തെ മാറ്റിയതിൽപ്പിനേ ദേവേദ്രൗണ്ട മുക്കു തയാ

രാക്കി വേണ്ടവോളം യുച്ചപാനം നടത്തി. ആനന്ദസ രായിനിയും, സർവ്വജനസദ്യാധിനിയും, ഭയ്ഷേഷക കാശിനിയും, ദൈത്യവീത്തുവല്പിനിയുമായ ആ ഇക്കായേ കരിച്ചുനേരം സക്കിത്തനം ചെളിട്ട് ആയാൾ മഹാഗ ക്കറിയുടെ മരഹാര ത്രപത്തെ ആരാധിച്ചിരുവാൻ തിരി തന്റെ. തീത്മവും പഞ്ചവമായി മല്ലവും മാംസവും അം, മിനെ നിരന്ത. ആ പ്രസാദരത ധാരാളം ആയാൾ ഉംചെല്ലത്രകയും ചെയ്തു.

ഈ സമയത്രെ ദേവേന്ദ്രൻറെ ഏകമിത്രമായ സു ശ്രദ്ധൻ അവിടെ വന്ന ക്കാറി. ആയാൾ ദേവേന്ദ്രൻറെ ഉന്നത്വവസ്ഥ കണ്ടു ചുറ്റിവും വിശ്വാസിച്ചു.

“കാഴ്ചം, കാഴ്ചം! ഈ ഭർമ്മത്തി നിങ്ങൾ ഇതുവരുത്തി കൊടുവാനില്ലോ”എന്ന സുരേന്ദ്രൻ സകടത്തോടെ പറഞ്ഞു.

“എങ്ങിനെ എണ്ണിതു വെടിയും? ഈ ജനങ്ങിൽ മല്ലമാണോ” എൻ്റെ ഒരേ ബന്ധു.”

“ഒമ്മതേതയും, ധനതേതയും, ബുദ്ധിയേയും, കീ ത്തിങ്ങയും നിശ്ചോഷം നൽകിപ്പിക്കുന്ന ഈ ശഹാര പിശാ ചോ നിങ്ങളുടെ ബന്ധു?”

“സുഖമാ ധനമാ ഉള്ളവരെല്ലു മല്ലതെ പേടി ഓക്കെത്തും? എനിക്കു വല്ല സുഖവുമെങ്ങുകൂടി അതും മല്ല തത്തിൽ മാത്രമാണോ.”

“ശരീരരക്ഷാം നിങ്ങൾക്കിം ഒവണ്ടത്തല്ലോയോ?”

“ജീവിതനിംബേക്ഷകനുാക്ക്” എത്ര ദേഹരക്ഷ ആം?”

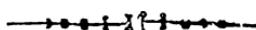
“നിങ്ങളുടെ ഇത് എക്കമിത്രത്തിൽനാം തുള്ളിക്കണ്ണവേ അലിയെക്കിലും നിങ്ങൾക്കു് .ഈ മല്ലം ഉപേക്ഷിക്കാ ഞദോ?”

“തൊൻ എപ്പോഴെക്കിലും മല്ലപന്നല്ലാതായപ്പോരു അനു നിങ്ങൾക്കാവേണ്ടിയായിരിക്കും. എന്നാൽ—”

“എന്നാൽ?”

“എൻ്റെ ഓൺ എന്ന മരിക്കുന്നവോ അനുവദി തൊൻ മല്ലപൻ തന്നെ; അനുവദി ജീവിതവും മരണവും എനിക്കു് ഒരപോലെ തന്നെ.”

ഇതുവും കേട്കപ്പോരു സുന്ദരേന്ന കണ്ണിൻ അടക്കാ വാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഭസ്തീലാധാര ഓൺയേക്കൊണ്ടു് ഇ സാഹാരായ തെറ്റാവു് ഇങ്ങിനെ നശിക്കു മാറ്റായപ്പോ എ നെ കണ്ണിതേരുതാട അയാൾ അവിടെനിന്നു് ഇരങ്ങി പ്പോൾ.

നാലും അധ്യായം.

വെയ്യവും ഭീഷ കുന്നന്തിനി നാഗരങ്ഗുഡേവന ത്തിൽ പാർപ്പി തുടങ്ങിട്ടു് മാസാ കരിയായി. ഒരുന്നാർക്കു കമലാമണിക്കു് സുമ്മവി ഇങ്ങിനെയൊരു ക്രായച്ചു്:—
“പ്രിയ കമലേ,

“നി ഇപ്പോരു ഗ്രഘനായികയും പ്രശ്നവയുവുമും കിട്ടാൻം വഴന്നതെക്കിലും എനിക്കു് നിന്നെ എൻ്റെ അനിയത്തിയായിട്ടല്ലാതെ വേരെ പ്രകാരത്തിൽ വിചാരിക്കണം വയ്ക്കു. നിന്നെ വളർത്തിയതും പറിപ്പിച്ചതും

ഞാനാണ്. അക്കിനെയുള്ള നിനകൾ ഇപ്പോൾ താൻ ഇ എഴുത്തു് അയയ്ക്കുമാറാത്തിൽ ഏററാവും വൃന്ദനമുണ്ട്. എന്നാൽ, എന്തുചെണ്ടാം, എൻ്റെ ജീവിതം അവസരമിക്കാറായി. അതുകൊണ്ടും താൻ ഇ ദ വധമയിൽ വീണിരിക്കുന്നതു്. എൻ്റെ ഭിവം അന്തു രെ അറിയിക്കുവാൻ എന്നികൾ ലജ്ജയുണ്ട്. എന്നാൽ, അതു് അതുരെയും അറിയിക്കാതിരുന്നാൽ, ഉള്ളിൽത്തന്നെ താങ്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുവാൻ എന്നികൾ ഉക്തിയില്ല. എൻ്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അനീയത്തിനെയാലും മറാനേയാണ് താൻ ഇതു് അറിയിക്കേണ്ടതു്. നിന്റെ ജേയ്യു നെപ്പറിയതാണു കാഞ്ഞം. എന്നു അതുനും സ്നേഹിക്കുന്നവളാണ് നീ. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാഞ്ഞം നിന്നോടു തന്നെ പരഞ്ഞതക്കാം.

“ഈ കുദന്തിനിയെ താൻ എന്തിനംണു് ഇവിടെ പാപ്പിച്ച വളർത്തിയതു്? എത്രയെത്രയേം പാവങ്ങൾ ഒളിയുന്നവാലെ ഇവബുദ്ധിയും ബൈവംതന്നെ രക്ഷിച്ച കൊള്ളിട്ടുണ്ടെന്നു് താൻ വിട്ടുയയ്ക്കാമായിരുന്നില്ലോ? കുദന്തിനി ജാവിച്ചുാലും മരിച്ചുാലും എന്നികെന്തുകാഞ്ഞം? ഏതും ഇവബുദ്ധിയളർത്തിയതു് സ്വന്തം നാശത്തിനായിട്ടുണ്ടു് ഇതാം ഇപ്പോൾ അറിതെ. കുദയ്ക്ക് ഇപ്പോൾ വയസ്സു പതിനെടുവായി. അവളുടെ സൗഖ്യത്തുമാണു് എന്ന നാശപ്പെട്ടിക്കുന്നതു്. എൻ്റെ ജീവിതസ്ഥിതിക്കുമാണു്. എൻ്റെ തെന്താവു്. ഭർത്രപ്രേമമാണു് എന്നികൾ ഇ ലോകത്തിൽ എക്കണ്ടും അക്കിനെയുള്ള എൻ്റെ ഭർത്താവിനെ കുദന്തിനി ഇതാം അപധിക്കും, എൻ്റെ ഇ ദ ഒരേ സ്വഭവത്തെ അവരും മോസ്തിക്കു

നു. സുവൃത്തനായ നിന്മറ ജ്ഞായുനെ ഇക്കാൽത്തിൽ നീ പഴിക്കാതു്. അദ്ദേഹത്തിൽ ധാതോര കരിവും ആരം കാണുന്നതല്ല. കമ്മനദിനിയാൽ എത്തരായ എ ദയവെന്ത ധിണഡ്ചക്ഷവാനായി അദ്ദേഹം അത്രുന്നം മു യതിക്കണ്ടാതായി തൊന്ത കാണുന്നണ്ടു്. അവളുടെ മുഖം തേരുച്ചു് അദ്ദേഹം നോക്കുന്നില്ല. അവളുടെ പേര് അ ദ്രോഹത്തിനു് എപ്പോഴുക്കിലും പറയേണ്ടിവന്നാൽ അ തു് ഒരുവക അവശ്വത്രയാടുകയാണു്. തീരെ വിനസമാ കിട്ടാണു് അവളുമായി അദ്ദേഹത്തിന്മുൻ പെയമാറം. തെററില്ലെന്ത കാൽങ്ങുമുള്ളടക്കിയും അദ്ദേഹം അവണ്ണ പഴിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്മുൻ ഇത്തരം ഭാവഭേദംത നേരായാണു് എനിക്ക പീഡയായിത്തിന്നിരിക്കുന്നതു്. സംശയാർഥി സ്കൂലിയപ്പോലെയാണു് അദ്ദേഹത്തിനു കമ്മ നദിനിയുമെങ്കിൽ അവണ്ണ നോക്കവാൻ അദ്ദേഹം ഏ ന്തിനു മടിക്കണു്? അവളുടെ പേര് പറയുവാൻ എന്തി നു സങ്കോചം! അവളുടെ കാൽത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് എന്തോ പ്രത്യേകതയുണ്ടെന്നെല്ലു ഇം ഭാവപ്പുകൾക്കുൽ നിനു് വെളിപ്പേട്ടുന്നതു്! സപനു, മനസ്സിൽ കടികെടു ത്തുനാ അപരാധത്തിന്മുൻ കടികൊണ്ടാണു് അദ്ദേഹം അവണ്ണ മുമ്പാ പഴിക്കണാതെനു് എനിക്കു് സുറിഞ്ഞുകൂട്ടാതോ? ഇതും കാലതെന്ത സാമ്പച്ചൽംകൊണ്ടു് എന്മുൻ ഭർത്താവിന്മുൻ മനസ്സു് തൊന്ത നല്ലവല്ലോ. അറി തെതിട്ടണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്മുൻ നേത്രങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്മുൻ ശ്രോതുങ്ങളും ഇടയ്ക്കിടെ എന്തോ തെരയുന്ന തുപ്പോലെ കാണാം. അവയുടെ കമ്മനദിനി ശ്രോതര മായാൽ അദ്ദേഹം അവകയ സാമ്രൗഢ്യത്തോടെ പിന്നവല്ലെ

കിഴന്നതും കാണാം. ഇതിന്റെ അത്മം എല്ല സ്കീസു
നും ഭർഗ്ഗചം! എപ്പോഴും തെളിഞ്ഞവിളങ്ങിയിരുന്ന അ
അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഹം ഇപ്പോൾ വാടിത്തെള്ളന്നിരിക്കുന്നു.
ആരുഭകിലും വന്നു വല്ലെതുമൊന്നു പറഞ്ഞാൽ മനറന്നെ
കുലമാക്കിരിക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരംപ്പുട്ടുന്ന വാ
ക്കും. “തൊൻ ചാവബ്രജയാ” എന്നു് പ്രേമഞ്ചായം
കൊണ്ടു തൊൻ പുരംതുപോയാൽ “ആവാം” എന്നു്
അദ്ദേഹം പെട്ടുന്ന നാമത്തിക്കുന്നു. “അങ്ങേക്കും ഒരി
നാമാനിതു ആയി” എന്നു തൊൻ ചോദിച്ചുാൽ, വൃവ
ഹാരങ്ങാലൈക്കാണ്ഡാശാന്നനു് മറപടി പറയും. വൃവ
ഹാരകാൽത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് ഇപ്പോൾ തെള്ളം അ
ഖയില്ലെന്നു് എനിക്കെന്നിയാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വി
ചാരം മഴവൻ കൂദനുദിനിയിലാശാന്നന്തിനു് അനവ
ഡി തെളിവുകൾ എനിക്കു കിട്ടിട്ടണ്ടു്. അവളുടെ ഭർ
മ്മിയിയെപ്പറ്റി ഒരുന്നാം ഇവിടെ വിലർ സംസാരിച്ചു
കൊണ്ടിരുന്നു് അദ്ദേഹയാ കേട്ടുകൊണ്ടവനു അദ്ദേഹം
ഉടൻ ബാഷ്യംപുണ്ണനേതുനാക്കുാൽ അതു പണിപ്പെട്ടു
മറച്ചുകൊണ്ടു് അവിടെനിന്നു മാറി. ദാസിയായ കൂദല
യെ “ക്രേദ്” എന്ന തെറ്റായി വിളിച്ചിട്ടു് ആ അപെ
ഉത്തിൽ അദ്ദേഹം എന്നാക്കേയാണു ഗോപ്തിത്തും കാ
ട്ടുന്നതു്! അദ്ദേഹത്തിനു് എനിക്കു പ്രധാനമില്ലാതാവി
കിക്കുന്നവെന്നു തൊൻ പറയുന്നില്ല. എൻ്റെ കാൽത്തി
ഡിൽ അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ ഷുഠ്യാകം ശുലു ചെലുത്തി
വന്നുണ്ടു്. എൻ്റെ നേരെ തൊൻ അപരാധിയാണെന്നു
വിചാരണകൊണ്ടല്ലെ എനിക്കു അദ്ദേഹത്തിനു് മുമ്പി
ലഭിത്തേക്കാണ്ഡായികിക്കുന്ന ഇതു ശുശ്ര. എന്നോട്ടുള്ള

അന്നരാത്രെത സംഖ്യാച്ചുടത്തോളം അദ്ദേഹം ഈ ശ്വാസ നിറക്കമല്ലായ്യാൽ ഈതു ഇങ്ങിനെ തുള്ളുന്നു.

“എൻ്റെ സങ്കടങ്ങളെപ്പറ്റി തൊൻ ഇതിലധികം പറത്തേ നിന്നെ മുഖിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഈവക കാര്ത്തികാദി നിന്നെയല്ലാതെ തൊൻ മറ്റാരെയാണ്. അറിയിക്കേണ്ടതു്. എന്നാൽ, നിന്നു് സൗഖ്യില്ലെല്ലാ എന്ന വിചാരിച്ചു് എൻ്റെ ഭാവം മുഴവൻ തൊൻ എഴുതാതീ കികയാണ്. നീ ഇതു് ആരോടും പറയുന്നതു്. നിന്നു് ഇപ്പോൾ ഇങ്ങാട്ടു് ഒന്നു വന്നപോകാമെങ്കിൽ എ നിക്ഷേപം വളരെ ആശ്ച്രാസം കിട്ടും.

“ഈ കുടനോനിയെല്ലവിടെനിന്നുമാരാമെങ്കിൽ എന്നിക്കു കൈച്ചായി. അതിനു എന്തേണ്ണായമായോ?”

“വിധവാവിവാഹം ശാസ്ത്രമന്ത്രാണാണ് ഈ സ്വർഹത്വവിഭ്രാസാഗൾ എന്നായ വിഭപാൻ വാദിച്ച യഞ്ഞാണുംതു. അതിനെപ്പറ്റാറി ഒരു വശല്ലാൻ നിന്റെ ജോഡ്യനോട്ടു് കുറെ നേരം സംസാരിച്ചിട്ടു് ആയാളുടെ സ്വന്തം ആവശ്യത്തിനു് പത്രം രഹ്യികയും കൈക്കലാക്കി നടന്നു. ഇതും ചിന്തനിയം.”

സുമ്മഖിയുടെ ഈ എഴുതതിനു് കമലാമണിയുടെ മറപടി ഇങ്ങിനെയാണു്:—

“നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധിയെല്ലാം എങ്കാഡപോയി? തെന്താ വിൽ അവിശ്വാസം ഒരുക്കലും അതുതു്. തെന്താവിനെ നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, ഈനിഞ്ഞതമയ്ക്കുയാണു് നല്ലതു്: ഫേന്തുവിശ്വാസമില്ലാത്തവർക്കു മരണം മാണു് ഒരേ ഗതി.”

“ ഇത്താവിൽ എനിക്ക് ഇരു അവധിയാണ് ഇനി അങ്ങളും അദ്ദേഹം മലമ്പിതനാണ്. എൻ്റെ മനസ്സാണ് ഈ ശ്രദ്ധയിരിക്കുന്നതു ” — എന്ന് അവർ സ്വയം ആശപ്പെടി കയറ്റം ചെയ്തു.

എന്നാൽ, സുമുഖിയുടെ ഇരു മനഃഭക്താട്ടങ്ങൾ എ ഇണ്ട് ദാർശ്യം! അകാലത്തിൽ കരിക്കാറാൽ അത്വുതമായ ആകാശംപോലെ നാഴിഗ്രന്ഥനാമാൻറെ മനസ്സ് ഇങ്ങനെത്തുടങ്കി. സുമുഖിയുടെ നേരുടങ്കളിൽ നിന്ന് മഴയും തുടങ്കി. തന്റെ തെത്താവിന്ന് എന്നോ ഒരു ഘസ്തവമില്ലാതിരിക്കാണെന്ന് അവർ ശക്തിച്ചു്, ഒരു നാടം ഒരു മാവെല്ലാനു വിളിച്ചു് “ യജമാനനേ ” സുവക്കേടായിരുന്നിട്ടും നിങ്ങൾ അതിനെപ്പറ്റി ഒന്നും അനേപാഷ്ടിക്കാതിരിക്കുന്നതു എന്നാണു്? എന്ന് ചോദിച്ചു.

“ എന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിനു സുവക്കേടു് ” എന്ന് വെള്ളുന്ന് അനേപാഷ്ടിച്ചു.

“ നിങ്ങൾ ഇവിടെത്തെ വെല്ലുനായിരുന്നിട്ടു് യജമാനൻറെ ഒപ്പുവക്കേടു് എന്നാണെന്നും എന്നാടാണോ ചോദിക്കുന്നതു് ” എന്ന് സുമുഖി ആക്ഷേപിച്ചു.

“ യജമാനൻ എന്നോടു സുവക്കേടിനെപ്പൊടി ഒന്നും പറക്കുണ്ടായില്ല. പക്ഷേ, തൊൻ്റെ തന്ത്രം ചോദിച്ചുക്കാം.”

വേണ്ടാ; സുവക്കേടിനെപ്പറ്റി നിങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തോടു ഒന്നും ചോദിക്കണം. വല്ലതു, മരന്ന കോട്ടു തന്ത്രം മതി.”

സുവക്കേട് എന്നെന്നും അറിയാതെ മരന്ന കൊട്ട ചീകരിപ്പാഡം! ആജത്തേപാലെ ചെങ്ങുണ്ടതു് ട്രൈബ്സിൽ ധമ്മാജാല്പും എന്നവെച്ചു് എതാബണായ പാനിയം തയ്യാറാക്കി വെള്ളൻ ഗ്രാമായികയെ എല്ലാം. വെറ്റം ദോഷാജാവഞ്ഞാന്തു്. സുമ്മവി അതെത്തുടർക്കാണ്ടുപോൾ യി “ഈ സേവിച്ചാൽ അങ്ങയുടെ സുവക്കേട് ദേഹം കൂ” എന്ന പറത്തുകൊണ്ടു് തെത്താവിശ്വര മധ്യിലെ കൂ നിട്ടി. ഈ വിസ്തൃതം കണ്ടു കൊബ്പിച്ചു് നാഗരങ്ങ നാമൻ ആ പാതം മുരെ എറിഞ്ഞതു്.

“മരന്നരാജാക്കൽ അതു് സേവിക്കണില്ല. സുവക്കേടു് ട്രൈബ്സാനും” എന്നോടു് പറയുന്നതുമില്ല.” എന്നു് സുമ്മവി ആവലാളിപ്പെട്ടു.

“എറിാക്കണ്ണു സുവക്കേടു്” എന്നു് നാഗരങ്ങൻ പിരാപിച്ചതു്.

“ഭേദം അണിഞ്ചിപ്പിരിക്കണ്ടതുനോക്കു” എന്ന പറ ഞ്ഞുകൊണ്ടു് സുമ്മവി കണ്ണാടി എടുത്തു കാണിച്ചു്. നാഗരങ്ങൻ അതിനെയും എറിഞ്ഞതു തക്കം.

തെത്താവിശ്വര ഈ ദേശ്യം കണ്ടു് സുമ്മവി കണ്ണി അംബക്കരയായിനിന്നു. നാഗരങ്ങൻ ദോഷത്തിക്കോടോടെ അവിടെ നിന്നു് വെളിയിലേക്കപ്പോയി. പോകുന്നു എന്നു എതിരേ കണ്ണിട്ടുന്ന അകാരണം അദ്ദേഹം അടിച്ചു്. ആ അടി മനസ്സാം സുമ്മവിയാണു് എറാറുള്ളു്. അമുളാജനായ നാഗരങ്ങനമൻ ഇങ്ങിഞ്ചു ഇപ്പോൾ നിസ്സാരണം തികളിൽപ്പോഡം ക്ഷുണ്ണുനാക്കിതു് നിനിക്കണാം!

കുച്ചുനംം കുടിയും കഴിഞ്ഞെപ്പോൾ, തണ്ടൻ പ്രാണപ്രിയൻ്റെ സ്വദാവത്തിനു് മരുന്നായ മാറ്റം കുടിയും

ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതായി സുഖവി കണ്ട്. അതു ആ സം
ധിയിൽ ഫലാരസമാപം വരുത്തി. നാഗേരുന്നാമൻ,
അമോ, മല്ലപനായി മാറിയിരിക്കുന്നു.

“ഹരു ശീലം അങ്കതാത്തതാണോ” എന്നു് അവർ
തെത്താവിനെ കരഞ്ഞു കൈകുള്ളിക്കൊണ്ട് ഉണ്ടതിച്ചു.

“മല്ലം എനിക്കു് അപേക്ഷിതമാണോ”. നിനക്കു്
ഇപ്പോൾബേജിൽ ഹരു മല്ലപന ഗ്രഹ്യപ്പിക്കു; അല്ലെങ്കിൽ
വിട്ടേങ്കു്” എന്നാണു് നാഗേരുന്നു നിർദ്ദേശമാ
ഡ മറപചി. അവളുടെ കണ്ണിൽ ആയാളുടെ ഭക്തിയാണി
ക്കു് തെലബാധിയായി.

യജമാനൻ മല്ലപേശവയാൽ സദാ ഉന്നതനായ
പ്രോഡ ജേമീൻഡാരിയിൽ ‘അരാജകത്വം’ ബാധിച്ചു.
കാർണ്ണമഹാർ താനേനാനികളുായി. മാനേജർ വില
കെട്ട്. കടിയാമാർ നിലകെട്ടുകയും ചെയ്തു. ആരാനം
വല്ല ആവലാതിയുംകൊണ്ട് തന്റെ മുമ്പിൽ വന്നാൽ
അവരെ അടിച്ചുപ്പാടിക്കുവാനാണോ് യജമാനൻ കു
ല്ലിക്കുക. കേരംപ്രോഡ കേരംവിയുമില്ലായുമയാൽ ആ
ജേമീൻഡാരി ‘നാനാവിധി’മായിത്തീന്നു് നാഗേരാനുവമാ
യി. എടപഴടക്കാളില്ലോം മടങ്ങി. ബന്ധുമിത്രങ്ങളേവ
ം വിസ്തൃതരായി. ഹരു അവസ്ഥാഭേദത്തപ്പററി ഒ
രു സ്നേഹിതൻ ചോദിച്ചുയും “ഈ നശിക്കകയായി”
എന്നമാത്രമാണു് നാഗേരുന്നു ഉത്തരം.

സ്വത്തു മഴുവൻ നശിച്ചപോയാലും തെത്താവിനു്
അപായമുണ്ടാവാതികനാൽ മതി എന്ന കരതിക്കൊ
ണ്ട് സുഖവി കരേനാട പോരുത്തു. ഹനി ധാതോങ്ക

വഴിക്കും തനിക്കു നിലയില്ലെന്ന കണ്ണപ്പോരും അവർ തന്റെ ഒരേ സാമ്പത്തിക കമ്പാമൺക്കും വീണ്ടും കൂടായിരും.

“നീ ഉടനെ വരും. എൻ്റെ അനിയത്തിയായ നീയാണ് എന്നിക്കിനി ഒരേ ഗതി. ഉടൻ വതു്” — ഈ മാതൃമണം എ എഴുത്തു്.

കുറു കണ്ടു് കമ്പാമൺ വല്ലാതെ സംഭവിച്ചു. ഈ തുവരെ സുമ്മവിയുടെ മുന്കത്തിനെപ്പറ്റി അവർ തെന്താ വിനെ അറിക്കിച്ചിരുന്നില്ല. ഇങ്ങിനെന്നെയായ കാര്യം തന്റെ മനസ്സിൽ ഒളിച്ചുവെക്കേണ്ടിവന്നതു് അവർക്കു് ദർശനമായ ഭാരമായിട്ടണിരുന്നതു്. ഇപ്പോഴെത്തെ കുറു കിട്ടിയപ്പോരും ഇനിയെല്ലാം തുറന്നപറയുകതെന്ന യെന്നു് നിയുക്തിച്ചു് അവർ തെന്താവിന്റെ മുദ്ദിൽ ചെന്നു. ആയിട്ടു് അവർ കശാരകയുണ്ടായ ഒരു നൈടകക്കാലിലെ നായികാവേഷത്തെ ആനൈക്കരിച്ചു് “മഹാരാജു് നമസ്കാരം” എന്നു് ബല്ലാഞ്ചായി തെന്റുസന്നിധിയിൽ പ്രവിഷ്ടയായി.

“കേണ്ണെന്താണു്?” എന്നു് കിരിഷ്വദ്വാന് വിഹിച്ചുകൊണ്ടു ചൊല്ലിച്ചു.

“മോഹണക്കേസ്സു്.”

“എവിടെ, എന്തു മോഹണംു്?”

“ഗ്രാവിന്റുംതു്; സുഖവിയുടെ ബുദ്ധി.”

“അംതു് ആരാമോഹണിച്ചു്?”

“സുമ്മവിയുടെ ബുദ്ധി എങ്ങിനെന്നെയാ നഷ്ടമായി കിടന്നവെന്നമാത്രം ഇതാ ഇതു എഴുത്തിന്നിന്നുണ്ടു് എനിക്കു് മനസ്സിലായിട്ടാണു്.”

“എവിടെ എഴുത്തു്?”

“ഇകാൽ അങ്ങയെ അറിയിക്കുതന്നാണോ അം എഴുതിട്ടുള്ളതു്”; അങ്ങയോടു പരിശുദ്ധ മാഞ്ച് വാക്കുകകാണട്ടു് എൻ്റെ ഉന്നസ്ഥിനോ ഇതുവരെ സൈപ് മഹാജാതിട്ടില്ലു്” എന്ന പരംതുകൊണ്ടു് കമലാമൻ സുമ്മവിയുടെ എഴുത്തു് തെന്നാവിൻ്റെ കൈയിൽവെച്ചു.

“എന്നാടു പരിശുദ്ധതനോ സുമ്മവി എപ്പിച്ചിട്ടു് ഒണ്ടക്കിൽ ഇം എഴുത്തു് തൊൻ വായിക്കുകയില്ലു്. തൊൻ ഇതിൽ എങ്കു ചെയ്യുന്നമന്ന മാത്രം കേട്ടാൽ മതി.”

“സുമ്മവിയുടെ ബുദ്ധി തിരിയെ കിട്ടുന്നമെങ്കിൽ സതീൾന്ന് അവിടെ ചെല്ലുന്നമതു്.”

സതീൾന്ന്—കമലാമനിയുടെ പുത്രൻ അങ്ങു് കിട്ടുന്ന വത്തംനക്കുവാസ്സുട്ടു് എന്ന കഡിച്ചുനോ കിയൽക്കുപ്പിനെ, അതിനെ തന്റെ അസന്നഹാക്കി മ ഷിശ്പിപ്പിയിൽ ചേരുവെച്ചുകൊണ്ടു് അം മുൻ്റെ കുന്നി കു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ടു്:ം.

“സതീൾന്ന് ചെല്ലുന്നമെങ്കിൽ അംഗു ഇം വേണ്ടും ശ്ലോ” —എന്നോ ശിരിയൻ ഭാസ്ത്രയുടെ വാക്കിനെ വൃംഖാനിച്ചു.

“അംഗു മാത്രം വേണ്ടും; അം മുൻ്റും വേണ്ടാം.”

“ഞാനെന്തെന്നു്?

ഈ വാദം മുഴുതു് ഭാസ്ത്രയും തെന്നാവാ തമിൽ ചു അക്കെതിനിപ്പാഡ കലധം നടന്നു. അപ്പും കൂളിക്കു മുക്കുകയുമായി. അതു് ആദ്യേഷച്ചുംബന്നങ്ങളിൽ കലാ ശിച്ചു. ഇതിൽ സതീൾന്ന് പിന്നാലും അവനു കൊട്ട

കേണ്ടിനവയെ അവൻ തുടരിക്കുന്ന ദർശനം ചെയ്യാമോ എന്നറി കിട്ടിയപ്പോൾ അവനും പ്രസാദിച്ചു.

ഗിരീഖവരുന്ന് ആച്ചില്ലുജോലികൾ പലതുരുത്തായി കൂട്ടുന്നതുകൊണ്ടു് അങ്ങപ്പോൾ ഗോവിന്ദപുരത്തെക്കു പോകുവാൻ തഹസ്സുട്ടില്ല. ഇതിൽ ഭാഗ്യവും സാന്നിദ്ധ്യവും ചെയ്യാൻ ആധാരംകൂടി കരു പണിപ്പേഴ്ചണിവനു. ഒന്നാംബാഡിവിസന്റെക്കുപാലും ഭാഗ്യവും പിരിയവാൻ തെന്താവിനുന്നു, തെന്താവിനെ പിരിയവാൻ ഭാഗ്യജ്ഞാന്മാരിലുണ്ടാക്കിയില്ലോ എന്നും വാഴ്ചകയാൽ ആ വിജയാഗ്രഭവം അപർ അനാദിവിക്കുവാൻ ദെയ്തുപ്പെട്ടു.

ഒരുത്താം അധ്യായം.

സൂന്ധിതയായ കമലാമരണിയുടെ ആഗമനത്താൽ നാഗേരുദ്ധവന്തിന്ന് പുതിയെയും ശോദയുണ്ടായി. ഒരു നോട്ടമില്ലാതെ മുഖിത്തുകിടന്നിനുന്ന സൂചനവിക്കും പലനാളുകളും അന്നാണ് മിനക്കിക്കെട്ടിയതു്. അതാണ് കമലാമരണി അവിടെ ആളും ചെയ്യും ജോലി. സൂചവി ഒന്നു നീളിയതിനെ വക്കവക്കാതെ കമല അവളുടെ ശ്രദ്ധിക്കെട്ടിൽ മാല്യം ചൊന്തുകയും ചെയ്തു.

എന്നാൽ, ഈ കമലാദയംകൊണ്ടു് നാഗേരുദ്ധഗൾ മനോമനം ശാന്തിയില്ല. രണ്ടുവാക്കുകൊണ്ടു് കൂടു പ്രലൂഢം കഴിച്ചു് സതീശനെ എടുത്തു് കരച്ചുണ്ടും കളിപ്പിച്ചിട്ടു് അങ്ങുഹം അവിടെ നിന്നു മാറി.

അപൂർവ്വത്തോടു വിനോദത്തോടു ശാസിച്ചുകൊണ്ടുണ്ടു് കമലാമരണി കൂടുന്നവിനിയോടു് പരിമാറിയതു്.

പ്രലന്നാളായിരു ദംഡപാടകകാണ്ട് കുറയ്ക്ക് ആലും ഇതിൽ അല്ലോ സാംഗോന്മാരി. “നിന്റെ തുടർ മുടി തൊൻ കരിച്ചുകളും സംശയകിൽ നീ എന്നെ “വേദ്യി” എന്ന വീണികാണം” എന്നു കമല കല്പിക്കയോൽ ആതു് കുറ സമതിച്ചു. ഒന്നു രണ്ടു നാടകകകാണ്ട് ആ പർബ്ബന്നി യാദ്ഗരികൾ ഉച്ചിനേങ്കിയ തോഴികളായിത്തീർന്നു.

രണ്ടു നാടം അച്ചിഞ്ഞതിൽപ്പുണ്ടെന്ന കമല കൽക്കട്ട യിലേക്കു പോകവാൻ പുറപ്പെട്ടു. അവർ തന്നോടൊന്നിച്ച പാക്കന്നതു് സമവിക്ഷേ വലിയ ആദ്യാസമായി ടുണ്ണിനുന്നതു്. അവളുടെ വിരഹത്തെയോത്തു് സുമുഖി ദബിച്ചു. “തൊൻ പോകന്നതോടുകൂടി നിങ്ങളുടെ മന്ത്രപ്രവൃം അകററിയേക്കാം” എന്നു കമല ഏററിട്ടു ജു തിരികെ മാത്രമാണു് സുമുഖി അല്ലോ സാന്തപ്പനം കണ്ണി തിക്ക നുതു്.

കമലയുടെ വേർപാടിൽ കുറന്നാണിക്കം സകടമുണ്ടായി. ആവരം സപ്പനം മറിയിൽ ചെന്നകിടനു കരയാണു് തടങ്കി. കമല അരവാളുടെ തലയ്ക്കുലായി ചെന്നിത്താൽ താഴട്ടി വേർപ്പെട്ടതിക്കൊണ്ട് “തൊൻ പോകന്നതുകകാണ്ട്” നീ ഇങ്ങിനെ കരയ്ക്കുതെന്നുണ്ടു്” എന്നു സാന്തപ്പനും വോലിച്ചു.

“നിങ്ങളുടെ സ്നേഹാർത്ഥി വിചാരിച്ചിട്ടു്” എന്നു സുംഭതിനു് കുറയ്ക്കു ഉത്തരാ.

“നിങ്ങനാടു് വേരെശാക്ഷം സ്നേഹമില്ലോ?”

ഈ വോലുത്തിനു് കുറ ഒന്നും മിണ്ണിയില്ല.

“സുമുഖിക്കു് നിന്നിൽ സ്നേഹമില്ലോ? നിന്റെ ഒരു ജുന്നില്ലേ സ്നേഹം?”

ഈ ചോദ്യക്കാരിയും മഹാപഠി ഉണ്ടായില്ല.

“താൻ മാത്രമേ നിന്നെ സ്നേഹിക്കുന്ന അള്ളാത്തവകിൽ നീ എന്നാട്ടുട്ടി വണ്ണക്കുക. നീ യാമോ?

“ഈല്ലാ, താൻ വരികയില്ല” എന്ന് കംന്നടിനി ഉറപ്പിച്ച പറഞ്ഞേ.

ഈ കേടുപ്പും സത്രം വെളിപ്പെട്ടവന മുതാ ത്ര്യാമാശം കമലയ്ക്ക് ഉണ്ടായതു്. തവന്റെ ജീവി നെന്നപോലെ കമലയ്ക്കും എന്നേ ചാല ഭർവ്വിച്ചാരങ്ങളും സംബന്ധം കമലയ്ക്ക് മനസ്സിലായി.

“കാരേ, നീ ഈനി എന്നാട്ടു് തുന്നപരണ്ണതകൾ ക. നിന്നും ചേർച്ചിയല്ല താൻ. എന്നും സാന്നം അനിയതിയായിട്ടാശം താൻ നിന്നെ സ്നേഹിക്കുന്നതു്. എന്നിൽനിന്ന് നീ സത്രം മറയ്ക്കുതു്. എന്നും ജീവി നിന്നക്ക് കാമമാണട്ടു്: ഇല്ലോ, സത്രം പറയു്?”

ഈ തിനാം വെറും ഒഴുകമാണ് കംന്നടിനായിൽ കണ്ടതു്. അതിന്റെ അത്മം എന്നതൊന്നും കൂടിയ യുടെ മനസ്സു് ഓ കാളി.

“കാരേ, നിന്നക്ക് എന്നും ജീവിയുണ്ടിൽ കൂടുതുണ്ടു് താൻ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. നിന്നക്ക് ഇതിൽ ദോഷ മൊന്നമില്ല. വേരെ ചിലബന്ധല്ലാം കൂടുതുമല്ലും.”

ഈ കേടുപ്പും കമലയുടെമുഖംതുകൾ കുറ കൊം ഉറവുനോക്കി. ആ നോട്ടതിൽ അന്തഃപ്രതിചായാം ചേർപ്പം ഇന്നതെന്നാം കമല കണട്ടു. “നീ ജീവി നെന്നപോലെ, ജീവി നിന്നെങ്ങം സ്നേഹിക്കാണട്ടു്” എന്ന് അവർ സംശയം തീരുക്കൊട്ടുക്കയും ചെയ്തു.

തന്റെ മുഖം കമലയുടെ വക്കുസ്ഥിൽ ചേരുക്കൊണ്ടു് കംന്നടിനി കണ്ണിൽ വരുത്തു. കമലയും അശാന്തരൂ

പോകി. കാമവഗഗമായ സന്താചം എത്ര ദിസ്യമാ ചൊന്ന് കമലയ്ക്ക് അറിയാം. “നിഈൻറെ കുട വരിക യാണ് എപ്പുള്ള്” എന്ന് അവർ കംഡയേംട് കണ്ണിൽ തട തുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു. കൂദ തിങ്കൾ അനുപ്രവാഹം നേര കൂടിയും വല്ലിക്കുഹാൻറെ അടപ്പുള്ളണ്ണായതു്.

“നിഈം ജ്ഞേയപ്പുനം തമ്മിൽ വേർപെടുന്നതാണ് എല്ലാം കുടാട്ടും ഇണ്ണം. പരസ്പരം കാഞ്ഞാതെ എറിയു നാടു പാക്കിവാരു എല്ലാം മറച്ചിം. ഈ നിലപ്പുണ്ണാം ഇനിയും കഴിയുന്നതെങ്കിൽ നിന്നുംനാഗമാജി ണ്ണാക്കുക. എൻ്റെ ജ്ഞേയപ്പുനം നാശം തന്നെ. അദ്ദേഹം തിന്റെ ഭാര്യയും നാശിക്കാം.”

കമല ഇങ്ങിനെ പരയുമ്പോഴും കൂദ കരാറുകയാണു ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നതു്.

“എൻ്റെ ജ്ഞേയപ്പുനിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയുടും രക്ഷാരയ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടോ, നി എൻ്റെ കുട വരുമോ?” എന്ന കമല വിണ്ണം ചോദിച്ചു.

കൂദുനേരം എൻ്റെ ആലോച്ചിച്ചിൽപ്പിനെ “വരം” എന്ന് കൂദ സമ്മതിച്ചു. ആ ആലോചന എന്നൊന്നുണ്ടാണോ കമല അറിഞ്ഞു. നാടെന്നുകുട്ടബേതി ണ്ണു രക്ഷയ്ക്കാണി സ്വന്തിച്ചിരിക്കുന്നതുണ്ടോ കൂദ നിശ്ചയിച്ചു.

ഈ സമയത്തു് ആ ദിക്ഷക്ക് യാരു ധരിംബാസി ആ വിച്ചിൽ പാടിക്കൊണ്ടു കയറിവനു. പുംബ കേരളക്കാവലാം സുമുഖി വിളിക്കുകയാണു. കമലയും കൂദാശാരാം അക്രൂട്ടത്തിൽ വെന്നുവേണ്ടും. എന്നാൽ, ദിക്ഷക്കിയുടെ ആ കാമിജനോച്ചിതമായ പാടകൾ സുഖ്യതയും കുമ ഉണ്ടു് ഒഴും രസിച്ചില്ല. “നിഞ്ഞെ ദിവ്യാരം” ടാരം തേ

ക്കും; കാരമുള്ള കേണ്ട നിന്റെ ദേഹമൊക്കെ കുത്തി ക്കീറണം” എന്നിങ്ങനെ ആ മരിഭാസിയെ ശക്തിച്ച് കമല അവിടെനിന്ന് എഴുന്നേറുപോയി. സുമുഖി അം വള്ളട പിറ്റുടങ്കയും. ചിന്താമന്ധരയായ കുട അഖി ടെനിന് മുള്ളുകിയില്ല. ഒരോഡംതരയി അക്കന്നകന്ന് ഒട്ടകം കുടമാറും. അവിടെ ശ്രദ്ധിച്ച്. തന്നെത്തുടർന്ന മറന്നുകൊണ്ടാണ് കുടയുടെ അരപ്പുാഴത്തെ നില. അവക്കൊട്ട് ആ ഭിക്ഷകി എന്നോ ചിലതു് സംസാരിക്കി നാണ്ട്. മുത്തു സുമുഖി അക്കലെവച്ച കണ്ട് കമലയും കാണിച്ചുകൊട്ടതു്.

“മുതിലേണ്ടാണ് വിരോധം? അവർ ഒരു ബുഡി യല്ല” എന്ന കമല ചോദിച്ചുപ്പോൾ, “പുരുഷൻ ദേവ യം മാറി വന്നിരിക്കേണ്ടില്ലെന്ന് എങ്കിനെ വിത്രസി ക്കോം” എന്നാണ് സുമുഖിയിൽ നിന്ന് മറപടിയുണ്ടായതു്.

മരിഭാസിയുടെ ചേഞ്ഞകളിൽ സുമുഖിക്കു് സംശയം വളരും. അവർ ഉടനെ മീരാംബെയെ വിളിച്ചു. അവി ടെന്തി ഒരു ഭാസിയാണ് ഇതു ചീരാംബെ എന്ന മന്ത്ര പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഇവള്ളട അമു വാർഖ്യക്കൂംകൊണ്ട് ഭജാലി വിട്ടതിൽപ്പിനൊരും ഇവർ ഇവിടെ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതു്. ഇവർ വിധവയാണെങ്കിലും ഉട്ടപ്പും നടപ്പുമെല്ലാം സുമംഗലവിശപ്പുാചയാണു്. ആകപ്പും ടെ എന്നോണാണെങ്കെ ചന്ദ്രം അത്തരക്കാക്കിടക്കിയിൽ അവളും ടെ തുപതിനാണ്ട്. അപ്പേഴ്സുടെ നാവിനു് നീളം കുട മെനു് തുപ്പുജനം ആവലാതിപ്പുട്ടനു. എക്കിലും വലിയ ഭർത്യുംഗിരുവും കണ്ണിട്ടില്ലായ്ക്കായി സുമുഖിക്കു് അം വളിൽ വിശ്രദിപ്പിക്കാണ്ട്. അതുകൊണ്ട് യരിഭാസിയുടെ

സമിതിഗതികൾ ഗ്രഹമായി അർത്തത്വവാദം മീറ്റം ബൈജ സുഖവി നിയോഗിച്ചു.

മരിംഗാസിയുടെ ഓരോവക ചോല്ലുകളും, ത കുറ നിർബ്ബന്ധമായ ചിന്താഗതിയും തന്റെമുണ്ടാക യാൽ കൂടു അവിഞ്ചനിന്നു് എഴുന്നേറു് തോട്ടതിലെ പൊയ്ക്കരയിൽ ചെന്ന. അസ്തു മധ്യകാലമാണപ്പോൾ. ദിവസമാവശ്യം പത്രക്കുപ്പുത്രക്കു ഇരുണ്ടതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. നില്ക്കുമ്പുവും വിജനവുമാണു് അപ്പോൾ ആ പ്രദേശം. അവശ അവിഞ്ച രൂക്ഷചരായകിൽ എക്കരായി സ്ഥി തിചെയ്തു് ചിന്തയിൽ ആതാട്ട. അപ്പോഴതെ സുരഖിലെ സമിതിഗന്ന് ആ വിന്താഗിയെ മരംമരം ജപലിപ്പിക്കു ചും ചെയ്തു.

“അഥവയും അസ്തുനും ജേരുമ്പുനും എൻ്റെ കുടംബ ദിവസം മരിച്ചപോയിട്ടും തൊന്തമാരും എന്തി നീങ്കിനെ ജീവിക്കുന്നു് മരിക്കുവാൻ തൊന്തു് എന്തിനും ചേടിക്കുന്നു് പുണ്യാത്മകരം മരിച്ചാൽ നക്ഷത്രങ്ങളായി ശോഭിക്കുമതു. എൻ്റെ അസ്തുനും അമമയും ഇ ത്രസ്താം നക്ഷത്രങ്ങളായി വശമുകരാണോ? അവർ എ എൻ്റെ ഇം ഭിവു, കാണന്നുണ്ടാ? തൊന്തു് മരിച്ചാൽ എ നീക്കും അവയുടെ കുട്ടത്തിൽ നക്ഷത്രമായി നില്ക്കുവാൻ കഴിയുമോ? എത്രകാലമാണു് തൊന്തു് ഇങ്കിനെ കരഞ്ഞെക്കാണ്ടു് കഴിയേണ്ടതു്. എത്രുകൊണ്ടു് തൊന്തു് ആത്മഹത്യ ചെയ്തുകൂടാ? തൊന്തു് ഇത് പൊയ്ക്കയിൽ മുക്കി ചുത്തെക്കാം. എന്തിട്ടു് തൊന്തും ഒരു നക്ഷത്രമായി തുടി നാൽ, എന്തിക്കു് അംഗീകാരത്തു ദിവസംതോറും കണ്ടക്കു ചെയ്യോ? ആരും? ആരെയാണു് എന്തിക്കു് കാണുണ്ടതു്? ആ പോലും ഇം വിജനത്വാിൽ ചെയ്തും എന്തിക്കു് ഉച്ചവി

മുക്കുടെനീണ്ടോ? തൊൻ ഇപ്പോഴെക്കിലും ആ പേര് നി
 യൈകും പറഞ്ഞതു് സാന്നിധിക്കുട്ട്. നാശഗ്രുൾ! എൻ്റെ
 നാശഗ്രുൾ! എന്തു്? എൻ്റെരിഡയാ നാശഗ്രുൾ? നാശ
 ആൻ സുഖവിയുടെതാണോ. അതുകൊണ്ടോ, നാശഗ്രുൾ,
 നാശഗ്രുൾ എന്നോ തൊൻ ഏതുഭേദതു ജപിച്ചാലും എ
 ലഭമെന്തു്? മാ, നാശഗ്രുൾ സുഖവിയെയല്ലാ എൻ്റെരിയാ
 ണോ—കുളിം, കുളിം! കുടിഞ്ഞുപോയതിനെപ്പറ്റി എ
 നിനി ആലോചന? തൊൻ ഇനി ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടോ കൊ
 ത്രമില്ല. തൊൻ ഇരുപ്പാർ മുങ്ങിച്ചാകും. എന്നാൽലാ?
 നാശൈ എൻ്റെരിഡയാം ഇത് പൊയ്ക്കിൽ ചോദ്യമിക്കൊ
 ണോ. വെള്ളംകുടിച്ചു വരുക്കവിത്തു് ആ വിതുതാവസ്ഥ
 യിൽ നാശഗ്രുൾ എൻ്റെ കാശകരയെന്നോ! അതുവയ്ക്കു്
 എന്നാൽ തൊൻ വിഷംകുടിച്ചു വരുത്താവോ? വിഷം എന്നിക്കോ
 എങ്ങിനെ കിട്ടു. എതായാലും ഇന്നോ തൊൻ ചാ
 യുനില്ല. ഇന്നമുഴവൻ അദ്ദേഹത്തിനെന്റെ സ്നേഹാശ
 ക്ഷരിച്ചു് വിചാരിച്ചു് ഏവാരിച്ചു് തൊൻ ആനന്ദി
 അദ്ദേഹം എന്ന സ്നേഹിക്കണംണെന്നോ കമലച്ചുച്ചിട്ടു്
 റണ്ടു് നേരാണെന്നോ? ചേച്ചി അതു് എങ്ങിനെ അവി
 റണ്ടു്? അദ്ദേഹത്തിന്നോ സ്നേഹിക്കാവാൻ തക്കവണ്ണും എന്നിൽ
 എന്നാണുള്ളതു്? എന്നിക്കോ അതു സെയാറ്റുന്ന
 ണോ? സുഖവിശുദ്ധാരം തൊൻ സുദാരി അല്പപ്പേബാ. എന്ന
 നെക്കാർ സെയാറ്റും ആ യീരാംബാജുക്കിയമുണ്ടോ.
 എൻ്റെ സെയാറ്റില്ലു, കണ്ണിട്ടാച്ചിരിക്കുമോ അദ്ദേഹത്തി
 നു സ്നേഹം? എൻ്റെ ശീലയുണ്ടെന്തപ്പോറി അദ്ദേഹ
 അന്നോ എന്നറിയാം? ഇന്ന് വീട്ടിൽ വലാതുള്ള കൂട്ട
 ത്തിൽ തൊന്നം. ഒരവർ എന്നാലെല്ലാജുള്ള. പീണ്ണ, അ
 ദേഹം എന്തുകൊണ്ടോ എന്ന സ്നേഹിക്കണതു്? എ

നേ സദിനാക്കില്ലീക്കവശൻവേണി വെറു നണയായിരി ക്കമോ ചേച്ചി പറഞ്ഞതതു്. നണയായാലും അദ്ദേഹം എന്ന സ്ഥാപിക്കുന്നവേന്ന കേരളജീവാർ എനിക്കു് ആനന്ദമുണ്ടു്. ആ ആനന്ദത്താട എനിക്കു് അദ്ദേഹത്തെ എന്നം കാണണം.. തൊൻ കയ്ക്കട്ടയിലേക്കു് പോകയില്ല. അദ്ദേഹത്തെ വേർപ്പാടുവാൻ എനിക്കു് വയ്ക്കു. എന്നാൽ, തൊൻ ഇവിടെത്തുനാ താമസിക്കുകയുണ്ടും എന്നെന്നുകൊണ്ടു് ഇം കട്ടബും നഗീക്കുകു നാല്പു ചേച്ചി പറഞ്ഞതതു്. സുമ്മവിയുടെ രണ്ടും എ ഒന്താ കയ്യതലജ്ജത്തായി കാണാനുമുണ്ടു്. എനിക്കു് കയ്ക്കട്ടയിലേക്കു് പോകുണ്ടിവരുമെങ്കിൽ അതിന്റെ നൃം തൊൻ ഇവിടെത്തെന്നുരുക്കുന്നുണ്ടു്. തൊൻ ഇം പൊയ്യുകയിൽച്ചാടി ഇപ്പുംതരുന്നു മുങ്ങിത്രഭരാ ക്കണം. അദ്ദേഹത്തെ എനിക്കു് കാണുവാൻപോലും കഴികയിലേക്കും എനിനുന്നു് തൊൻ ഇനി ജീവിക്കുന്നതു്. അയ്യും എന്നുറ അപ്പും, ഇം അനന്തരാദിവത്തിനാണോ അപ്പും എന്നും എന്നും വിടുതിയെ വിട്ടുപായതു്!”

കുദനന്ദിനി അപ്പുനു വിളിച്ചുകൊണ്ടു് തേങ്ങി തേങ്ങിക്കരയുവാൻ തുടങ്ങി. അതിനിടയ്ക്കു് ആ പഴയ സപ്പള്ളം അവരംക്കു് ദാക്കായിവന്നു.

“കാഴ്ചാം, തൊൻ അതു്” തീരെ മറന്നിരിക്കുന്നയായിരുന്നവും. പോകുത്തിൽ എനിക്കു ഭൂഖണ്ഡമാളുള്ളവുന്നു് അമു പറത്തുന്നതു് തൊൻ എന്നുകൊണ്ടു് കൈകൊണ്ടില്ല. തന്നുറ കുടു വക്കുവാൻ അമു അനു വിളിച്ചേപ്പും എന്നുകൊണ്ടു് തൊൻ ഓപായില്ല? അതിനുറ ഫലമാണു് ഇതുവരെ തൊൻ അനുഭവിച്ചതു്. ഇനിലെ കുലും അമുഞ്ഞുടെ വാക്കുകളു് ഇം ലോകം തൊൻ വെ

കീയുകയെന്ന്. എന്നിക്കിട്ടിയുള്ള ജീവിതം വേണ്ടാം എന്ന്. മുകളിലുംവരെ.”

അവർ ഉടൻ എഴുന്നേറ്റു് പൊയ്യുമിലേക്കിരഞ്ഞി. കീഴു് പോട്ടു ഓരോ അടിവെക്കണംതോടും ദേഹം അവർ ഒരു അധികമധികമായി. എന്നിട്ടു്, പിന്തിരിയാതെ തന്നെ അവർ ഇരുണ്ടി. അപ്പോൾ അവളുടെ തോളിൽ മുകളിലുംവരെ പത്രക്കുമായി കൂടുന്നുംവരെ പത്രക്കുമായി. അവർ തിരിത്തേരുന്നു. നാഗരങ്ഗാമൻ അരികെ നില്ലുന്നു. ആത്മഹത്യാരംഭിച്ചു. അവളുംവരെ അവളിൽനിന്നു് ഉടൻ തിരസ്തമായി.

“കുദൈ, നീ നാശൈ കർക്കട്ടുമിലേക്കുപാക്കുന്ന ദണ്ഡാ? നിരുൾ ഇജ്ഞപ്പുകാരമാണെന്നു അതു്?”

നാഗരങ്ഗാമൻ ഇരു ചോലുത്തിനു് കുദൈ ഒന്നം പാരയാതെ കണ്ണിരോഴുക്കി നിന്നു.

“കുദൈ, നിശ്ചാനനിനു് കരിച്ചുനു! കരയേണ്ടതു് താനാണു്. ഇനി എനിക്കിത്രസമിക്ഷവാൻ വരു. എൻ്റെ മനസ്സിലെ ഇരു ഫലാരഥം ഇതരയും നീറു എങ്ങിനെയാണു് തോൻ സമിച്ചുതെന്നു എന്നിക്കു പറയുവാൻ ശക്തിയില്ല. പൊരക്കാവാൻ അരുതാതെ ഭിവാന്തിയും തോൻ ഇതാ മല്ലപ്പന്നായി. ഇതിലെയികം തോൻ ഇനി എത്രയാണു് നശിക്കേണ്ടതു്? അതുകൊണ്ടു് ഇനി തോൻ ഇതു മറച്ചുവെച്ചാണില്ല. കുദൈ നീ ഇവിടെനിന്നു പോകതരു്. തോൻ നിന്നു വിവാഹം ചെയ്യും. വിധവക്കാളും വിവാഹം ചെയ്യുംമെന്നു പണ്ഡിതനും കുടിയും സമൂഹച്ചിട്ടുണ്ടു്.”

കുദൈ ഒന്നം മിണ്ണാതെ നിന്നു.

നാഗരുക്കൻ:— “ക്രൈ, നിന്നു” സമ്മതമല്ലോ. ഈ വിവാഹം?”

ക്രൈ:— “അല്ല.”

“വിധവാവിവാഹം പാപമാണെന്നു കരതിയാണോ?”

“അല്ല.”

“നി എൻ്റെ ഭാത്യാകയില്ലേയോ?”

“ഈല്ല.”

ഇങ്ങിനെ നാഗരുക്കൻ ചൊലിച്ചതിനെല്ലാം “ഈല്ലോ, അല്ലോ” എന്ന മാത്രമാണ് കൂദയിൽനിന്നു് മറവ കിയണംയതു്. നിരാഹനായ നാഗരുക്കൻ ആ പൊള്ളയിലേക്കി ഒന്നു നോക്കിയതിൽപ്പിനെ “എന്നാൽ, ഞാൻ മുങ്ങിച്ചാക്കട്ടേയോ” എന്ന വിചാരണത്തു വാഗ്മിപ്പേണ വെളിപ്പേട്ടതി.

“വിധവാവിവാഹം ശാസ്ത്രമതമാണെന്നു” എന്നും കേട്ടിട്ടണാം. അതല്ലോ ഇവിടെ തന്നെയും” എന്നു് ആരോടുനില്ലാതെ കൂദ പൂർണ്ണതു് നാഗരുക്കൻ” ആരു പാശം നീട്ടിക്കൊടുത്തു് ആ ആരുമഹത്യാവിച്ചരജിൽ നിന്നു് പിൻവലിച്ചു.

ആരാം അപ്പായം.

ദേവരുക്കൻ അന്നത്തെ തന്റെ ലിക്ഷ്യക്കിവേഷത്തെ മാറ്റിവെച്ചു് മദ്രസവയ്ക്കായി ഒങ്ങളിയേറ്റുംശേഷം അതുകൊണ്ടു എക്കമിത്രമാണു സുരേന്ദ്രൻ അവിടെ വന്നു. കുലപത്രിക്കാനന്തരം “ഈന്നും നിങ്ങൾ എവിടെക്കാണു് ഒളിച്ചുവെന്നിരിക്കുന്നതു്” എന്ന നാഗരുക്കൻ ദേവരുക്കൻ ചൊട്ടു ചൊലിച്ചു.

“അഹോപ്പാഫക്ഷം അതു നിങ്ങൾ അറിയെങ്കാം?”

“താൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നതെല്ലാം ഗ്രംമാധിക്കാണോ നോ നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നോ. എന്നാൽ, നിങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതെല്ലാം അഹോപ്പാഫപ്പോൾ ജനങ്ങൾ അറിയുന്നണ്ട്.”

“താൻ യാതൊന്നും മറച്ചുവെക്കാറില്ല.”

“പരസ്യമായി ഭജ്യമാംവെയ്യുവാൻപോലും. നിങ്ങൾക്കു ജനങ്ങൾക്കു പേടിയില്ലാതായോ? ഇതു നാണം കൈടവനാണോ നിങ്ങൾ? നിങ്ങൾക്കു നാശമുണ്ടാക്കിരിക്കിയ ഭിക്ഷുക്കിയുടെ വേഷത്തിൽ നിങ്ങൾ ഗ്രാമം തെളിവുണ്ട് പേരുക്കുമോ?”

“എൻ്റെ ആ വേഷം എത്ര ബെടുപ്പായി, ഇപ്പോൾ? നിങ്ങൾക്കുടിയും ആ വേഷം കുണ്ടപ്പോൾ മേച്ചിരിക്കാം.”

“താൻ നിങ്ങളെ ആ വേഷത്തിൽ കണ്ടിരുന്നവെങ്കിൽ കൈച്ചുടിക്കെൻ്റെ രസികപ്പം ഉടൻ അനുഭവിപ്പിച്ചതുമായിരുന്നു. ആക്കട നാശത്തിനാണോ നിങ്ങളുടെ ഇതു കുപട്ടേവഷം?”

“ആ താരാചരണൻ ഒരുപിംഗിരുമാരെതെ കടിയിരുത്തിയിരുന്നതു് നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലോ? ഇപ്പോൾ അവർ വിധവയാണോപ്പോ. അവരെ ഒന്നു കണ്ണേക്കാം എന്നവെച്ചാണോ ഇപ്പോൾ ഉണ്ടായതു്.”

“ആ പാവത്തിനെ നശിപ്പിക്കുവാനാണോ നിങ്ങളുടെ അവം. ഇതും മുരണം പാപിയുമാണോ” നിങ്ങളുടെ കിൽ നിങ്ങളുമായുള്ള ഇപ്പാടു് ഇനി തക്കുളാങ്ങം അങ്ങതെന്നവെക്കാം.”

“കാൽമരിയാതെ നിങ്ങൾ പിണ്ണങ്ങയതു്. എൻ്റെ മരസ്സിനെ അവളിൽനിന്നു പിന്നുവലിക്കുവാൻ ഇനി

ശ്രാം ശക്തന്നല്ലോ. അവളിലുണ്ട് കുമതതയോഴിച്ച് മരാളു വേണമെങ്കിലും ഉപേക്ഷിക്കേം എന്ന് ത ആണാണ്. ആ സുന്ദരിയെ താൻ ആലും കണ്ണ ശാന്ന തന്നെ അവധിക്ക് എൻ്റെ മനസ്സും അധിനമായിക്കഴി എത്തു. അന്നമുതൽ ഭസ്തുമായ കാമാഗിയിൽ നീറി നീറിക്കൊണ്ടാണ് താൻ കഴിയുന്നതു്. അവശ്യ കണ്ണ നാതപോലെ അതു ആനദം എന്നിക്കു മരറാനിലുമില്ല. പലവഴിക്കണം പരിത്രമിച്ചുനോക്കിയതിൽ ഒന്നും ഫലിക്കാതെയാണ്, ഒട്ടകം എന്ന് തിക്കുകീവേഷം ധരിച്ച് അവളുടെ മുഖിൽ ചെല്ലുമാരായതു്. അവക്കു താൻ ഇതുവരെ അമ്മലപ്പുട്ടിടില്ലെന്നും നിങ്ങളോ കുറന്ന പറ്റേതുക്കാം. അവർ എന്നിൽ സക്കുമയായിട്ടില്ല.”

“പിന്നെ എന്തിനും നിങ്ങൾ അങ്ങോട്ട് ചെ ന്തിനും?”

“അവശ്യ താൻ ഇടയ്ക്കിടക്കേയ്ക്കിലും ഒന്നു കാണാ ക്കു. അവളുടെ മുഖിലിനും പാടകയും, അവളോടു് ഓരോന്നും ചെണ്ടുകയും ചെയ്യുന്നതു് എന്നിക്കു പരമാന ദമഞ്ചണു്.”

“ഈതു വെറും നീചവുതതിയാണു്. ഈ ഭജ്ഞത നി ക്കുവാൻ വിട്ടുകയില്ലെങ്കിൽ നാംതമ്മിൽ ഇനി സംസ്ക്രി അങ്കതു്. എത്തു ഭർവ്വതനും എൻ്റെ ശത്രുവാണു്.”

“നിങ്ങൾ എൻ്റെ എക്കമിത്രമാക്കാതെ നിങ്ങൾ ക്കുവേണ്ടി എത്തു പരിത്രാഗവും എന്നിക്കു സന്തോഷം തന്നെ. എന്നാൽ, കുട്ടാൻമിനിക്കുവേണ്ടി നിങ്ങളെ ക്രൂട്ടിയും തൃജിക്കുവാൻ എന്നിക്കു മടിയില്ല.”

“അക്കദിനമ്പാണെങ്കിൽ നാംതമാൽ ഇന്നുമുതൽ
ഗരുക്കുണ്ടാണ്” എന്ന വിഷയത്തോടെ പറഞ്ഞു സുഖര
അൻ അകന്ന.

എ പിണ്ണദിപ്പിച്ചെലിക്കിൽ ദേവദ്രോഹായ
ക്ഷേമം എത്താണോ നിമിഷംകൊണ്ട് അവസ്ഥാനില്ല. ഒരു
പാതം മല്ലോ അകത്തു ചെന്നതോടുകൂടി, സ്നേഹിതനാ
ഞ്ഞുമുമ്പെന്നു എന്ന് ആശാദ അതെല്ലാറിനേം ചും
വവരത്തു തജ്ജി. മല്ലേസേവ ഒന്നകൂടിയും മുക്കിയപ്പോൾ
ആധാർ മണ്ണാധനതന്നുകായി പാട്ടുരുട്ടാണ്. എ പാട്ടിൽ
ദേവിപരമായുണ്ടായ മീരശ്ശബ്ദത്തെ പിടിക്കുടിക്കൊണ്ട്
“ഞാനാണ് മീര്” എന്ന പ്രത്യേകനിന്നും ഒരു ശബ്ദം
കൈരക്കാണിവനു. കിടിച്ചു മറിച്ചു നിലവിട്ട് ചാഞ്ചാട്ട
നാ ദേവദ്രോഹ എ സമയത്തു് മാനദയമുള്ള മരിപ്പുരാ
ം അടക്കാനുത്തമാണ്. അതുകൊണ്ട് തന്നോടു് ഇടത്തു
പറയുവാൻ തക്ക ഇതു ദെയൽപ്പും മനപ്പുന്നല്ലാ ഉണ്ടായ
തന്നെ തോന്നകയാൽ “വെളിയിൽ വന്ന നില്ലുന്നതു്
വല്ല പ്രത്യുമകണക്കിൽ അമാവാസിഡിവസം വരട്ടു്”
എന്ന മല്ലേസേവയാൽ ഭോധയ്ക്കുന്നനായ ആശാദം വി
ളിച്ചു പറഞ്ഞു. അപ്പോഴേക്കും സർബാംഗദ്രോഹിതയായ
തെ മുൻ മുഖാവരണത്തോടെ അവിടെ പ്രത്യുഷമായി.
ആരാണിവർ എന്ന ദേവദ്രോഹ ശക്തിച്ചൊക്കേവ,
“നിങ്ങൾക്കു കശലമല്ലോ? യാ മരിഡാസിരുമും” എന്ന
ചോദിച്ചുകൊണ്ട് ആ സത്പം സമീപിച്ചു. ഇത്തിയങ്ങ
ഛോന്നം വഗ്രാഡല്ലാതായിത്തിന്നിരിക്കുന്ന ദേവദ്രോഹം
ആക്കിയും കൈകൊലുകും കൂഴിത്തും, ഉടലാടിയും, നാവു
ശറിയുംകൊണ്ട് “നി ആരാണ്” എന്ന് ആശാദം ചോ
ടിച്ചു.

“തൊൻ മീര്” എന്ന മഹപടിയിലായി.

“സ്വാഗതം! മീരയുടു് കർബലമല്ലേയോ,” എന്നു് ആയാൾ ചാമുഖിക്കൊണ്ടു് പറഞ്ഞു. ഒവേദ്രൂപവന തതിലെ ദാസിയായ മീരയാണു് ഇവർ എന്നു് ഇപ്പോൾ ഒവേദ്രൂപം അറിഞ്ഞു. ഒവേദ്രൂപനാണു് മരിഭാസി എന്നു് മീരയുടു് മുന്നുതന്നെ അറിയാം. എന്നാൽ ഇതു യാർഡ് വേഷചന്ദനായി നാഗ്രേഹവേന്തിയിൽ വരുന്നതു് എത്തുക്കുത്തിയാണു് മീരയുടു് മനസ്സിലായിട്ടില്ല. ആ രഹസ്യം ഇപ്പോൾ ഗ്രാമക്കാമെന്ന സങ്കാശത്തോടെയാണു്, സുമുഖിയിടെ നിരോഗന്ത്രകാരം, മീരയിടെ ഇതു വരവു്. കുവർക്കല്ലൂരെ ഇതു തുനിച്ചിൽ മററാ തു പുത്രപ്പാളം ഉണ്ടാക്കുന്നതല്ല.

ഈ എൻ്റെ യജ്ഞമാനക്കുറ വിട്ടിൽ കൂട്ടുന്ന കുട്ടിക്കയ്യിലായി. ആ കൂട്ടുന്ന അന്തേപ്പശിച്ചുകൊണ്ടുണ്ടു് എൻ്റെ ഘരപ്പുടു്” എന്നു് മീരാംബ സംഭാഷണം ആരംഭിച്ചു.

“ആ കൂട്ടുന്ന തൊൻ തന്നെ. പണ്ഡമോ പണ്ഡമോ ക്ഷമിവാനല്ലോ, പുഞ്ചം തെടിക്കൊണ്ടാണു് തൊൻ അര ഒട്ട ചെന്നതു്.”

“കുട്ട പുഞ്ചം തെന്നെയോ?”

“ഭേദം, നീ മഹാരാജിക്കത്തിനെന്നയാണു്. കുട്ടനുമിനിക്കു് കശലമല്ലേയോ?”

“അവർ പറഞ്ഞ ചതുപ്പിട്ടാണു് തൊൻ ഇപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടു പോന്നിരിക്കുന്നതു്.”

“അതെന്നു? അതെ! അക്കടിനെന്നയാവാം. മുന്ന കൊല്ലുമായി തങ്ങൾ തമ്മിൽ സ്ഥാപത്തിലായിട്ടു്. അ

വടക എന്നാണ് പറയുന്നതെങ്കിൽ നാതു്? പറയു വരയു.”

“നിങ്ങളുടെ സ്ന്യേഹത്തിനു് ഈതു പഴക്കമുണ്ടോ എൻ്റെ അവിഞ്ഞിന്നില്ലെന്നു്. അതുപോലെ നിങ്ങൾക്കു് അവളിൽ എങ്കിലൊന്നും സ്ന്യേഹമുണ്ടായതു്?”

“താരാചരണൻ എന്നുറ ഒരു സേവനാധിക്രമം ആയാളെക്കാണ്ടു് കാദനദിനി എന്നിക്കേംപരിചിതയായി: അവശ്രദ്ധ കണ്ണ അനുത്തനു എന്നിക്കു് അവളിൽ സ്ന്യേഹമുണ്ടായി.”

“പിന്നെ നിങ്ങൾ തമിൽ എന്തെല്ലാമുണ്ടായി?”

“സുമ്മവിയുടെ നിർബ്ബുദ്ധസംക്രാംട്ടു് എന്നിക്കു് കാദയെ പിന്നീട് കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെന്നു്. അവശ്രദ്ധ കാണുവാൻവേണ്ടിയാണു് താൻ ലിക്ഷ്മീകിയായി അവിടെ വന്നതു്. ആഭ്യാലികയും ഹല്ലാറിലുംപെടിയായതുകൊണ്ടു് ഇണക്കവാൻ വളരെ ചെതുക്കാം. എക്കിലും, എന്നുറ ഇന്നത്തെ മധുരവാഴക്കം അവശ്രദ്ധമയക്കിയിരിക്കുന്നും.”

“ഈതുമാത്രമേ മീരയും” അവിയേണ്ടതുയുണ്ടായിരുന്നുണ്ടു്. കാഞ്ഞം കഴിഞ്ഞെപ്പും, “എന്നാൽ പിന്നെ കാണും” എന്ന പ്രാണതു് അവർക്കു ഉണ്ട് ഫോയി. മത്തനായി തഴുന്നുകിടക്കുന്ന ദേവേന്ദ്രനു് യാതൊന്നും ചിന്തിക്കുവാൻ ശക്തന്നല്ലാത്ത ഒന്നു തിരിഞ്ഞുകിടന്നുതോടു കൂടി ഉറങ്കുകയും ചെയ്തു.

നേരാ ദുലന്നീഡ്ഡപ്പാർഡ് മീരയുടെ കാദഭദ്രവ ഗ്രൂപ്പമാണു് സുഖവി ആദ്ദും ഒക്ടോബർ: അതു കുറം കാഴ്വാൻ കമ്പയയുംകൂടിയിരുന്നു. എക്കുംയാധികു് തന്ത്രങ്ങൾ സുഖവിയുടെ നേതൃത്വത്തിലും ഉജ്ജപലിച്ചു. അവരും

കൂദയെ പാര്ക്കുന്നതോട് വിളിച്ച് “ ഇതിനെ അധികാരിക്കാൻ കൂദയെ കൈവിച്ച് :—

“നിന്റെ ജാരനാണ്” ആ മഹിംസിവേഷക്കാർന്ന് എന്ന് തെറ്റു അറിഞ്ഞു. ഇത്തരം മുർഖത്തി ഇം വി ടിങ്കവെച്ച വേണം. നി പതിനായി. നിനെ ഇനി ഇം വിട്ടാൽ കാണുകയേ ശ്രദ്ധാർ. നി പോകുകയില്ല കുത്തി നിനെ പറത്താക്കിവാൻ ഇവിടെ ഇതാ മീരയും ചുലുമണ്ണം.”

ഉദ്ദേശ്യത്താൽ കൂദന്നിനി അന്യഥായി. തല ചുറാൽക്കാണ്ട് വീഴ്വാൻ തുടങ്ങിയ അവബള്ള കമലാമ സ്ത്രി താങ്കിപ്പിടിച്ച് അട്ടതമരിക്കിൽ കുട്ടിക്കൊണ്ടുപോ യി സാന്തപ്പം ചെണ്ണ. മീരയുടെ വാക്കു ഒട്ടം വിശ്വാ സ്വീക്ഷിപ്പുന്ന് താൻ അറിഞ്ഞതിട്ടുണ്ടെന്നും കമലപറഞ്ഞു. എന്നാൽ, ഇതിനാണിനും കൂദയിൽ നിന്ന് ഒരു വാ ക്കു പോലും ചുരപ്പുടില്ല.

നേരം പാതിശാഖായി. ഏല്ലാവയം ഉരക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പുറത്തുകട നു. അവഡാ സുഖവിഡിക്കു വിട്ടിൽ നിന്നു ചെളിക്കില്ലാ യി. അന്തഃചുരമുഖിക്കു മരറങ്കു, പരിചിതയല്ലാ തു ആ പതിനേഴുവയല്ലോ ശത്രും ചെന്ന പെൺകിടാവു് എക്കയായി ആ കുരിക്കട്ടിൽ എങ്കേൾക്കുന്നില്ലെതെ വി ടിങ്ക നിന്നിട്ടുണ്ടി. മുക്കുങ്ങളുടെയും കെട്ടിടങ്ങളുടെയും നിബിഡമരാധകാണ്ട്, മുറഞ്ഞുനിന്ന് പടിവാതിൽ വരെ എത്തു വഴിക്കാണു ചെലുണ്ടെതന്നുപോലും അ വരങ്കു കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. നാഗരുക്കു മരി യിൽനിന്ന് വാതായന്തരിൽ കുടി വെളിപ്പേട്ടുകൊണ്ടി അന ദിപ്പരുകാണും അവബള്ള ആ വഴിക്കു തിരിച്ച്. അ

സാമ്പൂം പാറരകൾ ആ ദീപനാളിത്തെ മുഖിക്കവാൻ സാധിപ്പുമ്പുന്നതും, വിളക്കിലെ കണ്ണാടിമുടി അവയും പ്രതിബന്ധമായി നില്ക്കുന്നതും കണ്ട് ഇതുതന്നുണ്ടാണ് എല്ലാ തന്റെയും അവസ്ഥ എന്ന് കണ്ണന്തിനി വിചാരിച്ചു. ആ വെളിച്ചിച്ചും നാഗരങ്ഗസംബന്ധിയാകക്കൊണ്ടും അവർ അവിടെ കടക്കിനിന്നുപോാണി. ആകാശത്തിൽ കരിക്കാറുകൾ തുടന്തുടന്ത് പാതയുകാണിങ്ങന്തി നാൽ നഷ്ടപ്പെടുവാൻ അപ്പോൾ ഭർഖമോയി. ഒരുപാടിക്കാവക്കാഡിലേപ്പും കാറാടി മരങ്ങൾ നില കൊള്ളുന്നു. അവയിലെണ്ണിന്റെ കീഴിലാണ് കണ്ണയുടെ നില്ക്കുന്നതും അവിടെ ജനപാതയുടെ മുറിയിലേക്കു നോക്കിനില്ക്കുവെ പെടുന്ന അവിടെ നാഗരങ്ഗൾ പ്രത്യക്ഷമായി. താൻ കാമിക്കണ്ണ ആ കണ്ണപുഞ്ചം തന്റെ നേരെ മുശ ഇടത്തിൽ തെട്ടുവര വിശക്കിടക്കണംബെന്നും അദ്ദേഹം അറിയുന്നതിട്ടില്ല. അദ്ദേഹംതിന്റെ നില്ക്കുവെ, ആ ഉച്ചതെ മരച്ചുകൊണ്ടാകയാൽ കണ്ണയുടെ ആ അപം നിലവല്ലും കാണാവാൻ കഴിഞ്ഞതുമില്ല. കൊടക്കാറും പുലശയും തുടൻ ഉണ്ടാക്കമെന്ന ലക്ഷ്യം അവിടെ വെളിപ്പുടക്കയാൽ കണ്ണന്തിനി എതിരെ നില്ക്കുവെ, ആ തിനെപ്പറ്റി അതൊന്നും അറിയുന്നതിട്ടില്ലാത്ത നാഗരങ്ഗൾ ആ ജനകൾ വാതിലുകൾ അടച്ചു. ഉറക്കിക്കിടന്നിങ്ങനും അദ്ദേഹം എന്തോ കാരണത്താൽ ഇടയുള്ളണ്ടെന്നുണ്ടോ, എങ്കോ എങ്കിനെന്തോ പോകുന്ന കണ്ണന്തിനി ചെയ അല്ലും ആശക്കൊടുത്തും നിന്തിച്ചിട്ടും വിണ്ടും അന്ന കാരണത്തിൽ തള്ളുകയാണുണ്ടായതും. മനസ്സുജമമല്ലാണും ലജ്ജമമാണും തനിക്കും കിട്ടിയിങ്ങനെതക്കിൽ, നാഗരങ്ഗനാമബന്നും ശയ്യാഗരംതെന്നിങ്ങനെനിർബന്ധമുണ്ടുവെ

ശിക്കാമായി തന്നവല്ലോ എന്ന വിചാരിച്ച് അവർ ഒന്ന് നേട്ടവീഴ്ത്തിട്ടുണ്ട്. പിന്നെ അവർ അവിടെ നിന്നി സ്ഥി. ആ ഇത്തീരുകളും തുല്യക്കൊണ്ട് അവർ മനോചുന്നനു. കുറച്ചും ചെന്നതിൽപ്പിനെ ആ ജീ നബിലേക്കും അവർ ഒന്ന് തിരിത്തുനോക്കി. അതി ചേരുന്ന സ്ഥാനംപോലും ആ അസ്ഥകാരത്തിൽ അവരുംകും തുല്യമായില്ല. അവർ ആ വീട് വിട്ട് എത്രാവഴിക്കും വലിത്തുന്നതുക്കും. അപ്പുംപോൾ ആക്ഷണത്തിൽ കരികാർ തിങ്കിനിരത്തു. മിന്നലും ഹട്ടിയും അതു മായി. കൊട്ടംകൂറും പോരമായി അടിച്ച്. ചരലു റിയംപോലും മഴയും തുടങ്ങി. ഹനിയൈന്താൻ വേണ്ട തന്നെ ദിവ്യാത്മാ കുദന്നാണിനി ആ മഴയ്ക്കുറ്റ് പകരു നിന്നു.

അപ്പുംഫണായ മിന്നൽവെളിച്ചുത്തിൽ അരികെ കുറ വീടുണ്ടെന്നു അവർ കണ്ടു. മഴ തോങ്ങന്നതുവരെ അഞ്ചുചെന്ന നില്ലാമെന്നു നിയുക്കിച്ചു് അവർ അങ്ങി നെ ചെഞ്ചു്. അവർ അവിടെ വാതിലിനേൽ സുഖിച്ച പ്രോഫീഷണം പട്ടി കരയുകയാൽ അക്കത്തു കിടന്നിരുന്നു. ആ ഉണ്ണൻ “ആരാണാതു്” എന്ന ചോദിച്ചുകൊണ്ട് വാതിൽ തുറന്നു. ആ ആ ഒരു ദിവസിയാണു്.

“കാരം മഴയുംകൊണ്ട് ഞാൻ ഹവിടെ കയറിനി നാതാണു്” എന്നു് കുദന്നാണിനി സത്തും പറഞ്ഞു. ഹൗ മ രപടി രെക്കൽക്കുടിയും, ആ സ്കീ എന്നു സംശയിച്ചിട്ടു് കുദന്നാണിനി, പറയിക്കയുണ്ടായി. അതു കഴിഞ്ഞിട്ടു് അവരെ ആ ഗ്രഹനായിക അക്കണ്ടത്തുക്കു വിളിച്ചു് വിളിക്കുകയാളുണ്ടായി. അപ്പുംഫണു് ആ വീട്ടുകൂടി മീരാംബൈഡണു് കുദ അരിത്തുതു്.

“കാര്യമെല്ലാം എനിക്കു മനസ്സിലാക്കി. അധികം ക്ഷേപം കൈക്കുകൊണ്ട് ആ വിട്ടിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടവൻ വിശ്വാസവും നിങ്ങൾ പറത്തുപോവുന്നതാണ്, അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കു എനിഞ്ഞം ദയംവേണ്ടാ, നിങ്ങൾ ഈ വിദേയരാജന്മാർക്കു പറക്കയുമില്ല—”എന്നിങ്ങനെന്നു മീരാംവൈ സാന്തപനംചെയ്തും കൂടും ആ വിട്ടിൽ രണ്ടുനാളും ഒഴിച്ചുപാക്കിവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. മീരയും അവളുടെ അമ്മയും ഒരേ വളർച്ചിലെ ഒരു കട്ടി ലുകളിലാണ് താമസിക്കുന്നതു്. ആ വുഡബേപ്പോലും അറിയിക്കാതെ അതു ഗുഡമായിട്ടാണ് കൂദയുടെ അവി തന്ത്ര വാസം. അനന്തരാഗ്രി മുഴുവൻ കൂടും ഉറങ്കുകയുണ്ടായില്ല. പിരുന്നും രാവിലെ കൂദഭയ അകത്തി കുത്തി വാതിലാടച്ചു് മീര സപനം ജോലിക്കു പോയി. ഇച്ചുജൂഡി മീരയുടെ ആ വുഡമാതാവു് കളിക്കിവാൻ പോങ്ങ തന്ത്രിൽ കൂദയുടെ സ്ഥാനം കിക്കമ്പണംബേല്ലാം നടന്നു. അനന്തരാഗ്രിയും വെറും പായക്കിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് നേരംപു ലഭ്യിച്ചു. ഇങ്ങനെ കൂദനന്തിനി മീരാകട്ടീരത്തിൽ അംശാതവാസം നടത്തുന്നു.

അങ്ങരാഗ്രി മീര വാതിലാടച്ചു കിടക്കുവെ, പാൽക്കാടിയായ മാലതി വന്നു് അവളും പത്രക്കു വിളിച്ചു. ഒരു വേദ്യനെ ആത്മയിച്ചുകൊണ്ട് കഴിയുന്ന ഒരു സൗകര്യത്തി യാണിവരം. മീരയെ കുടിക്കുവാൻ കൂദവേഗം മുന്നും തുവാളും അയച്ചിരിക്കുയാണു്. വാതിൽ തുറന്നു് മീരയും മാലതിയും തമ്മിൽ അല്ലെങ്കിൽ രഹസ്യാവം നടന്നതിൽപ്പിനെ തുരന്തം വിട്ടിൽനിന്നിരക്കി. യജമാനന്നെന്നും ആളുള്ളവനു് വിളിക്കുന്നവനു് കൂദയോടു നിന്നുച്ച റത്നത്തിട്ടാണു് മീര പോയതു്.

ഹീരയെ കണ്ണ ഉടനെ പേരേറ്റുൻ അതുവെമാനം ശ്രദ്ധാർത്ഥ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“നീ അന്നംാതു എന്തൊക്കെയാണ് പറഞ്ഞുപോയതെന്ന് എനിക്കു് ഓമ്മയില്ല. നീ അന്ന് എന്തിനുണ്ട് വന്നിരുന്നതു് എന്ന് അറിയാനായിട്ടാണ് ഈപ്പും കിണെന വിളിച്ചുവരത്തിയതു്. കൂദ അയച്ചിട്ടാണ് നാവന്നതു് എന്നാലു അന്ന് പറഞ്ഞതു്. അവരും എന്നാട്ടു എന്തു പറയാനാണ് നിന്നെന അയച്ചതു്.”

“അങ്ങോഹെ ഒന്ന് കണ്ണിട്ടുപോകാമെന്ന വെച്ചു എതാൻ വന്നവന്നല്ലാതെ കൂദനുംനിനി ഒന്നം പറഞ്ഞിട്ടില്ല.”

“അധി, സൗകര്യി! കൂദയുടെ പേരു പാശ്രദു കൊണ്ടു് എന്നെ ഒന്ന് കളിപ്പിക്കുവാനാണെല്ലു നീ വന്നതു്. മരിംസിയുടെ മഹസ്യം നിനക്കു് കണ്ടപിടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞുവല്ലോ. എന്നിൽനിന്നു് നീ അന്ന കാഞ്ഞു കൊണ്ടു അറിഞ്ഞിട്ടാണ്. ആ മഹസ്യം നീ യമാസ്മാനം എത്തിച്ചു് അതിനു് നല്ല ഫ്രിഫലവും നേടി കൂടിണാവും. കാഞ്ഞും നടത്തുവാൻ ഇതു സാമർത്ഥ്യംകൂടിയ ഒരു സൗകര്യിയെ നാഗരുന്നു് കിട്ടിയതു് ഭാഗ്യം തന്നെ. എൻ്റെ ഒരുക്കാഞ്ഞുടിയും നീ നടത്തിത്തു കുമക്കിൽ തോൻ നിനക്കു് ദേവണ്ട്രവോളം പ്രതിഫലം താഴാം. അക്കാഞ്ഞും കൂദയെ സംബന്ധിച്ചതുണ്ടെന്നു. ആ മുശ്രൂ നീ ഇവിടെ കൊണ്ടുവരാമെങ്കിൽ നിനക്കു കിട്ടുന്ന സ്ഥാനം ഒട്ടം ചെറുതുയിരിക്കുമ്പോൾ.”

“അങ്ങളു് എന്തു് അസംബന്ധമാണു് പറയുന്നതു്. അതാൻ വെറും ഭാസിയായതുകൊണ്ടു് അരങ്ങേക്കു് ഇങ്ങി

നെപ്പറയ്വാൻ ദേശത്തുണ്ടായി. അതുടെ, ഇക്കാൽം തീരിൽ എണ്ണറ യജമാനനെ അറിയിക്കാം. അങ്കുമ്പുമെല്ലാതിനും അങ്ങോയുള്ള മഹാപടിത്തം”എന്ന് ഭേദ്യർത്ഥാട്ട പറഞ്ഞു കൊണ്ട് മീര അവിടെനിന്ന് വെളിയിലേക്ക് നടന്നു.

ഭേദവഗ്രന്ഥ് ഇതിൽ അഭ്യർഥം ആലൈ, സംഗമമുണ്ടായി യിരുക്കില്ലോ, ഒരു പാതയം മാത്രം അകത്തെക്കു പോയേ ദ്രോഹം, എല്ലാം മറന്നു.

എഴാം അദ്ധ്യായം.

ക്രാന്നമിനിയെ കാണാതാകയാൽ നാഗരാത്രേവന്നം മഴവൻസ് അസപ്പമമായി. അവർ പിണ്ണങ്ങിപ്പോഴതാണെന്ന് നാട്ടുകാരം വിച്ഛുകാരം പറഞ്ഞുതുടങ്കി. താൻ അങ്ഗതാതാതാതു് പറകക്കൊണ്ട് അവർ വിച്ചവിച്ചുപായതാണെന്ന് നാഗരാത്രൻ വിചാരിച്ചു. എന്നാൽ, അവർക്ക് കുമലയോടൊക്കമില്ലോ കുട്ടക്കുലേക്ക് പോകുമോ യിരുന്നില്ലോ എന്നാശങ്കയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉണ്ടാകാതിരുന്നില്ലോ. എത്രയാലും, ക്രാന്നയെ കാണാതായ അന്നമുതൽ നാഗരാത്രൻ മുഖം കോപപാജപലമായിത്തീർന്നും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമീപ്യം അങ്ങോവക്കിൾപ്പം പേടിയാക്കിവന്നു. സുഖവി അധിക്ഷേപിച്ചതിനെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിട്ടില്ലോ. ക്രാന്നയെ അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധമുക്കി അനേപാശിച്ചതുടങ്കി.

ക്രാന്നമിനിയെയും ഭേദവഗ്രന്ഥം സംബന്ധിച്ചു് മീരകിൽ നിന്ന് കേട്ടതു് സത്രമായിരിക്കുന്നെല്ലുന്ന് കുമലാണി സങ്കേതകും സുഖവിരുദ്ധ ധാരിപ്പിച്ചുപോരും അവർക്കു് ക്രാന്നയെയോള്ളുന്നു് അധികം കണ്ണിതുണ്ടായി.

വെരും മല്ലപനം വിടനമായ ദേവതയ്ക്ക് വിശ്വാസം യാ ശ്രൂനശ്ശൂനം അഞ്ചാളാൽ തീലവതിയായ കൂദനദിനി ഭർപ്പുത്തയാക്ക നാംവേദമണ്ണോ സുഖവിക്ഷാ” ഇപ്പോൾ ഓക്കായിവനു. അതിൽ അവർക്കുണ്ടായ ദിവത്തെ ഒരു താവിനിന്റെ ദിനമുബു, ശത്രുണ്ണീവീപ്പിച്ചു. അവളിം കൂദയെ അനേപാഷിച്ചുതുടങ്ങി.

കൂദയുടെ തിരഞ്ഞെയാനതാൽ കൂമലയുടെ കൂൽക്കട്ടേയാതു രണ്ടുനാളുക്കൊ നീണ്ടുപോയി. അവരും എല്ലാവു ഫരയും സാന്തപനം ചെയ്തുവനു. കൂദനദിനിയെ കൂട്ടു പിടിച്ചു” കുട്ടിക്കൊണ്ടുവരുന്ന ആരംക്കു” തന്റെ കൃഷ്ണ ദാ മുത്തുമാല സമ്മാനം കൊടുക്കാമെന്നു” അവരും പ്രതി അഞ്ചേരയുംഡായി.

ആ മുത്തുമാല കൂദപ്പോൾ മീരയുടെ മനസ്സ് ദന്ത ചവിച്ചു. അന്നരാത്രി വിവിധവിച്ചാരങ്ങളാൽ അവരും കു” ഉറക്കെഴുണ്ടായതെന്തെല്ലാലു.

“താൻ കൂദനദിനിയെ ഒളിവിൽ ധാപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു” എങ്കിലെന്ന പാപമാകും, അവളുടെ ഇഷ്ടത്തിനു വേണ്ടിയേല്ല താൻ അങ്ങിലെന്ന ചെയ്തിരിക്കുന്നതു”. ഇ തിൽ എന്നാണു” സ്വാമിദോഹം. എന്നപ്പോലെ ദാ സ്വികളായി ജീവിക്കുണ്ടിവരുന്നവക്കു” ഇങ്ങിലെന്ന ചെയ്യാ ലപ്പാതെ എന്നാണുനിലു? അപവും യൈത്തവനവുംഎന്നി കു മുണ്ടാക്കിയനിട്ടും തുംനു ഭാസിയും സുഖവി സ്വപ്നമിന്നു യുമായതു” എറുകൊണ്ടു”? സുഖവിയുടെ സ്ഥാനത്താണു കതാൻ നില്ക്കുന്നതെങ്കിൽ താനും ഇത്തവകു വഞ്ചാക്കളിൽ കുക്കിക്കുലും എപ്പുംകുന്നതല്ലു. എന്റെ സ്ഥാനത്താണു സുഖവി എക്കിൽ അവളിം എന്നപ്പോലെ ഇങ്ങിലെ

ചിലതു് മാച്ചു. വൈക്കാതിതികയില്ല. അതുകൊണ്ടോ, കൂർന്നവിനിയോഗംവെച്ചുമാറ്റിയില്ലാതെ തൊൻ ചെയ്യുന്നതു് ഒന്നുകൊണ്ടും തെററല്ല. എനിക്കോ ഒരു വം തന്ന നിധിയാണീവാം. അതു തൊൻ വെരുതെ കളിത്തുകൂടാ. തൊൻ ഇവഞ്ചു യജമാനനോ കാണിച്ചു കൊടുത്താൽ അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും, സുഖവിയിൽനിന്നും കമലാമൺയിൽനിന്നും എനിക്കോ പല സമ്മാനങ്ങളും വെരു വേരു കീട്ടു. ഇവഞ്ചു തൊൻ ദേവദ്രോഹ കൊടുക്കുന്നതായാൽ സമ്മാനം അതില്ലയികും നേടാം. എന്നാൽ, ആ ഒഴിവദ്രോഹം ഇവഞ്ചു തൊൻ നിശ്ചയമായും കൊടുക്കുകയില്ല. എന്നുക്കാരം സദ ദംതു, ഇവർക്കു ബണ്ണും ആയാൾക്കു് എന്തുകൊണ്ടുതോന്തി. നല്ല ഉംഖാം കല്പിച്ചപ്പും, നല്ല അതുപും മായി വാഴുകയാണുകൂൽ തൊന്നും ഇവഞ്ചുക്കാരം സദ ദംതുവിൽ വതിയാകയില്ലോ? എന്നാൽ, എന്തു ചെയ്യാം. ചെഴുതിയിൽ നിന്നു് താമരയും ശാക്കന്നതുപോലെ കുറയിൽനിന്നാണോ ദേവദ്രോഹൻറു കാരംമാറയും. എൻറു ഭർത്തിയിക്കോ തൊൻ അന്തുരെ എന്നിനു് പഴിക്കുന്നു. ഇതുവരെ അന്നരാഗതെപ്പറ്റി നീന്താൻ യാതൊന്നും അറിഞ്ഞിയില്ല. അതിനേക്കണ്ണിച്ചു പറയുന്നവരു തൊൻ പരിമസിക്കുന്നുണ്ടു് ചെയ്തിനുംതു്. എനിക്കു കരാഴിലും ദരിക്കലും സ്നേഹമുണ്ടായിട്ടില്ല. ദേവദ്രോഹവാദ്യവിനെ ആ രാത്രിക്കണ്ണപ്പൂഴാണോ് അ സംശാഗമന്നാൽ എന്താണുണ്ടോ് തൊൻ അറിഞ്ഞതു്. ആ ദ്രോഹത്തിനും ആ ത്രാപവും ആ ഭാവവും എന്തു കണ്ണാലും പോരാ. അദ്ദേഹത്തിനും മനസ്സിനെ ചൂണ്ടുനോ കണ്ണവാൻ പോയ തൊൻ എൻറു മനസ്സിനെ അവിടെ കളിത്തിട്ടാണോ മടങ്ങിയതു്. എനിക്കു് ആ ഭജ്ഞൻ പറ

കയാൾ “നീ ചെന്നു കൂദയെ കൂട്ടിക്കാണ്ട് വാ” എന്നും. കൈയും കണക്കുമില്ലാതെ എനിക്കു പ്രേശ്യംവന്നു. അത്യാളത്തെ മുഖത്തു് ഒന്നു് അറഞ്ഞതുകൊടുത്താൽ എന്നും എന്നു് എനിക്കു തോന്തി. സ്റ്റൂഡായിക്കൂർജ്ജകൊണ്ട് ആ അട്ടിയും എനിക്കു രസകരമാണു്. എന്നാൽ എത്തു ചെയ്യും. ആ ഭാഷ്യനു് എന്നെന്ന സ്റ്റൂഡമില്ല. അതുകൊണ്ട് കൂദന്നവിനിയെ തൊൻ അത്യാധികം കൊടുക്കുകയുമില്ല. എന്നെന്ന നില്ലുംരമാക്കി അത്യാധി കൂദയുമായി സുവിക്കു കു എന്ന വിചാരിക്കുവോഴുക്കം എൻ്റെ മനസ്സു പിടിയുന്നു. അത്യാധികം കൂദയെ ഒന്നു കാണാവാൻപോലും തൊൻ ഇട കൊടുക്കുകയില്ല. കൂദയെ തൊൻ എൻ്റെ തു ജമാനനെന്നതെന്ന ഏല്പിക്കുക്കും. പിന്നെ ഇതു ദേവേന്ദ്രനു് എത്തു വേഷം കെട്ടിയാലും ആ വിട്ടിനഞ്ചീൽ കടക്കു വാൻ സാധിക്കുകയില്ല. ഇവർ ദേവേന്ദ്രനു് കിട്ടാതു വേണ്ടുമെങ്കിൽ ഇവശ്ലേഷ നാഗരുദ്രനു കൊടുക്കുകതെന്ന ദിവസം. പക്ഷേ, ഇവർ അതു് സമതിക്കുകയില്ലാതിരി ക്കാം. എകിലും, അവരെല്ലാവരാംകുടി വിളിക്കു കയാ സൗക്കിൽ ഇവർ പോകാതിരിക്കുകയില്ല. ഇതിൽനിന്നു് എനിക്കു മറ്റൊരു കാര്യംകുടിയും നേടാം. ആ സുമ വിയോട് എനിക്കു വലിയ വെള്ളപ്പാണു്. അതു് ആ ഗ്രൂക്കാണാണു് എനിക്കു അറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്നെന്ന ദ്രോഹിക്കയിവട്ടു, ദയയില്ലാതെ എന്നോട് പെരുമാറു കയാവട്ട സുമവി ദിക്കലും ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നാലും എനിക്കു് എത്തുകൊണ്ടാ സുമവിയെ കണ്ടുകൂടാ. സുമ വി ഓഗ്രവതിയായ ഗ്രഹനാമയും, തൊൻ ഓഗ്രഹീന യായ ഭാസിയുമാകകൊണ്ട് എനിക്കണ്ണായിരിക്കുന്ന അം സുയയാണോ ഇതു്. സുമവിയെ ആ നിലയിലും എ

നേ ഇ നിലയിലുമാക്കിയതു് ദൈവമണം. താൻ സുമ്മവിയെ ഭോഗിച്ചുകൊടു ശരിതനെ. എക്കിലും, സുമ്മവിയെ ഭോഗിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് എനിക്കുതു് ഗ്രംമ ണ്ഡാക്കമെന്നാണു് ദൈവനിയുയരമകിൽ എനിക്കു് എറ്റുകൊണ്ടു ചെയ്യുകും? തന്റെയും നോക്കാതെവർ മനസ്സും ശാശ്വതാജീവി? എനിക്കു കരെ പണം വേണം. ഇംഗ്ലീഷിലും എനിക്കു വരു. എൻ്റെ യജമാനനിങ്ങനെ തനെ എനിക്കു പണം കിട്ടവാൻ വഴിയുള്ള ഫ്രോറി അംഗു താൻ എന്തിനും മുടക്കിനു? നാഗരുക്കു് കൂദയിൽ അളവുകടനു കാമമുണ്ടു്. സുമ്മവിയെ അതാൽഞാം അംഗേമം വിശ്വമിക്കുന്നതു്. അവർ തമിൽ പിണങ്ങിയാൽ കാൽപ്പം കൈയ്യിലായി. നാഗരുക്കു് സുമ്മവിയെ വെരുത്തു തജ്ജിയാൽ അവളുടെ പ്രാഥാണ്യം പിന്നെ കൂദാണോ. എല്ലാവരും കൂദയെ മാനിച്ചുത്തുടങ്കും. യജമാനനു് അവളെ നിർബ്ബുദ്ധം അനുഭവിക്കയും ചെയ്യാം. തേണ്ടനിമിത്തമാണു് ഇക്കാൽം സാധിച്ചുതെന്നാബെയ്യു് കൂദയും യജമാനനും ഏതൊ അധികമായി ആദരിക്കും. അപ്പോൾ, ഭാസിപ്പുണികുടാതെതനെ ആ വിഭ്രിയിനിനു നു എനിക്കു വേണ്ടുന്നതെല്ലാം നേടാം. എൻ്റെ ഗ്രംഗതിനിനും ഇതിനിനും മര്രാക്കണം. ദോഷമുണ്ഡാക്കമെക്കാിൽ അതു താൻ എന്തു നു നോക്കണം. യജമാനന്റെ ഇപ്പോൾ ഇംഗ്ലീഷാസ മാർന്നതെന്താജവരല്ലു? യജമാനനു് കൂദയെ കാമക്കുണ്ടു്. അതു താൻ സാധിപ്പിക്കും. എന്നാൽ, അതിന്റെ ഫ്രോറി കുലമായിട്ടില്ലെന്നുണ്ടു്. അംഗേമത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷും മച്ചും ഇപ്പോഴതെ വിരഹംകൊണ്ടു് നല്ലവണ്ണം വർഖിക്കും. അതിലക്കുത്തു സുമ്മവിയെ പിണക്കിവിഡണം.

കുറന്നവിനിയെ തൊൻ നല്പുവണ്ണം പാട്ടിലാക്കിയും ചെയ്യണം. എന്നിട്ട്, കാൽം പറിത്തു വിടാവു.”

മീര ഇങ്ങിനെ ആളുലാചിച്ചിച്ചും, നേരം ചുല നീർ ഉടനെ തന്നോൻ അമ്മയെ അക്കലെ ദൈ പെന്നുഗ്രഹം തനിച്ചാക്കി മാറ്റി. കുറഞ്ഞുടെ സുവത്തിനും സദിനാഷ തനിനും വേണ്ടുന്നതെല്ലാം അവർ യമാകാലം ചെയ്തു കൊടുത്തു. ഇതിൽ കുറയ്ക്കു എററവും സംതൃപ്തിയുണ്ടായി.

കമല കൽക്കട്ടക്കിലേക്കു പോയതിൽപ്പിനു, സുമ വിയേയും നാഗേരുങ്ങേയും തമിൽ പിണക്കണ്ണതിലേ കും മീരയുടെ കുളിം കരളം തിരിത്തെ. ഒരുനാടം മീ ഒ മരരാജ ഭാസിയായ കെളസല്പിയെ വിളിച്ചു്, തനിക്കു് ഒമ്പത്തിനും സുവമില്ലെനും തജന്നര ജോലി കുടിയും അന്നോക്കു് അവർക്കു നോക്കാമോ എന്നും ചോ ചിച്ചു്.

“ആവാമല്ലോ. ആക്കരണം” സുവക്കേട്ടശാവാത്തതു്? അടപ്പാറം നാമെല്ലാവരും അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടു, സഹായിക്കേണ്ണവരല്ലോ?”

“തൊനൊന്നാവശ്യപ്പെട്ടിരുധിയാഴുക്കിം നീ ഇതു ചെയ്യാക്കു പഴിക്കുന്നാതന്തിനാണോ?”

“തൊൻ എന്തു പഴിച്ചു്?”

“ഇല്ലോ, നീ പഴിച്ചില്ലോ? നാണ പരയുവാനും മടിയില്ലോ? നീ ചാവാരാതിയെന്നുാ നീ പരയുന്നതു്: തൊൻ രോഗം പിടിച്ചു കിടക്കേണ്ണമെന്നുാ നീ പിരാക്കാനതു്. നിന്നു വരട്ടു മാറാഞ്ഞാം.”

“നീ എന്നൊക്കെയാണോ പരിഞ്ഞാതു്? നീനുകു എന്നാണിന്തു ദേശ്യം? എന്നിക്കു് മാറാഞ്ഞിനുമോ എന്നോ

വരട്ട്. മരിക്കാത്തവർ ആരഞ്ഞു്? എനിക്കും നിന്നും എല്ലാവക്കും മരിക്കണം.”

“തൊനെന്തിനേട്ടി മരിക്കുന്നതു്. നിന്നും തദ്ദിത്ത യമഭാഡ്യ, റീഫറ്റ്. നിന്നും മനസ്സിൽ കുറപ്പും നാമല്ലാ കുട്ട്. ആ കേള്ക്കാണ്ട നീ പഴയതു് ചാക്കം. നീ തുലത്തു പോ! നിന്നും കള്ളി രണ്ടം കുങ്ഞണ്ടുപോ കുട്ട്.”

ഈതു കേട്ടപ്പോൾ കെതിസല്പരയ്ക്കും പേശ്യും കേരി. അവളും അതുപോലെയുള്ള ഭവ്യാക്ക കുറം തിരിച്ചു കൊടുന്നതു്. മീര ആവലാതിക്കാരിയായി സ്വാമിനിയു എ സന്നിധി ചിലേക്ക പാണ്ടു. ആ പോക്കിൽ അവ ആട്ടട മുഖതു് പുണ്ണിരിയാണു കണക്കിന്നുന്നതു്. സുമ്മവിയു എ മുമ്പിൽ എത്തിയപ്പോഴേക്കും അവരും കരയുവാൻ ആക്കും.

ഈ കെസ്സിനെഴുറ്റി വിചാരണചെയ്യുതിൽ മീര യാണു് തെററുകാരിയെന്നു് സുമ്മവിക്കു മനസ്സിലായിരുന്നു. അതു സാമ്മാക്കാതെ അവരും കെതിസല്പരയ്ക്കും ശക്കാരിച്ചു് അങ്ങാണെന്ന കാൽഞ്ഞമാതുക്കവാൻ നോക്കി. “കെതിസല്പരയ മാറ്റാതെക്കിയെന്നാൽ തോൻ ഇവിടെ നില്ക്കുകയില്ല” എന്നു് അപ്പോൾ മീര ശറിച്ചു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ സുമ്മവിക്കു കോപമുണ്ടായി.

“മീരേ, നിന്നും തോന്നുംസം വല്ലാതെ മുഴക്കും. നീയാണു് ഈ കലമം ഉണ്ടാക്കിയതു്. എനിക്കു് അവശ്യമാണെന്നും തങ്കളുണ്ടായതു്. നിന്നും ഇപ്പുമില്ലെങ്കിൽ ഒഴിവെന്നു പോയേക്കുക.”

ശ്രദ്ധ കേടുക്കുവാൻതന്നെയാണു് മീര ഈ പണി യെല്ലാം എടുത്തതു്.. അവരും നേരെ യജമാനന്നും മുമ്പിൽ കള്ളിയാം കൈയുമായി ചെന്നനിന്നു്.

“എന്നു നീ കയ്യെന്തും.”

“എന്നോടു ജോലിവിട്ടു പോഴിക്കൊള്ളുവാൻ അമ്മ പറഞ്ഞു.”

“എത്രക്കാണ്ട്? ”

“കെറസല്പ് എന്നു ശക്തിചുപ്പാർ തൊൻ അതു അമ്മയെ അറിയിച്ചു. തൊന്നാണു തെരുവക്കാരിയെ എ പറഞ്ഞു” അമ്മ എന്നു മാററിയിരിക്കുന്നു.”

“ഹതു് തൊൻ വിശ്വസിക്കയില്ല. മീര, നീ സത്യം പറയുന്നോ? ”

“തൊൻ ഉള്ളിതു പറഞ്ഞെങ്കാം. അമ്മയുടെ ഇപ്പോഴതെ സച്ചാവത്തിനും ഇനി എന്നെന്നെക്കയ്യാണും ഉണ്ടാക്കുന്നും എന്നിക്കു പെടിയുംകും. അതുകൊണ്ട് തൊൻ മുൻകുട്ടിത്തന്നെ ഒഴിയുകയാണും.”

“എന്നാണു നീ പറയുന്നതെന്നു് എന്നിക്കു് മനസ്സിലാക്കില്ല.”

“കദനന്ദിനിയെ അനും അമ്മ ഒരു കാരണവുമില്ലാതെ ആട്ടിപ്പുറത്താക്കുകയാല്ലോ ചെയ്യുതു്. എന്നെങ്കെ ചീതെ വാങ്ങുകളുണ്ടു് അനും അമ്മ പറഞ്ഞതു്. ഇത്തരം ശക്താരം കേരംക്കുവൻ എന്നിക്കു വരു. തൊൻ പോകയാണും.”

നാഗരൂദൻറ ഭവം ഒന്നാ ചുള്ളിത്തു. “നീ ഇപ്പോൾ പോയി നാശി വാ” എന്നു് മീരങ്ങാട് പറഞ്ഞതിട്ടു് അദ്ദേഹം എഴുന്നേറുചെന്നു് സ്മൃതിയെ വിളിച്ചു്, മീരയെ പിരിച്ചയച്ചു് നു കാരണമെന്താണെന്നു ചോഡിച്ചു. അതിനുത്തരമായി അവിടെ അപ്പോൾ നടന്നതു മഴവൻ തേൽബിന്നാടു് സുമുഖി പറഞ്ഞു.

“കൂദന്നിനിയെ നീ അത്താസമായി ശക്തിച്ചു”
പുരതാക്കിയതു് എന്തിനോ്? ” എന്നാണ് പിന്നെയുണ്ടാ
യ ചൊല്ലും.

സുഖവിജയം മുഖം, വിവിധം ശബ്ദം സഗർഹഭവ
മായി.

“ശാങ്കു് എൻ്റെ പ്രാണശപരനാണോ്. അങ്ങനേയു
ടെ മധ്യിൽ എന്നിക്കു മറച്ചുവെക്കണ്ടതായി യാതൊന്നു
മില്ലു. കൂദയെ തൊന്തു് ശക്തിച്ചുതു് തനിയാണോ്. അ
ങ്കു് കോപിച്ചേക്കിലോ എന്ന പേടിച്ചു് തൊന്തു് അതു്
ഇതുവരെ പറഞ്ഞില്ലെന്നയുള്ളൂ. എൻ്റെ ഇംഗ്രെറം
അങ്കു് പൊറുത്താലും. പശ്ചാത്താപത്താൽ തൊന്തു് നീ
റിംഗ്രേഡാണാണിരിക്കുന്നതു്.”

ഈതും പറഞ്ഞിട്ടു് മഹിംബിയെ സംബന്ധിച്ചു
താൻ കണ്ടതും കേട്ടതുമെല്ലാം സുമുഖി നാഗരൂപം അ
റിയിച്ചു. ഇതിനു നാഗരൂപം മഹപടി ഇങ്ങിനെ
യാണോ്:

“നിഞ്ഞു നിലയിൽനിന്നു നോക്കിയാൽ നീ ചെ
യുള്ളതു തെറാലു. എങ്കിലും, ആ മല്ലപ്പെൻ്റെ വാക്കിനെ
വിശ്വസിച്ചു് ഇതു വലിയ കട്ടംകൈയിൽ എപ്പെട്ടെന്നു
തില്ലായിരുന്നു.”

ക്ഷമിക്കുന്ന എന്ന ദീനയാണി പ്രാത്മിച്ചുകൊണ്ടു
അവരും തെരാവിഞ്ഞു കാലടിക്കുള്ള കണ്ണിരാങ്ക നന്നച്ചു.

“എൻ്റെ മനസ്സു് കൂദന്നിനിച്ചില്ലക്കും തിരി
ഞ്ഞിക്കുന്നവനു ശക്കൊണ്ടാണോ് നിഞ്ഞു ഇംഗ്രേഡം
അഭേദമനു് എനിക്കറിയാം” എന്നു് നാഗരൂപം കാഞ്ഞം
ഗം തുറന്നു.

“അതെ; അങ്ങയുംകമന്റീൽമരവാരംക്കു, കുട്ടിയുംസ്ഥാനംകിട്ടിയപ്പോൾഉടൻ തൊൻമരിച്ച അങ്ങയുംകുംരംകരണ്ണുംനിതായിരുന്നു. എന്നാൽഅതിനു് എനിക്കു് കഴിഞ്ഞില്ലു. തൊൻമരിച്ചാൽജാതു് അങ്ങേക്കു് ഭാവമാക്കുമോ എനു് എനിക്കു് ശക്തയായി. തൊൻ അനുഭവിച്ചവരും ഭാവതെന്തപ്പറവി ആരോടു് പറയട്ട്.” എന്നു് കാൽക്കൽക്കിടന്നകരത്രുംകാണ്ടം, തെരുമവത്തെ ഇടയ്ക്കും ആത്മിയാടും സ്നാക്കിക്കൊണ്ടം സുമുഖി പറഞ്ഞു.

“സുമുഖി, ഭവ്യിച്ചാരംകൊണ്ടു് തൊൻ ഇതാന്തി ക്കുന്നു. നിന്തുള്ളൂമായ ഇതു കാമമത്ര തൊൻ ആധുനിക ടെത്താളിം ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടു് അടക്കവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലു. ഒരു നീറ മനോവേദന തൊൻ എങ്കിലെന്നയാണു് നിന്നെന്ന അഭിയിക്കേണ്ടതു്. തെന്നു് എന്നെന്നതെന്നും നിന്നിരിക്കേണ്ടതു്. കുറരു മുഴുവൻ എന്നു് ലാണു്. തൊൻ പ്രഹ്രിയാണു്—”

തെന്നാവിനീറ ഇതു ഫോറവശക്കും തടങ്കരുംകൊണ്ടു് സുമുഖി എഴുന്നുറവു് അംജലിപ്പാലുയായി ഇക്കിനു ഉണ്ടാത്മിച്ചു്—

“അത്രതേ: ഇതിലധികം എന്നാടോനും അങ്ങു് പറയുതെ! അജയുടെ ഓരോ വശങ്ങും ക്രമവുപോലെ എന്നീറ മനസ്സിൽ തറയ്ക്കുന്നു. എനിക്കിലു കേരംക്കുവാൻ വരും.”

“നീ അല്ലോ ക്കുമിങ്കു. പലനാളായി എന്നീറ കുന്നസ്സിൽ എരിഞ്ഞതുംകൊണ്ടു് കിടക്കുന്നതു് ഇപ്പോൾ തൊൻ പുരത്തുവിട്ടു. തൊൻ ഇതാ നാടും വിടും വിടും പോക്കായി. വിടും ധനവും നിന്തെനെന്നയും എനിക്കിനി രേഖാം. നിന്നീറ ഭെദ്ധുമാനത്തിനു് ഇതു പൂവി ദാട്ടും .

ഓയാഗ്രന്ഥം. വീട്ടുകഴുമെല്ലാം നടത്തിക്കൊണ്ട് നീ വിധവയായി ഇവിടെ വാസിക്കാം എന്നു കുറന്നതിനി യെ അനേപഷിച്ചുകൊണ്ട് താൻ ഇതാപോകുന്നു. അവ ഒരു താൻ എപ്പോഴുമരക്കു മെക്കിൽ അന്നും താൻ ഇവിടെ വരും. അപ്പേക്ഷിയും, ഇതാണ് നാം തമിലുള്ള ഒ ദുക്കിത്തെ കാഴ്ത്.”

“എൻ, പിളക്കിനു ഇരു ഭാരണവാക്കുകളാൽ സുമു വി അവിടെ നൂമ്പും ഡായി ഒട്ടനേരംനിന്നു. അനന്തരം തെത്താവിഞ്ഞരു കാര്യക്കരിക്കിണ്ട് അവരും ആത്തയായിവി ചലപിച്ചു. ഇതിൽ ആ കാമാധിനന്നായ നാഗരുന്നും ഒട്ടുമണിയില്ലാ മനസ്സുലിവിയും. സുമുവി ഇരു ടേജേത്താൽ മരിക്കുകയാണെങ്കിൽ തനിക്കും എളുപ്പെയ്യുവാൻ കഴിയും എന്നവിചാരണത്താടെ അഭ്യർത്ഥം അവിടെ ഒരേ നീ ലജ്ജിനിനു. തെത്താവിഞ്ഞനിന്നും സാന്തപ്രനശായി ഒരുവാക്കുപോലും പുറപ്പെടായും യാൽ “എനിക്കും” ഒരു വരം തരണം” എന്നും സുമുവി ഒട്ടക്കം പ്രാത്മിച്ചു.

“എളുപ്പു വരമാണും വേണ്ടതു്?”

“എനിക്കുവേണ്ടി ഒരേരേ രാസാനുകൂടി അങ്ങും ഇവിടെത്തന്നെ താമസിക്കണം. അതിലുകളും” കുറന്നതിനി യെ കണ്ണിലെപ്പേക്ഷിയും, പിന്നെ അങ്ങയുടെ ഇള്ളംപോലെ യാവാം.”

സുമുവിയുടെ ഇരു പ്രാത്മനയെ മെഴുന്നുകൊണ്ട് അഃഗ്രീകരിച്ചും നാഗരുന്നും അവിടെനിന്നു മാറി.

“ഹാ പ്രാണേന്മപ്പേരും, ഇരു ഭീനയും വേണ്ടിന്തുകൂടാ. എനിക്കും അങ്ങയും അംഗവിടും ഒരുപ്പുതു. അങ്ങയുടെക്കാലിലെ മിളും എണ്ണിനും ദേഹത്യാഗംകൊണ്ട് താൻ നീക്കിയേ ക്കാം” എന്ന വിചാരണത്താടെ തെത്താവു മരയുന്നതുവരെ പിന്നിയിന്നും നോക്കിക്കൊണ്ട് സുമുവി അവിടെ നിന്നു.

എട്ടാം അധ്യായം.

ദേവദ്രോഹം ആളായി അന്നംബാന്തി മീരയെ കുട്ടി ക്ഷണം പേശേ ആ പാതകാചിയായ മാലതി അതിൽ സ്ഥിരമാ മീരയുടെ വിട്ടിൽ ദിവസേന വന്നപോകുക പ തിവായി. ഈ വരദിൽ മീരയ്ക്ക് നീരസം വർണ്ണിക്കു കേന്തരം കമലക്കു സൊക്രട്ടി. മീരയുടെ ചോപ്പക്കുള്ള ക്ഷാണ്ട് അവളിൽ എന്നെന്നൊരു മഹസ്യം കടികൊള്ളി നാശഭന്ന് അനു രാത്രിമത്സ്യതന്നു മാലതിക്കു സംശയമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ആ മഹസ്യം കണ്ണപിടിക്കുവാനാണ് അവർ നാട്ടേറം വന്നതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്. ആ വിട്ടിലെ ഒരു ഏഴ്പൂഴം അടച്ചിരിക്കുന്നതു എന്തുകൊണ്ടാണ്? മാലതിയുടെ നോട്ടം അതിലായി. ഒരുന്നാറം ആ വാതിൽ മീര അറിയാതെ മാലതി തള്ളിനോക്കി യപ്പോരു ഉള്ളിൽനിന്നു സംശയ നീക്കീടുവെന്നു കണ്ട്. ആരാണിനിന്നുള്ളിൽ? മീരയുടെ ജാരനായിരിക്കുമോ? ആയാം പല നാളായി എഴ്പൂഴം ഇതിന്റുള്ളിൽത്തന്നു കീടക്കുകയാണോ? അക്കിനെന്നുണ്ടാകയില്ല. അ കുത്ത് ആളുണ്ണുന്ന കാർത്തിക മാലതിക്കു തീച്ചുണ്ടായി. ആ ആറം ആരാണാം? അറിയാം. കുത്തുനാളായി കാണാതായിരിക്കുന്ന കുടന്തിനിയെ ഒരുന്നാറം മാലതി പെട്ടെന്നാണു്. കുടയാളിരിക്കുമോ മീരയുടെ വിട്ടിൽ ഒളിച്ച പാക്കുന്നതു് എന്ന ശക്കയും ഉടൻ അവളിലുണ്ടായി. നാഗരാഗവന്തിൽനിന്നു് പിതിന്ത തിങ്ക്കുന്ന മീര അധികമായി സ്വന്തമാനത്തിൽനിന്നു് അകലാറില്ല. എക്കിലുംനാഗരാഗവേയും സുഭവിനേയും അംബവന്നിച്ചു് അന്നാശ്രീ വത്തമാനങ്ങൾം എക്കിനേയും

അഭ്യർഥനാഗിൽത്തുകൊണ്ടെയിതിക്കിരിഞ്ഞണം". പീലപ്പോൾ അഭ്യർഥനാഗിലേക്ക് അവധിനാശഗ്രഹിക്കുവേന്നതിലേക്കുവരുമെന്നുണ്ട്. അക്കദിനെ അവധി ചെന്നിരുന്ന ഒരു ദിവസരാഖാം", അതു മറിയുള്ളത്തിൽ ആളുംഖണ്ഡം മാലതി പരിഞ്ഞായിപ്പറി എന്നതു". മീര എപ്പോഴും വിട്ടിങ്കുത്തെന്നാക്കാവാൽ തന്റെ കണ്ണുപിടിച്ചതെന്നിന് മാഡതിക്കു കുറച്ച ധിക്കം നാം പൊരുക്കേണ്ടിവന്നു.

ഒന്നാം മീരയുടെ ദാൻകുട്ടിയെ മാലതി അഞ്ചി മുഖിച്ചു. പുശ്രകാട്ടകവാനന്നു ഭാവിതിലാണ് "അതു ചെയ്യുണ്ടായതു". അതു അവിടെ ദാടിത്രുടങ്ങി. അതിനെ പിടിക്കുട്ടവാൻ പിന്നാലെ മീരയും ഒട്ടി. അവധി അകലെയായപ്പോൾ, "ഒരും, മീരേ, നിന്ന ക്കെന്തു പറി" എന്ന മറയിട്ടവന്നു ആ ഷാഖകവാട തന്ത തട്ടിക്കൊണ്ടു "കൊച്ചുമേ, ദാടിവണ്ണേ, മീര മുതാ ആച്ചത്തില്ലതി" എന്ന മാലതി വിളിച്ചുപറത്തു. കൂദ നന്ദിനി ആവേഗത്താട വാതിൽ തുറന്നു. മെ സ്വം കണ്ണുപിടിച്ചു ആ സന്ന്മാഖത്താൽ പൊട്ടിച്ചിരി മുകൊണ്ടു" മാലതി അവിടെന്നിനു ദാടിപ്പോയി. തനിക്കു പറിയ അബവലജ്ഞയോത്രു" വിഷാദത്താട കൂദന്നിനി ഉടൻ വാതിലടച്ചു" തഴതുന്നിക്കി. പി നീട് മീര വന്നപ്പോൾ അവക്കു പേടിച്ചിട്ടും മും അബവലം കൂദ അറിയിച്ചില്ല. മാധതിയാവാടു, തന്റെ മും കണ്ണുപിടിച്ചതെന്തെ നേരെ ചൊന്നു" ദാദവേദുനെ അഫി പ്പിച്ചു. അട്ടത്തനാംതെന്നു മീരയുടെ വിട്ടിൽ പ്രവേശിക്കാൻ ആളും നിയുതിക്കയ്ക്കും ചെയ്തു.

പഞ്ചാബവലയായകിളിയെപ്പോലെയാണും മുപ്പോൾ കൂദയുടെ ജീവിതം. അവളുടെ മനസ്സ് എപ്പോഴും അ

സ്വപ്നമായി പരിപിക്കാണോനീരന്നത്. സുമ്മവി ആ വാഴ്ച പുറതാക്ക കയാൽ അതിൽ അവമാനവും രോഷ വുമാണ് ആലും അവളുടെ മനസ്സിൽ പൊങ്ങിക്കാണി നന്നത്. അതോടുകൂടിത്തന്നെ നാഗര്യപ്രേമവും ഉയൻ്തരും വന്നു. ഒട്ടകം അവളുടെ വിചാരം മുഴുവൻ ത നീർ കമിതാവിനേക്കണ്ണിച്ചു മാത്രമായി.

“തോൻ എന്തിനാണ് ആ വിട്ടിക്കിനിന് ഇരക്കി പ്രോസ്തുതി എന്തോ ശക്കാരിച്ചപ്രോഫക്ഷണം തോൻ ഇങ്ങിനെ പോരിത്തുചാടിയതു് വലിയ തെററായി. അവൾ എന്തോ പറഞ്ഞുകൊള്ളുട്ട് എന്ന് ക്ഷമിച്ചു് തോൻ അവിടെന്തെനു കഴിച്ചുകുട്ടാമാകിയെന്നു. എന്നാൽ എന്തിക്കു് എപ്പുണ്ടാണു നാഗര്യത്തെ കാണാമായി തന്നെവല്ലോ. അദ്ദേഹത്തെ കാണാവാൻപോലും കഴിയാതെ ഇം ഭൂമിജീവിതം എന്തിക്കുന്നീണോ! തോൻ ഇനി അങ്ങോട്ടു് എപ്പുകൊണ്ടു് തിരിച്ചെ പോയിക്കുടാ? സുമ്മവി ഇനി ഏതെന്നു അവിടെ കടത്തുമോ? ശക്കാരം ഒക്രംക്കവാൻവരയുംതെ അവിടെന്നുമാറി മീരയുടെവിട്ടിൽ വന്ന താമസിച്ചുവരുന്നുംതെ തോൻ എപ്പുതെരോദു വെയ്ക്കു? അമ്പവാ, സുമ്മവി ഇനിയിം എന്നെ പുറതാക്ക കയാണുകിൽ അതും അറിയാമല്ലോ. രണ്ടാംകെട്ട് ഇം ജീവിതംകൊണ്ടു് കാഞ്ഞുമെന്താണോ? നാഗര്യത്തെക്കാണു തെ എന്തിക്കിനി ഒരുപാലും ജീവിക്കുവാൻ വയ്ക്കു. ഇം മരിയിൽ ഇങ്ങിനേക്കുണ്ടോ ഒന്നും കയറിപ്പുല്ലുക. ആങ്ങം വന്നു് വിളിക്കാതെ എന്തിക്കിനി അവിടെ പോകാമോ?

മീരയോട് തോൻ ഇതു് എങ്കിനെ പഠിയും? ഇതിനും അവകുലിക്കുന്ന മട്ടിലപ്പും അവളുടെ നില.”

ഇത്തരം വിചാരത്തോടുകൂടിയാണ് കംഗമ്പിനി അവിടെ നാശകഴിക്കുന്നതു്. ഈ വിചാരം മുത്തുത്തു്, നാഗരഗ്രന്ഥ ഒരു നോക്കുകയിലും കണ്ണേടു കഴിയു എന്ന അവർക്കു് നിർബ്ബന്ധമായി. അതു സാധിക്കാതായാൽ താൻ ഉടൻ നശിക്കുമെന്നു് അവർക്കു തോന്തി. മാല തിയുടെ മുഖിൽ താൻ വെളിപ്പേട്ടതോടുകൂടി തന്റെ ഇം ഒളിച്ചപാപ്പിൽ അവർക്കു് ഒന്നുകൂടിയും വിരക്കി യുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഇനിയെന്തേണു് വേണ്ടതെന്നു് ചിന്തി ചു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു് അന്ന ഓത്തിരുത്തുവൻ അവർ ഉറ ക്കുമില്ലാതെകഴിച്ചു. ചുള്ളവാൻ നാശത്തു നാഴികയുള്ള പ്രാദി അവർ എത്താണെന്നു് നിന്മാക്കിച്ചുകൊണ്ടു് പ തുക്കേ എഴുന്നേറു. ഉറങ്കിക്കിടക്കുന്ന മീരയെ ഇണ തന്താതെ അവർ വാതിൽ തുറന്ന വെളിയിൽ കടന്ന. അ വർക്കു് നാഗരഗ്രദിവനാതിലേക്കാണു് ചെല്ലുന്നതു്. പഴിയേരുന്നു് അറിഞ്ഞുകൂട്ടാ. അംപ്രാശത്തെ ചായും വയുടെ മരപ്രകാശത്തിൽ നേരു കണ്ണു പഴിയിൽകൂടി അവർ നടന്ന. നാഗരഗ്രന്ഥ ഒരു നോക്കുകൾട്ടു് പ ക്കു, തിരിയെ വരുന്നുക്കാമെന്നാണു് അവളുടെ അപ്പും ചെതെ വിചാരം. ഉച്ചിഷ്ടസ്ഥാനത്തുനിന്നു അവർ കരി ക്കു ചെന്നുതി. ആപ്പും ആ വേണ്ടതെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തു് അക്കുപ്പങ്ങാനും നാഗരഗ്രന്ഥാണു് എന്നു് അവർ നോക്കി. മുറഞ്ഞെന്തോ, മുത്താട്ടത്തിലേം ജനലിക്കുലോ അദ്ദേ മം നില്കുന്നശണ്ടിയിൽ അവർക്കു് കാണാമായിരുന്നു. ചുറവിനടന്ന നോക്കിയതിൽ എങ്കും അദ്ദേഹത്തെ കാ

ശ്രീതായല്ലപ്പാർ, അദ്ദേഹം ഉണ്ടന്ന് ഫോറി വരുന്ന് തെയ്യള്ളുവെന്ന കുറ്റതി അതുവരു അവിടെ കാര്ത്തനില്ലെങ്കിൽ വാൻ അവരു നിശ്ചയിച്ചു. എന്നാൽ, അപ്പോഴെക്കും പോരം പുലാസ്സുടുക്കും, അതു പുറത്തുനില്ല” എടും ഒംഗരിഷാമുഖ്യമാണ് തോജി അവളുടെ മനസ്സു പതരി. ഉടൻ മരാംഭാശ്വാചാശിക മനസ്സിനാം പിടിക്കിട്ടി. അ ദേശപുരാതിനാരികെയുള്ള ഘുകാവിൽ പുലർവേളയിൽ നാഗരുക്കൾ ചിലപ്പോൾ ലാജതാരണട്ട്. ആ ഭാഗത്തുകൂടുതലിയും നോക്കിട്ടാം തിരിച്ചുപോകുന്നരഥു് കുന്നന്തിനി അഭ്യന്തരാട്ട നടന്നു. തോട്ടവാതിൽ എടും സങ്കാചം കൂടാതെ കടന്നാം അവരു ഉള്ളിലാശി. അവിടെയും നാഗരുക്കൾ അവർക്ക് കണ്ണില്ല. ഒന്നക്കൂടിയും ചുററിനോ കിരുപ്പും, വള്ളിക്കടിലിൽ ആരോ ഉണ്ടന്നുകണ്ട് അതിനെ അവരു സബിപിച്ചു. ആ ലതാഗ്രഹത്തിൽ നിന്ന് ആരോ പുറത്തുവരുന്നതു് അവർക്ക് കണ്ട്. ആരാണു്? നാഗരുക്കള്ളും, സുഖവിശാസനും. ദ്രോഹതാട കുന്നന്തിനി പിന്നാറി അക്കദായ വുക്കുമുലത്തിൽ മറഞ്ഞു നിന്നു. പുവരുത്തുനടക്കിനാ സുമുഖി ആ വുക്കുമ്പത്തെ മും പിച്ചപ്പോൾ അക്കദാരു പത്രങ്ങളുന്നതു് കണ്ട് “ഓട്ടത്തരുവെന്നു നോക്കി.

“അതു, കണ്ണഡയാ!”

എത്രവരു കുന്നയും നേരം മിണ്ടവശൻ കുറിഞ്ഞില്ല. “വങ്ങു. എന്നോടു അനീയത്തി, വങ്ങു; തന്നിംശാൻ നിന്നു ശകാരിക്കുന്നില്ല” എന്നപറഞ്ഞു് കൈയിൽ പിടിച്ചു് കുന്നന്തിനി ദയസുമുഖി അക്കദേശക്കുട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി.

നേരം പുലന്ന് ഏഴുന്നേറുപ്പോൾ അവിടെ കുന്ന ദയ കാണാതെ മീര പരഞ്ഞലിലായി. അവരുക്കു് ധന്ത മരഞ്ഞ തിന്തിയ ആ നിധി പഴതെ കൈവിട്ടുപോയി.

അനേപശിച്ച ചെന്നാളിൽ കുദനരിനി നാഗേന്ത്രവേ
നത്തെ പ്രാവിച്ചിരിക്കുന്നതു് മീര കാണകയും ചെയ്യു.

തശലനാളത്തെ നിയുക്കരുകാരം ദേവേന്ത്രൻ അ
സംശയി മീരയുടെ വിട്ടിക്കുവന്നു. അവിടെന്തെ ആ രണ്ടി
കടിലുകളേയും ആയാൾ സർവ്വതു പരിശോധിക്കുന്നതുക
ണ്ടു് മീരയുണ്ടു് വിരിയുണ്ടായി. ഒന്നരാശുത്താൽ വിഷ്ണു
നായ ദേവേന്ത്രൻ “നീ എന്നാണു് വിരിക്കുന്നതു്” എന്നു്
മീരയോടു ചോദിച്ചു.

“നിങ്ങളുടെല്ലാക്കു് തന്ത്രവിലേ പ്രായത്രക്കണ്ണടിതനു.
ആ കിളി കുട്ടിക്കുന്ന പറന്നപോയി.”

ഈതു് ദേവേന്ത്രൻ ആദ്യം വിശ്വസിച്ചില്ല. അതു
കൊണ്ടു് പിന്നെയും പല ചോദ്യങ്ങളും ആയാൾക്കു വേ
ണ്ടിവന്നു. നടന്നതുഞ്ചുവൻ മീരാംബ തുറന്നപറത്തു.
കുദനരിനി ഇപ്രാരം നാഗേന്ത്രവേന്തിലാണുന്നകേ
ടതോട്ടുടി ദേവേന്ത്രൻ തികച്ചും നിരാഗനായി. എ
ന്നാലുാ, ഈ ഹടിത്തുവിശ്വപോയ ആശയുണ്ടു് ഒന്നു പി
ചിച്ചുകയറവാൻ ഒരു ഘൃത്തതലവയക്കിലും കിട്ടമൊ എ
ന്നു് അറിയുന്നതിനു് മീരയോടു ഓരോന്നു ചോദിച്ചു
കൊണ്ടു് ആയാൾ കുറച്ചുനേരം കുടിയും അവിടെ താമ
സിച്ചു. ഈ താമസം മീരയുണ്ടു് സഭനാഷ്ഠയിട്ടാണി
യന്നതു്. രാത്രി നേരത്തു് താൻ ഏകത്യായി പരഹ്യം
പ്രഭനാടു് സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് തെററാണു
നു അവർക്കിതോന്നായുണ്ടില്ല. ആ തോന്തരു ആ റ
സത്തിൽ ഒട്ടം പ്രബലമായിപ്പെന്നോയുള്ളൂ. അവരും വി
ഴിച്ചിട്ടല്ലപ്പോൾ ആയാൾ വന്നതു്. ദേവേന്ത്രനേപ്പോ
ലെയുള്ള ഒരു മണ്ഡപത്തിന്റെ വിട്ടിക്കുവന്നകയറിയുണ്ടാൽ,

ഒരുത്തു പോകവാൻ പറയുക അവർക്കു ചെയ്യാവുന്ന തച്ചേരോ?

ആകശഗതിയിൽ കാറിളക്കന്തു കണ്ണപ്പോൾ മഴതുട ഞ്ചവാൻ ഭാവമുണ്ടോ എന്ന് ദേവദ്രോഹത്തോന്തി. കട ആ വിച്ചിൽ ഇല്ല. അതുകൊണ്ട് “മഴപെയ്ക്കഴിയുന്ന തുവരെ തുവിടെ തുരിക്കുന്നതിൽ വിരോധമുണ്ടോ” എന്ന് ആയാൾ മീരയോട് ചോഡിയും.

“അങ്ക് അകാലത്തിൽ തുവിടെ കയറിയപ്പോൾ തത്തെന്ന അപവാദത്തിനു പിത്തിട്ടകഴിഞ്ഞു”—എന്നു എൻ അതിനു മീരയുടെ മഹപടി.

“എന്നാൽ, ഇന്തി കിട്ടുകൂടിയും തുവിടെ താമ സിക്കാം.”

അതു് അതിനെന്ന പറകയല്ലാ, തുരിക്കവാൻ ആ സന്നം കൊടുക്കിയാണോ മീരയെല്ലതു്. നാന്ദഗ്രാവേ നത്തിയന്നിനു് ദോഷംബദ്ധിക്കു് അവർക്കു പലതും കിട്ടിട്ടിള്ളിപ്പെട്ടു കൂടുത്തിൽ വെള്ളിക്കൊണ്ടിട്ടും ഒരു റൈ കായുമെന്തു്. ദേവദ്രോഹം ചുക വലിക്കവാനായി അതു് അവർ നിരുച്ചുകൊട്ടാൻ. ഏകയിൽത്തത്തെന്ന കുത്തി കൊണ്ടവനിട്ടിള്ളി ക്ഷുപ്പിയെടുത്തു് അതിന്നന്നു് കരെ മല്ലം ആയാൾ അരക്കത്തോക്കയും ചെയ്തു.

അസന്നതരം ആയാൾ മീരയുടെ മുഖത്തേക്കു് നോ ക്കിയപ്പോൾ അവളുടെ കണ്ണുകൾ ദിവ്യമോഹനങ്ങളും യി പ്രകാശിക്കുന്നതു കണ്ടു. “മാ, എത്ര മനോധരമുണ്ടു് നിന്നെന്ന ഫനാട്ടം” എന്ന് ആയാൾ മുക്കെല്ലുംപു ശംസിക്കുന്നതുകേട്ടു് മീര സജനാശത്താൽ ചിരിയും. ആ യാർഡം അസന്നതരം പാട്ടിള്ളംക്കി. ഇങ്ങ പഴയഫിടിൽ അ

ക്ഷमാങ്ക മുലയിൽ കീടനിശ്ചാരതു ആധാരം എടുത്തു തണ്ടർ പാട്ടിനൊത്തേവള്ളം അതിനെ പ്രചയാഗിച്ചു. മീറ്റ് ഒരുറവും സംമോധിതയായി. മരറല്ലോം മരസ്, ഓൺഡും തെരുവും കുടിയുള്ള സംഭവങ്ങളിനെന്നും അവരുടെനാണ്. കാമപീഡിതയായി ചില അസ്ഥിയ്ക്ക് വാക്കുകൾ അവർക്ക് പുറപ്പെട്ടവിച്ചു. അവർ തനിക്കു വഹരായായിരുന്ന് ഒരേത്തും അറിഞ്ഞു.

അപ്പുശൗഷിം അവളുടെ ഭാവം പെട്ടെന്നു് മറിഞ്ഞു. അവർക്ക് സപ്രദോധമുണ്ടായതോടുകൂടി അവർ ഒക്കെ പിശാചിക്കയെപ്പോലെയായി.

“പുറത്തേപോകു” എന്നു് അവർ ഗജിച്ചു.

“എന്തിന്?”

“പോകനോ പുറത്തു്, അങ്കാ, തൊൻ പുരതാ കേണമോ?”

“ഇതെന്നൊരു ഭാവഭേദം?”

“എൻ്റെ ഭാവത്തിനു് കേടുന്നമില്ല. അങ്കു് മര മാ ഭിഷ്മനാണു്. വെറും നാണ്ടികനാണു് അങ്കു്. അന്തരുടെ നാശത്തിൽ അങ്കേക്കു സകടമില്ല. സപ്രതാസു പഠിനുവേണ്ടി ഏതു പാവപ്പെട്ടവശൈയാണു് കെട്ടുകൈ സംഭരന്നു് തരംങ്ങാക്കി നടക്കണ്ണ തെണ്ടിയാണു് അങ്കു്. എന്നു നശിപ്പിക്കിവാനാണു് ഇപ്പോൾ അങ്കു് ഇവിടെ വനിരിക്കുന്നതു്. പരഭാസ്യമുകൊണ്ടാണു് തൊൻ ജീവി ക്കുന്നതെങ്കിലും എംബു വേഗ്രായല്ലോ. അങ്കേയുടെ സന്ധി ത്രഞ്ഞം സന്ദരംബും കുങ്കു് തൊൻ എംതാ അപ്പും മേഖിച്ചു പോയി. അതുകുണ്ടപ്പോൾ, എന്നു നശിപ്പിച്ചുവിടാ മെന്നോ അങ്കു് കജതിയതു്. അങ്കു് എൻ്റെ വിട്ടിലേ

കു വാങ്ങേം, തുവിട കുക്കയത്രു് എന്നു് തടക്കം വാൻ എനിക്ക ശക്തിയെന്നോ? ഒരു സംഘ്യമുള്ള തനിയെ പാക്കിനിത്രത്രു് ഇതു രാത്രി നേരത്രു് നിങ്ങൾ കയറിവ നാൽ മുഴുതകൊണ്ടല്ലോ? ഇനി, ഉടൻ അങ്ങോ ചെളി അഭ്യർ കടക്കണം.”

“ഒന്നാംതരം പ്രസംഗം. വേൺിമെക്കീൽ തൈദ്ധാ ഒ സമാജത്തിൽവന്നു് നിനക്കം പ്രസംഗിക്കാം.”

“അംഗോക്കു് പരിധസിക്കിയും തക്ക അനുപോ റാത്രിവഴ്ലു തോൻ. അങ്ങു് മുഴുനാഞ്ഞിലും അങ്ങു ദേ സ്നേഹിച്ചുതുകൊണ്ടു് തോൻ തെരുവകാരിയാകയില്ല. പാതിലുത്രം എനിക്കില്ല. അതു് എന്നാണെന്നു എ നിക്ക അറിഞ്ഞുകൂടാ. തോൻ വേശ്യരാജു എന്ന പറ ഞതതു് അങ്ങയുടെ തങ്കാലമൊമ്പനിനു് തോൻ വഴി പ്രുട്ടകയില്ലെന്നവെച്ചാണ്. അംഗോക്കു് എന്ന അല്ല മെക്കിലും സ്നേഹമുണ്ടുകൂടി തോൻ ഇങ്ങിനെയെന്നാം പറകയില്ലായിരുന്നു. അങ്ങു് എന്ന സ്നേഹിക്കയു ചെങ്കിൽ ചിവരം അപവാദങ്ങളെല്ലായൊന്നും തോൻ പേടി കയില്ല. സ്നേഹമില്ലാത്തവരു തോൻ എന്തിനു സേ വിക്കണ. യാതൊരു ലാഭവും കൂടാതെ തോന്ത്രിനു അനുന്നു് കീഴു് പെടുന്നു? ഒരു യുവതിയെ ചെറുതെ കി ടിയാൽ അംഗോക്ക സംഭവായാൽതന്നെയെന്ന എനിക്കി യാം. തോൻ ഇപ്പോൾ ഇന്നങ്ങിനിനാൽ അങ്ങു ചെര തെ വിടകയില്ല. എന്നാൽ നാഭുത്തന്നെ അങ്ങു് എ നേ മരന്നുക്കാം. കുട്ടകാരുടെ ഇടയിൽത്രുന്നു് അങ്ങു് എന്ന പരിധസിക്കാഡാ ചെരും. അതിനെന്നതിനു് തോൻ ഇടയുണ്ടുക്കുന്നു? അംഗോക്കു് എനിക്കു സ്നേഹമു

ജീവാധികർ അനന്തരം ദൈവാർ അങ്ങയുടെ ഭാസിയായിക്കൊള്ളിയാം.”

ഇത് ‘അധികപ്രസംഗ’ത്തിൽ നിന്ന് ഫീറയ്ക്കു തന്നിൽ കാമമുണ്ടാക്കുന്നും ദേവദ്വാരത്തിലായി. “ആ വച്ചു. നിന്നെ ദൈവാർ ആത്മവശ്യം പോലെ ഉപദേശാഗി ശ്രൂക്കൊള്ളിയാം”എന്ന് അത്മഹത്യംചെയ്തു ആധാരം എഴുന്നേറ്റുവാൻ അവിടെ നിന്ന് നടന്നു.

ക്രിപതാം അധ്യായം.

നേരം നട്ടച്ചു. ശിരിഷൻ ആഫീസ്സിലാണ്. വീഴ്ക്കു ജോലിക്കാർ അങ്ങിൽക്കു കിടന്നു മയ്ക്കുന്നു. കമലാമൻ സപരം മറിയിൽ എന്നു തുനിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. സതീശൻ കളിക്കുന്നു. കൂർച്ചുനേരം തുനിയപ്പോഴുക്കം അതു മുഖിയുകയാൽ കമലാമൻ സതീശനെ എടുത്തു കൊണ്ടിരുത്തു. അപ്പോൾ ഒരു ഭാസി അവിടെ വന്നു ഒരു കരുതുകയും കമലാമൻ കൈകയിൽ കൊടുത്തു. അതു സുമ വിയുടേതാണ്.

“കൂദയെ കണ്ടുകിട്ടി. അവരെ എൻ്റെ തേരുവും ഉടനെ വിവാഹം ചെയ്യും. എൻ്റെ ഏറ്റവും കൂടുതൽ നടക്കുന്നതു. വിധവാവിവാഹം ശാസ്ത്രവിജ്ഞാനം മല്ലുന്നും ഇപ്പോഴായിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൂലുംനും അണ്ടുന്നാം കൈകം ഉണ്ടാകം. അതിന്ന് നിന്നുകൾ ഇവിടെ എറ്റവും പാർപ്പിക്കാനുവാൻതൊൻകാത്തുകൊപ്പാണീരിക്കുന്നതു.”

ഇങ്ങിനെയാണ് സുമവിയുടെ അ എഴുത്തു. എ ദാണം ഇതിന്റെ അത്മമെന്നും കമലയ്ക്കു മനസ്സിലാണ്

യില്ലോ വിധവാവിവാഹമോ? സുമവിശകമിച്ചണായിരിക്കേ ജൈശ്വരന്മാ? വിവാഹമോ? കമലയുട്ട് സപ്പബ്യംഗികെട്ട് നാൽ അഞ്ചു ഗമിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ഗിരിഷചന്ദ്രൻ അച്ചീസ്റ്റിൽ നിന്നവന്നാട്ടനെ കമല തൃപ്തിയുടുത്തു അദ്ദേഹത്തിനു കാണിച്ചു. “വെരംവിസ്തിതം” എന്ന മാത്രമാണ് കരുവായിച്ചിട്ട് അദ്ദേഹത്തിനു പരയുവാൻ തോന്തിയതു. വിധവാവിവാഹമോ, ഒരഭാംഗവികെ ഉണ്ടായിരിക്കു മരറാത്തവള്ളുവേംകുകയോ, തും ഒക്കെ ഗിരിഷനുംണ്ടായി. ജൈശ്വരന്മാ? കുറയി ഘൂഷിക്കാമതെത്തേരാഴ്ചുംന്നും, പക്ഷേത്തുകട്ടിനെസംഭവിച്ചുക്കാംഎന്നു കമലപറത്തു. ഗിരിഷന്മാ തുരുവി ശ്രദ്ധാസമായില്ല. അദ്ദേഹം അപ്പോൾത്തനെ ഇതിനേപ്പറ്റി ഒരി ദക്ഷകരതു നാശന്തരന്മായിച്ചു. അതിനു മരപ്പടി ഇങ്ങിനെയാണ്.—

“എന്തല്ലോ വിചാരത്തുകളുണ്ടായാലും തുംവിവാഹം അതെന്നവെക്കുവാൻ എനിക്കുകഴിക്കും. നിങ്ങളേവരും അധിക്ക്ഷേപിക്കുമെന്നവെച്ചു് ഇതിൽനിന്ന് പിന്നാറിയാൽ തൊന്ത് വെരും ഭാന്തനായിത്തീരും. എന്നെന്ന ഇതിൽ ആരാധമത്രം തട്ടക്കുത്തരു്. തട്ടക്കിട്ടപ്പല മൊന്നമില്ല. തൊന്തുകളുടെചെയ്യുതനെചെയ്യും. വിധവാവിവാഹം ശാസ്ത്രവിധിതമാണെന്നുംവില്ലാസാഗരൻ സിലം നിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതു സമാധാനമത്തായിട്ടില്ലെങ്കിൽ, തും ഗോവിഡപത്തരതു് ഒപ്പുണ്ടാതിശ്ചേരുന്നാക്കുവാൻആരാധാണ്ട്. പ്രിംബുതപത്തെപററിയായിരിക്കും നിങ്ങളുടെ പിന്നെ തെരു ആക്ഷേപിപ്പും. അതുപണ്ടവന്നേന്നമുള്ളതുടെ ഇടയിൽ നടപ്പുള്ള അവാരമല്ലോ? എനിക്കു മകളുണ്ടായിട്ടില്ല.

അതിലേക്കവേണ്ടി മറരംകയവെള്ള എനിക്കു വേദങ്കേൾ നാംവനിതിക്കുന്നു. ഇതു് സ്വായമല്ലോ? സപത്തികളും മഹാശു് പിന്നെയൊന്നു പേടിക്കവാനാളുള്ളതു്. സുഖവിന്തനെയാണു് ഹു വിവാഹത്തിനു് മുനിക്കുരിക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞതാൽ ആ പേടിക്കിം അവകാശമില്ലെന്നു് നിങ്ങൾക്കു് അറിയാമല്ലോ.

ഈ മറച്ചടി കമലാമൺക്കാവട്ടു ശിർഷവന്മാവട്ടു എടുത്തു തുട്ടു തുള്ളി നൽകിയില്ല. എന്തൊരു വിപത്തിലാണു് ജൈജീവനു് പോകുന്നതു് എന്നോരുളു് കുമലയ്ക്കു് ഉപേഗമണ്ണാകി. “നാക്കു് ഉടനെ ഗോവിന്ദപുരത്തെയ്ക്കു പോകണം” എന്നു് അവർ തെന്താവിനെ തിട്ടക്കി.

“അങ്ങു ചെന്നാൽ ഈ വിവാഹത്തെ നിനക്കു മടക്കുവാൻ കഴിയുമോ?”

“ഈലുക്കിൽ തോൻ അരുദേഹത്തിബന്നു കാല്പാൽ വിണു് ജീവാൻ കളയും.”

“അമ്പവാ, ആ കുദന്നവിനിജേ നാക്കു് ഇങ്ങനൊട്ടു കുട്ടിക്കുണ്ടാവരാം.”

ഈപ്രകാരം നിയുക്തിചു് അട്ടതെ ദിധസംത്തനാ അവർ ഗോവിന്ദപുരത്തിലേക്കു പോയി. തങ്കൾ അവിടെ എത്തുനോശംകും വിവാഹം കഴിതേക്കുമോ എന്നു ഒഴുതേതാടെയാണു് അവരുടെ പേരുക്കു്. അവർ ഗോവിന്ദപുരത്തിലേത്തിങ്ങപ്പോരു അവിടെ കണ്ണു നുണ്ടുത്തുന്നാരോടു് ഈ ‘വിവാഹക്കാർജ്ജത്തക്കൾ’ ചോദിക്കുവാൻ ലജ്ജകൊണ്ടു് അവക്കു സാധിച്ചില്ല. പട്ടി കടനു ഉടനെ കമലാമൺ അന്തഃചുരുത്തിലേക്കു പോയതു് നടന്നിട്ടില്ലോ, ഭാട്ടിട്ടാണെന്നവേണു് പറയു

വാൻ. വിവാഹം കഴിഞ്ഞെങ്കിലും സുമ്മവി മരിച്ചുവെന്നും തനിക്കു കേരളക്കണ്ണഡിവയ്ക്കുമോ എന്ന വിചാരിച്ച് അവളുടെ മനസ്സു് പതറി. അക്കരു കാരിയതു് അഥവാ സുമ്മവി ചക്രവർത്തു ചോദിച്ചുകൊണ്ടുണ്ട്. അവരും അവിടെ കുഞ്ഞിനു കേട്ടതിൽ മനസ്സിനു് ഒരു നിലകി ദി. ആരുവേഗംതുടാടു അവരും മറിയിലേയ്ക്കു പാതയു. അവിടെ ജനലിന്നതികെ, മെലിഞ്ഞു വിള്ളൽ ദീനയായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സുമ്മവിയെ കണ്ടു. അവളുടെ ആരു കൂനവു, ബാജ്ജുകളുപയുമായ മുഖു, കണ്ണപ്പോരു വിവാഹം കൂടിഞ്ഞിരിക്കുന്നവും കമല അംഗാനിക്കണ്ണാൽ “എന്നു്” എന്ന ചേരലുവു, “ഇന്നാലേ” എന്ന മഹപ്രകിയുമാണു് അവർത്തമാറ്റി ആലുമണ്ണായതു്. പിന്നെ ഇരുവരും കണ്ണിൽ വാത്രംകൊണ്ടിങ്ങന്തല്ലോതെ ആരു മൊന്നും മിണ്ണുകയുണ്ടായില്ല. സുമ്മവിയാൽ കമലയുടെ മടിയും, കമലയാൽ സുമ്മവിയുടെ മടിയും കണ്ണിരിൽ നാശമാരു.

വൈക്കണ്ണരും ചുപ്പോരു ഇരുവക്കും, അപ്പാപ്പും സംസാരിക്കാമെന്നാണി. വിവാഹവുത്താനും മഴവൻ സുമ്മവിയിൽനിന്നു കേട്ടതിൽപ്പിനെ “ചേച്ചി ഇരു ഫലാരമായ ആത്മത്രാഗം എന്തിനും ചെയ്യു്” എന്നു് കമല ചോദിച്ചു.

“ഇപ്പോൾ നിന്നേരു ജ്യേജ്യന്നേരു മുഖം എത്ര തെളിഞ്ഞിപ്പിക്കുന്നവും ചെണ്ണം നോക്കു. എന്നേരു ജനങ്ങിൽ അഞ്ചുമുത്തിന്നേരു മുഖപ്പുസാദംപോലെ എന്നിക്കും മരറരുണ്ടോ സിലി! അദ്ദേഹത്തിന്നേരു ദിവോ എന്നിക്കും ചെംടക്കാവതല്ല. അദ്ദേഹം കറിനമായി ഭൂമിച്ചുകൊ

ണ്ണിരിക്കുന്നതു തൊൻ എത്രനാടു കണ്ടു സമിക്ഷം. അത് ഭേദമായതിന്റെ സുവശ്രദ്ധേ എൻ്റെയും മുഖം. അതു സുവശ്രീനാവേണ്ടി തൊൻ എൻ്റെ നാമനും കണക്കു വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുത്തു.”

“എന്നാൽ, ചേരുവിക്കിപ്പോരു സുവമുള്ളതുപോൾ ലൈലുല്ലോ തൊൻ കാണുന്നതു”.

“എൻ്റെ സുവത്തെപ്പറ്റി എന്തിനും അനുന്നപ്പെട്ടി കണ്ണാ! എൻ്റെ തെത്താവിനു കല്പിരേൽ നടന്തു് കാലു് നോവുന്നബണ്ണകിൽ അദ്ദേഹത്തിനു മുട്ടവായി ചവിട്ടി ചെച്ചല്ലവാൻ ആ വഴിയിൽ എൻ്റെ ശരീരത്തെ ഇട്ടുകൊടുക്കുണ്ടെങ്കിലും തൊൻ. അതുതന്നെന്നാണു് തൊൻ മുപ്പോരു ചെയ്തും.”

ഇനിയെന്നാണു പരയേണ്ടതനും യാതെ ഇരുവാം നിന്നും സുഭവി തന്റെ വസ്തുാഗ്രാക്കാണ്ടു് മുഖം മറച്ചു കരയുകയാണു്. അതിനിടയ്ക്കു മുഖമെട്ടു തെറ്റി “കമലേ, സുരീകരാളു ജനിച്ചു ഉടനെ നശിപ്പിക്കുന്നതായി വല്ല രാജുവുമണ്ണാ” എന്നു് സുഭവി ചേരാമിച്ചു.

“എന്തിനീ ചോദ്രും! എല്ലാം ദേശവാവിധി!”

“എൻ്റെ ശിരോഔലവപോലെ അതു നന്നായി വേരെയും കണ്ണായിങ്ങനു്! തൊൻ എത്ര ഭാഗ്യവതിയായി ഞനു്! എൻ്റെ തെത്താവിനെപ്പോലെ ഇതു ദയാന്തരായി വേരെ ആതണ്ടു്! എത്ര നല്ല ജാതകമാണു് എൻ്റെ തുംബും അതെന്നും ഇങ്ങിനെ തലകീഴു് മറിഞ്ഞതെന്നും കാണ്ടു്?”

“അതും ദേശവാവിധി”

“‘എന്നാൽ, അതിലെന്നാണ്’ എൻ്റെ മനസ്സും ഈ എറിയന്നതു്?”

“അതു നന്നാവു്! ചേച്ചിയേല്ല പറഞ്ഞതു്, “ഒന്താവിന്റെ മുഖപ്രസാദം കാണുന്നതാണ്” എനിക്കു സുഖം, എന്നു്. ഇപ്പോഴാണ് “എൻ്റെ മനസ്സു്” എറിയുന്നു് എന്ന മാററിപ്പറയുന്നതു്.”

“തൊൻ പറഞ്ഞതു് രണ്ടാം ശരിതന്നെ. ഭർത്താവിന്റെ മുഖപ്രസാദം കണ്ടു തൊൻ സന്ദേശിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ, അദ്ദേഹം എന്ന ത്രജിക്കേയല്ലേ ചെയ്യുന്നതു്! അങ്ങിനെ ത്രജിച്ചിട്ടു് അതിൽ സന്ദേശിക്കുന്നും—”

“ചേച്ചിയെടു മനസ്സു് എറിയുന്നവല്ലേ? പിന്നെ എന്തിനാണു് ചേച്ചിയെടു മുഴുവൻപ്രസാദമല്ലോ? തന്നെത്താൻ ആത്മബന്ധിചെയ്യിട്ടു് അതിൽ എന്തിനും കുംഭവിക്കുന്നും?”

“ചെയ്യുപോയതിനെന്നേയാൽതു് ദിവിക്കായല്ല തൊൻ ചെയ്യുന്നതു്. എൻ്റെ ധമ്മം തൊൻ നിരുത്തിച്ചു. അതിൽ എനിക്കു കുതാത്മതയണ്ടു്. ചുണ്ണമന്നേസ്വാട്ടകുടിത്തെന്നാണു് തൊനിപ്പോരു മാറിനില്ലുന്നതു്. എന്നാലും, മുഴുവൻ ത്രാഗത്തിൽ—മുഴുവിയേഗത്തിൽ എനിക്കു കുറച്ചു ക്രാത്തുക്കുടെനാണോ?”

അവർ മുത്തു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു തേങ്ങിത്തെങ്ങി കരഞ്ഞു. അവളുടെ മുഖം കമലാമൺ തച്ചു വക്കുന്നും കുചേത്തു്. മുഖവഞ്ചം വാക്കൊന്നും പറപ്പേട്ടവിച്ചില്ല. അങ്ങിനെ കുറച്ചുനേരം കഴിഞ്ഞു.

പിന്നെ സുമുഖി മനസ്സുടക്കിക്കൊണ്ടു് ക്ഷാലപ്പുള്ള അതിലേയുള്ള തിരിഞ്ഞു. സതീശനേയും, ശ്രീരാജശനേയും

പറവിച്ചാണ് അവർ തമിൽ പിന്നിടണായ ചോദ്രൂം തതരമെല്ലാം. നേരം പാതിരാവായി. കമലയ്ക്ക് അയ്യാ ഗാരണിലേയ്ക്ക് ചെല്ലുവാൻ നേരം വെക്കി. സതീശനൈ മടിയിലിങ്കി “അമ്മാമന്നേൻ സർഗ്ഗാണാദര മുഴവൻ നിന്നിൽ വിള്ളേരു വിള്ളങ്കെട്” എന്ന സുമ്ഭവി അന്നരു മിച്ചിട്ട്, വിഞ്ഞം കമലയെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു കുറച്ചുകൂടിയും കണ്ണിൽ വാത്രം. സുമ്ഭവിയുടെ അപ്പോഴത്തോടു വാക്കും നോക്കും കമലയ്ക്ക് അതു പറിയായിതോന്നിയില്ല. “ചേച്ചിയുടെ മനസ്സിൽ എന്തോ കരതലുള്ളതുപോലെ തോന്നന്നവല്ലോ” എന്ന് അവർ സംശയിച്ചു ചോദിച്ചു. “അങ്ങിനെ വല്ലതുമണ്ണങ്കിൽ തൊൻ നിന്നോട് പറയാ തിരിക്കുമോ” എന്ന രഹപടികൊണ്ട് സുമ്ഭവി അവക്കു സഹാധാനിപ്പിച്ചു കിടക്കുവാൻ അയയ്ക്കുയും വെള്ളു.

എട്ടു സപ്പുമത്തേരാട്ടക്രമിക്കലു കമലാമൺ ആരു താരി ഉറക്കിയതു്. സുമ്ഭവിയുടെ ചില വാക്കുകളുംപുറത്തി പിന്നിട്ട് ഓത്തേപ്പോരം അവക്കിൽ ചില സ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ഉള്ളവായി. അവർ പിരോന്നാടു ചുലഞ്ഞുവേതനേ എഴുന്നേരു സുമ്ഭവിയുടെ മറിയിലേയ്ക്ക് സന്തപ്രം വെന്നു. അവിടെ ആരാമില്ല. തല്ലണ്ടിൽ ഒരെഴുത്രു കിടക്കുന്നതു കണ്ടു. കമലയുടെ മനസ്സു വല്ലുതെന്നൊന്നു കാണ്റു. “അയ്യോ, ചതിച്ചുപ്പല്ലോ” എന്ന് അവർ തന്നെ തന്നു പറത്തുപോയി. സുമ്ഭവി കൈവിട്ടുപോയിരുന്നു. ആ എഴുത്രു വായിക്കാതെനുന്നു കമല നിന്മയിച്ചു. തന്നെ ബുദ്ധിമൌനതയെ അവർ പല പ്രാവശ്യം ശവിക്കുയും ചെയ്തു. അവർ കുറത്തുകൊണ്ടാണ് ആ എഴുത്രു തുന്നു നേരക്കിയതു്. അതിൽ ഇങ്കിനെ ഖാണാം:—

“എന്നെല്ലോ, കംഗൻറിനിയെയാണ് അദ്ദേഹത്തിനു രാഗമെന്ന എൻ എന്ന കേട്ടവോ, കംഗയെ കണ്ടപിടിച്ചു” അദ്ദേഹത്തിനു കൊട്ടത്രും എൻ ഒഴിത്തോളും പോകണമെന്ന അനുശ്രദ്ധയെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ മണിം എൻ ഇതാ വിച്ചും നാട്ടും വിച്ചും. കംഗൻറിനി കഴി അധിനിയായ നിലയിൽ എൻറു ഭർത്താവിനെ കണ്ടു കൊണ്ടിരിക്കവാൻ എനിക്കു ശക്തിയില്ല. നിന്നെങ്ങും എൻറു ഭർത്താവിനും ഇംഗ്ലീഷിലിത്തോളും ഒന്നു കുണ്ടിട്ടുവേണും പോകവശനേന്നുവെച്ചുണ്ട് ഇക്കുറിഞ്ഞ രണ്ടാം പോകിവസം സ്ഥാനം ഇവിടെ താമസിച്ചതും.. അല്ലെങ്കിൽ എൻറു ഭർത്താവിനും വിവാഹം നടന്ന അനുശ്രദ്ധയെ എൻ പോകേണ്ടതായിരിക്കും.

“ഈ എഴുത്തു നീ കാണുമ്പോഴുക്കും എൻ വഴി ഒരു അക്കലെ എത്തിയിരിക്കും. എന്നെന്ന നിങ്ങളാണും അനേപാഷ്ഠിക്കേണ്ടതില്ല. അനേപാഷ്ഠാം നിഷ്പാലമാക്കുന്നതും ഏയുണ്ട്. എൻ വെറും പിച്ചുക്കാരിയായി നാട്ടതോടും തെണ്ടിനടന്നും അന്നനും യാചിച്ചു കിട്ടുന്നതുകാണ്ടു ഉഭനീർവ്വഹണം വെച്ചും. എൻറു കൈയിൽ കുറച്ചു പണം കൗതുവാം ഇവിടെ ഇല്ലായ്ക്കില്ല. ഭർത്താവിൽ നിന്നും എൻറുതല്ലാതായിരിക്കും.

“ഈ അക്കന്നുപോകിനെപ്പറ്റി എൻറു ഭർത്താവിനും ഒരു കത്തള്ളുവാം എൻ വഴിരെ ശ്രമിച്ചു നോക്കി. കണ്ണിർക്കൊണ്ടുപാല കുടലാസ്സുകളും നന്നതെത്തല്ലോതെ എനിക്കു ഒരക്കണ്ണപോലും എഴുത്തുവാം കഴിഞ്ഞിരിക്കും. എൻറു ഇംഗ്ലീഷിലും അവശ്യത വഴിപോലെ ശ്രമി

ചു” അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാര്ക്കേളിൽ എനിക്കുവേണ്ടി നീ പലവു നമ്മുടിക്കണം. എനിക്കായി ഇങ്ങിനെയൊ അന്തിമകാൽ, നീ നടത്താതിരിക്കയില്ലെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ എനിക്ക് അല്ലാംപോലും ഭേദമില്ല. അദ്ദേഹത്തിൽ എനിക്കു ദിയുമായുള്ള ഭക്തിയും വിശ്വാസവും എൻ്റെ ഒട്ടക തെത ശ്രദ്ധംവരെക്കും നിലനില്ലോ. എൻ്റെ ഭർത്തായി യാൽ അദ്ദേഹത്തിനു കുറന്നാണിനിയിൽ കാമമുണ്ടായി യെന്നുവെച്ച്” അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥാണങ്ങളെ വിന്നു കിട്ടുക തോൻ മഹാപാപിയായിത്തീങ്ങം.

“നീയും നീൻ്റെ ഭർത്താവും നീൻ്റെ പത്രനം ആ യുരാരോഗ്രസ്യാംസമുല്പിയോടെ വാഴ്മാറാവട്ടു: നീ നീയും നീൻ്റെ ഭർത്താവിനുള്ള കാരം എന്ന കെട്ടനു വോ അന്നാവട്ടു നീൻ്റെ ഒട്ടകതെത്ത നാടു എന്ന ഞാൻ നീനു നിനക്ക്” ഇതാ വരും തയന്നു. ഇങ്ങിനെയൊ വരും ആരിങ്ങനിനും എനിക്ക് കിട്ടിയില്ലപ്പോ!

“എൻ്റെ ഭർത്താവിനും എൻ്റെ ഒട്ടകതെത്ത യാതുപരിയൽ എനിക്കുവേണ്ടി നീ ചെയ്യുണ്ടോ. ഇതോ കുട്ടി ഇഴ ജനത്തിൽ എൻ്റെ സർവ്വസുവാദള്ളും നഷ്ടിച്ചു. നീനേംടും ഇതാ എൻ്റെ ഒട്ടകതെത്ത യാതുപരിയൽ!”

പത്താം അധ്യായം.

സുഖവി നാട്വിട്ടപോകിരിക്കുന്നവെന്ന വർത്തമാനം കാട്ടതീപോലെ സ്വർത്ത പരശപിടിച്ചു. നാട്രേറ്റേറു യും ശിരിഷൻറും പ്രത്രേകം പ്രത്രേകം നിങ്ങാഗ്രൗ കാരം ആളുകൾ പലവഴിക്കിം പാഠതു. ഭൂമാനം, ബം സ്ഥാ കളം, ഗ്രാമവാസികളം, അയൽനാട്ടകാരം തുണ്ട് അം നേപശനത്രിൽ പങ്കേച്ചക്കാരാൽ അഭ്യന്തരം, വലിയ ബുദ്ധിമായി.

“വഴിനടന്ന്” ശില്പിച്ചിട്ടില്ലെന്നും സുഖവി. ബഹുജില്ലെ, യാതൊരു പരിചയവും അവരുംകില്ല. അവരും ഇവിടെ അട്ടത്തെങ്ങാനംതന്നെ ഗണാകിരിക്കും. അവശ്യ ഉടനെ കണ്ണാട്ടതിരിക്കയില്ല”എന്നപറഞ്ഞെ കൊണ്ട് നാഗ്രൗണെ ശിരിഷനും കമലയും സാന്തപനം ചെയ്തു.

നേരാവുലൻ” എഴുപ്പട്ടനാഴിക കഴിഞ്ഞിട്ടും സുഖ വിശയ കണ്ണതായി വർത്തമാനം കിട്ടായ്ക്കാരാൽ നാഗ്രൗണും തന്നെ അനേപശനത്രിനായി ഇരുക്കി. ആ ഉച്ചനെ തുറ്റു് പലെടത്തുംനിഷ്ടപ്പലം ചുററിത്തിരിഞ്ഞതിൽപ്പുണ്ടു് “ഈപ്പോൾ അവശ്യ ആശനം വീട്ടിപ്പോകും കൂടി ക്കൊണ്ട് വന്നിരിക്കും” എന്ന ആശങ്കാട അദ്ദേഹം, മടക്കാറി. വീട്ടിൽ അവരും എ തീട്ടില്ലെന്ന കണ്ണപ്പോൾ വീണ്ടും അദ്ദേഹം തെരഞ്ഞെടുക്കാണ്ടപോകി. ഒട്ടനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വെറുംകൈയോടെ പിന്നെയും തിരിച്ചുവന്നു. വെക്കുന്നാംവരും ഇങ്ങിനെ പോകിവരവുകൾ കൊണ്ട് അദ്ദേഹം കഴിച്ചു.

கிறியால் பானத்து கரியாள்". புறநிரண்டி எடக்கவான் ஸுந்விக்கால் கீலப்பிலை. கண்ணாடிக்கேயோடு எடக்கவேஷக்கால் அவர்கள் தழுவன். அக்கொடை மாரின் தொட்டதிலே "காலத்தினாலிகை அவர்கள் கூளினிழுகிட என்போயி. ஆன் வசிக்க தொன்னதுவென தெருநிலெலா ராம ஹு நிலகிற்குப்பாமினியை களெ" "அம் வீட்டி லேக்கோ" என் பூத்திழு. ஸுந்வி என்க மிளிதிலை. வீட்டின் ஏலூவதை வழிரெ டேவிக்கன் வென்ற அம் உடனெ வங்குமென்றா தெருக்கள் தன்ற பூத்தினால் அதுவத்திழுபூத்தி "என் விழிக்கை வான் நீ அதுஞ்சோ" என் ஸுந்வி சொடிழுக்காளை வோடிழு. தெருஞ் பிச்சால்தான் பாஷ்வான் செய் துழுள்ளிலை. அவர்கள் அவ்விடெந்தென் நிளையாறுக் களெ" நீ ஹவிடேஞ் போகுவிலைக்கின் என்றால் கவு ஹதை ஹு காலத்தில் காளாங்" என் ஸுந்வி பேடி ஜிழு. தறுநாமிலூதெ அவன் ஸபாமினியை அவ்விடெ விடெ விடு வீட்டு வீட்டிலேக்காடி. ஹு தெருநிற்கின் காற்று ருக்கிழு நாங்குறை வாமங்குதாந்துக்குடி அந்தம் பறத்து உடன் ஏதுத்தி. என்னால், அபேபூஶ்க்கால் ஸுந்வி அவிடெனின் மருத்திரிக்கன். நாங்குறை நீ சாங்காலி மடங்களிவன்.

ஸுந்வி அந்நதாங் அக்கொடை காட்டினாத்தில் கட்டன: ஏதுதாளென் வுது அவிடெ விரகபேசே கூளின்கை எடக்கன். கோவிடைப்புறப்புதினென்ற அக்குத்தால் கூடிசூடிபோயிரிக்குங்கவென் ஹவத்து கே டிட்டின்கோ". ஸுந்வியுடெ அபேசாக களைப்பூத்து ஹவத்து

திரிக்குமோ அது முறையிக் குணங் தான் வூல் ஸாஸ் விடு.

“தைக்கூட்டுடை தவுராட்சியலே நினைவு? ” என்று அவர் ஸுந்வியூடை அந்தக்கைசெய்து மோலிடு.

“நினைக்கூட்டுடை தவுராட்சியோ? தவுராட்சிக்கு பட்டு சேலயும் பள்ளக்கூட்டும் வேள்ளேயோ? எனிக்கு” அதுவது முழுமேலோ? எதானான் பிழுக்காரி” என்று ஸுந்விமுட் படிகொடுத்ததேபூர்ம் அதில் துழுயாயி அது வூல் மாரிபோயி.

நாமேஞ்சும் குடும்பம் பக்கலென்போலை ராதுஇயும் ஸர்வது அங்கேபங்களும் முறையை நடத்தி. விடுதிலே வாழுக்காரைத்திகை, அங்கேபங்கிழுவெப்புள்ள புதைங்குமாறாக ஒரு ஸுந்வியை என்கிற கள்ளிடுத்துவதற்கு. அவற் கூட ஓரியிலைப்பக்கானம் வது யுவதியையும் கள்ளுக்கு ஸுந்வியை என்று எதானிடி உடன் பிடிகுடுக்காய்வு. ஹதிகு வல ஸ்ரீகருக்கூடும் சூல்ரிக்கைளியென். ஸாக்காறு ஸுந்வியை அதுக்கும் கள்ளுக்கிடுதியில்.

ஷாந்திக்குடாதத அதெபிரூப்புக்காற்குட்டுத் திரீஸ்வர ஏன் கந்தக்கூடுகிலேக்கு மடங்கள்ளியென். ஸுந்வியை பூரித என்று அரியாதெ, பெற்றுவிடென் அபோரு அத்தைக்கூடுவாக் கந்தல்லைக் குதித்தில்.

கடங்காலினி நாமேஞ்சுக்கூர் லாற்றுயானது’ அவர்க்கு “அவ்விவாரிதங்காய ஸிலு’யான். விவாமதிவு ஸம் தான் அங்குரவும் அங்குவுமிலுானு அதுநாட்டிலான் ஹந்தைக்கூடுகிக்களைத்தென்” அவர்க்கு தேர்ந்தி. ஸுந்வியை கூட திரோலாவும்தொடக்குடி அது தொன்னலின்” மாராகு என்று. “அதுபத்தில் எடுக்கென கண்ணிழுவதுானோ ஸுந்வியீ;

അവരുടെ എൻ്റെ മേതുവാൽ അധിക്കന്ദിരി വാഹിപ്പും” എന്ന ഭാവം തിലാശം കുറന്നിനി ഈ പ്രോഡ വിണിരിക്കുന്നതു്. “സുവാതിന വഴിയില്ല കീൽ മുതിയും നല്ലതു്” എന്നിങ്ങിനെ രണ്ട് നാടകക്കാണ്ടു് അവളുടെ തോന്തര തീരെ മാറി.

ഒരുനാടം സുത്രാസ്യമയാനന്നരം നാഗരുക്കൾ തല്ലിയേൻ ദ്രോക്കപാരവശ്രൂതേതാട കിടക്കാവെ, കുറന്ന ദിനി അരികെ ചെന്നിങ്ങനു് വിശിന്തുടക്കി. ഇജവ അം ഓനം മിഞ്ചന്നില്ല. വിജനാവിയപ്പും അവർ നില്ലാസ്യരാഖിന്തീനിനിക്കുന്നു. സൗഖ്യവിയോടുകൂടി ആ വീടിൽനിന്നു് സംഭവാശ്വരം മരണതിരിക്കായാണു്. ആ ഫോടം പുണ്ഡതായ ധാതൊന വാഴിം ആ നവദയതി കുറാക്കു് ഇല്ലാതെരായിരിക്കുന്നു. ഇന്ത മീനജീവിതത്തെ ക്ഷാരം പൂഞ്ചാവാമതാനായാണു് നല്ലതെന്നു് കുറന്നിനി അംപ്പും വിചാരിച്ചു. അതു് അവരും നാഗരുക്കുന്നു ചുറ്റുകയും ചെയ്തു.

ഈതിനു്, പ്രേമത്തിന്റെ ചൊല്ലപാലമില്ലാതെ, ഒക്കും ഏല്ലാതെഖാണു് നാഗരുക്കിൽനിന്നു് മറവ ടിയുണ്ടായതു്:—“ഈ വിവാഹത്തിൽ കുറഞ്ഞു് ഇ പ്രോഡ പദ്ധതാപമാണോ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതു്? പുംസമിതിയിലേക്ക് തിരിയേണമെന്നോ കുറഞ്ഞുടെ ആ രൂമം?”

“അങ്കു് എന്ന വിവാഹം ചെയ്തു്” എനിക്കു് നിത്യസുഖവുണ്ടാക്കുമെന്നു് ശ്രാം വിചാരിച്ചിട്ടുള്ളതല്ല. പെട്ടുനാണായതാണു് എൻ്റെ ഇന്ത അംനാവും. ഇതിൽ എനിക്കു് എന്തിനാണു് പദ്ധതാപം. സൗഖ്യവി ഇ

ങ്ങോട് വരേണ്ടുമകിൽ അതിനു വേണ്ടതു് എന്നുണ്ടോ തൊൻ ചോദിക്കുന്നതു്.”

“സുധവിക്കെപ്പററി നീ ഒന്നം പറയുകയു്. നി സ്ത്രീ മുഖത്തിനും തു യേർ കേരംക്കുന്നതു് എനിക്കു സന്തോഷമല്ല. സുധവി എന്ന വെടിത്തെത്തിനും നീ യാണു കാരണമെന്നു് എപ്പോഴും ഓക്കെണം.”

ഈ സത്യമാണുകീളും നാശഗ്രഹിക്കിയ്ക്കിനും ഇ ക്കാടിനെ കേരംക്കുണ്ടിവന്നെപ്പും കൂദയുടെ ലോലമന സ്ഥിനു ഇരു” ഉറപ്പുമാരമായി. “എന്ന ആക്ഷിപ്പി ക്കയാണു എൻ്റെ നാമൻ ചെയ്യുന്നതു്? തൊൻ ഇതു ഭാഗ്യമിന്നയായല്ലോ. തൊനെന്തു തെററ ചെള്ളു? സുധ വിയപ്പേ ഇം വിവാഹംനടത്തിയതു്”—എന്നിക്കാടിനെ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടു് അവർ മെഴുന്നാവത്തോടെ സ്ഥിതിചെയ്തു.

“തൊൻ കാൽ, തുനുവരെത്തെത്തിൽ കൂദ പിന്ന ഔദിയിരിക്കയാണോ” എന്നനാശഗ്രഹിന്റെചോദിച്ചതിനും “അല്ലശാല്ലു” എന്ന ഒരേ വാക്കുകൊണ്ടു് കൂദയുടെരുപ്പി കൂഴിഞ്ഞു. ഇതു് നാശഗ്രഹിനു് ഒരു രസമായില്ല. “കൂദ യേകു് എന്ന സ്നേഹമില്ലാതെയായെന്നു്?” എന്നാണു പിന്നായിണ്ടായ ചോദ്യം.

“സ്നേഹമില്ല എന്നോ!”

“പിന്നായമിൽ ഒരു രസമില്ലാത്ത വാക്കു്. കൂദ എന്ന സ്നേഹമിച്ചിട്ടുണ്ടില്ല.”

“എനിക്കു് അങ്ങെയെ എപ്പോഴും സ്നേഹമുണ്ടു്.”

നിന്മലപ്പേരുമുത്തുബുക്കയാണു് തു ബോലിക ഇക്കാടിനെ പരഞ്ഞതെതക്കിലും നാശന്നും അതിൽ ഗോചരമും കായ്ക്കുവും നാശഗ്രഹിന്റെ മുഖം ചുട്ടിച്ചു.

“എനിൽ എപ്പോഴും സ്നേഹമുള്ളവളാണ്” സുമുഖി. കുഞ്ഞം! മുത്തുവക്കുണ്ട് കെട്ടുണ്ടെങ്കണ്ണിനെ ഒരുമാലകാണ്ഡം അലക്കരിച്ചുള്ളു?”

നാശഗ്രാഹംറ മുഖ വശങ്ങൾ മനസ്സിൽ ഉണ്ടോടെ തന്നു. തജ്ജിത്തമുള്ളി വരന്ന കരാച്ചിൽ ഒരു ക്ഷേമവാൻ കഴിയാതെ, അവരും പത്രക്കായെഴുന്നേറ്റേണ്ടോ വെള്ളിയിലേക്കു നന്നാ.

ലജ്ജക്കുരണ്ണാ അപരാധങ്ങൾക്കാണെങ്കിലും, വിവാഹം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പുണ്ടെന്ന കൂദന്നുണ്ടിനി കമലയുടെ മുഖിൽ ചെന്നിട്ടില്ല. ഇതിനുംനു താൻ ശോകത്തിൽ യായി സ്ഥിതി ചെയ്യുവെ തന്നെ കാരണ്ണത്തോടെ സാന്ത്വനം, ചെയ്തിട്ടുള്ള ആ സുപ്രത്യിംഖനം മുഖിൽ ചെന്നാൽ അപ്പും ആശപാസം കിട്ടുമെന്ന് അവരുടെ മുഖ്യാരം തോന്തി. എന്നാൽ, കൂദയുടെ സംഭില്യം കുമാരം സ്ഥാനിക്കും മുഖ്യാരം വിസ്തുതയിൽനിന്നിരിക്കുന്നു. കുടിത്തുകൊണ്ട് വരന്ന കൂദയോട് കുല ഓരോ ചൊലിപ്പി പ്ലേറ്റതന്നെയല്ല, വേറു കാഞ്ഞത്തിനായി മാറിപ്പോകയും ചെയ്യും. ആപ്പും തോന്തിയും ആ ആനന്ദത്തിന്റെ അളവും അതിൽം മുഖ്യാരം കൂദന്നുണ്ടിനി കണ്ട്.

ആ നബവയ്യുംരന്മാരുടെ സ്ഥിതി ആ പുതുമയിൽ തന്നെ മുത്തു ഭർഭുമായി. ഇങ്ങിനെ ചിലംനാടും കഴിഞ്ഞതിൽപ്പുണ്ടെന്ന നാശഗ്രാഹം തന്റെ പ്രിയമിനുമായും മരഞ്ഞേവന്നു താഴെ കുറിക്കുംപോലെ എഴുതിയയള്ളും:

“താൻ കൂദയെ വിവാഹംചെയ്യുതുണ്ടോലെ അതു വലിയ അപരാധം മുഖ ആന്തിയും വേറു ചെയ്തിട്ടില്ല. മുഖ വിവാഹത്താലുണ്ട്” സുമുഖി എനിക്കു നഷ്ടയായ

എം. സുമുവിയാൽ തൊൻ എത്ര ഭാഗവാ നായിട്ടാണ് വാണികന്മാരെന്ന് ഇപ്പോഴേം എനിക്കു മനസ്സിലായതു്. സുമുവിയുടെ സ്ഥാനഭേദങ്കൾു് ഒന്ന് കൊണ്ടും അർഹയല്ലോ കൂദന്നമിനി. കേവലം കാമാ ന്യനായിട്ടാണ് തൊൻ കൂദയെ പരിഗ്രഹിച്ചു തു്. കാമത്തിനാം പ്രേമത്തിനാമുള്ള ചുത്രാസം എനി കഴിുന്നതു് അറ്റും അറിയവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഇത്രിയവഗ്രഹ നായി തൊൻ ആപത്തിൽ ചാടിപ്പോയി. കൂദയാൽ കാമബലമായിത്തീന് എന്നെന്ന് ബുദ്ധിക്കു് സുമുവിവി ദേഹംകൊണ്ടുമാത്രമേ മോചനമുണ്ടായുള്ളൂ. ഇനി തൊൻ എത്രുംചെറുട്ട്.”

ഇതിനു മരജിവെൻ്നു മറച്ചി ഇങ്ങിനെയാണ്:

“നിങ്ങളുടെ മനസ്സു് തൊൻ നല്ലവല്ലോ കാണുന്ന എടു. - ഇത്രിയവഗ്രഹനായി നിങ്ങൾ വഴിപിഴച്ചുതു് ശരിയാണ്. കൂദന്നമിനിയുടെ സൗഖ്യംതുമായി കാമഭേദം ഉത്തരവുണ്ടായ രുദ്ധിയെ പ്രേമമാണുന്ന നിങ്ങൾ തെററി അഭിച്ഛ. അതിന്നും ഭജിപ്പുവാലം നിങ്ങൾക്കു് ഇപ്പോൾ അനുഭവിക്കേണ്ടിരാം. ശാസ്ത്രമായ ആത്മാനന്ദമാണ് അപുമാ. കാമമാവട്ടു, താൽക്കാലികമാരു ഇത്രിയക്കു മാണം. പ്രേമം ഉൽക്കുജ്ജത്യാഗത്തിന്നുംയും, കാമം നി ത്രിജ്ഞസ്പാത്മത്തിന്നുംയും സന്നാനമിത്രേ. പ്രേമം സത്രും കാമം അസ്ത്രത്രമാണ്. സത്തിനെ ചിലാപ്പാർ അസ്ത്രം മറയ്ക്കുന്നു. കാമത്തെ കണ്ടു് അതു് അനന്തരാ ഗ്രാമാണിനാം അല്ലവുംഡിക്കരി മേക്കണാം. ഇം ഭേദംത നീങ്ങാണ് നിങ്ങളെ ഇപ്പോൾ ഭജിവത്തിൽ ആഴ്ചിയിരി

କଳାତ୍ମା”。 ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ମେଳାଙ୍ଗରଣାତାରୁ ଆଶିଲ୍ଲୁ
ମାକୁଯେଥିର ଅତି ତାପଶାନିକିଙ୍କ ନାଂ ସାନ୍ଦେତାଶିକ୍ଷା
ନା. ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ଅନ୍ଧାରତନାକଙ୍ଗପ୍ରାଣାଵର୍ତ୍ତ, ନାଂ ଛୁଟି
ଲାଯି ଆବସରକଣ. ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ
ଶ୍ରୀକଳାପ୍ରାଣ ଆତ୍ମ ନିଃପଦିକ ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ. ନୁ
ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ତିରୋତ୍ତରାଶ୍ଵର୍ପ୍ରାଣାଵର୍ତ୍ତ ନିଃପଦିକ ଆନ୍ଦୋଳାକାର
ନାନିଙ୍କ କଟାଇପାଇବାକିମୁକ୍ତିରେ ନାଂ ବାନ୍ଦା ନାଂ ବାନ୍ଦା
ବାନ୍ଦା. ରଣାଜୀବାତମାକରି ତମିଲୁତ୍ତ ବେଳୁକ୍ରତି
ନାନାଙ୍କ ପ୍ରମମନାଂ ଆନନ୍ଦରହମନାଂ ପେର ପରିତ୍ରା
ବକଳାତ୍ମା”。 ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କିରାତାରୁ— ସପା
ତମ୍ଭର୍ତ୍ତାରତାରୁ ମାତ୍ରମେ ସାଂସିକର୍ଯ୍ୟକୁ
ଶ୍ରୀଲମାଙ୍କ ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ବେଳୁକ୍ରତିନାଙ୍କ ଆନ୍ଦୋଳାକାର
ନାନାଙ୍କ ଆବ୍ଲୁଟ ବୋଲିପାଇକିଙ୍କ ନିଃପଦିକ ଶୋକ
ତପ୍ତନାଯତ୍ରାତ୍ମାରୁ”。 ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ବିଷେଷାଗରତିରୁ ନିଃପଦିକରୁ
ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ବେଳୁକ୍ରତିରୁ ନିଃପଦିକରୁ ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ
ଲୁଙ୍କ ତିରିଯେ ବରତିରିକଣ୍ଠରୁ. ନିଃପଦିକରୁ ନିଃପଦିକରୁ
ନିଃପଦିକରୁ, ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ନିଃପଦିକରୁ ଜୀବିତରୁ
ଲୁଙ୍କ. ଆମବା, କଳାଯୁଂ ନିଃପଦିକରୁ ତମିକି କ୍ରମେ ଅ
ମାତମ୍ଭପ୍ରମତ୍ତାରୁ ଏହିକିନ୍ତରାକ୍ରମାଣଙ୍କିଙ୍କ ଜୀବିତା
ନାନାନିଙ୍କ ଆତ୍ମ ମତିଯଶ୍ରୀ.”

ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ କିନ୍ତିକୁ ଏହିତାଙ୍କ ନାରାକତିରିତ
ତିରିତ୍ତିରିନେ ନାନାଗରୁଙ୍କ ହରଦେବଙ୍କ ହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ଏହି
ଫଳି:

“ଏବେଳା ବିଟ୍ଟିପୋଇ ଏହିବେଳା ନୁହୁଣ୍ଡିଲାଙ୍କ ଏହି ମା
ସମାଧିକୁଂ ତୋଳି କାଳାନ୍ତିଲୁଙ୍କ. ମନ୍ଦିରାବେଳା ହୁତିଲ
୪

ଯିକଂ ଏଣିକି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବାହିରୁ ଥାଏ ତାଙ୍କ ସୁ
ମୁଖିରେ ଆଶମିକାଯାଇବା ଅଛି । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଥାଏ ଆ
ବର୍ଷ ତେବେତେ ତିରିତେନ୍ତରକଷି । ଆବଶ୍ୟାନକୁଟିଲ୍ଲାଙ୍କ
ତେ ହୁଏ ଥାଏ ବୀଟିର କଟକାଯିଲ୍ଲା । କରନନ୍ତିକିଏ
କିମ୍ବା ବଲିଯ ଭାବମାତ୍ରିତିଗୀରିକବା । ଆବଶ୍ୟକ
ଦିନଂ ତାଙ୍କୁ ଏଣିକି ପ୍ରିୟମଲ୍ଲାତେ ଯାହାକିରିକି
ଥାଏ । ଆବର୍ଦ୍ଧ କାଳୀବ୍ୟାର ଫ୍ରିଯଂ ପାଇବାଲ୍ଲା,
କିରିଂ କାଳୀବ୍ୟାରାଙ୍କ ଏଣିକି ରୋଗଙ୍କାଥାଏ । ଆ
ପରିକି କଣ୍ଠୀରେ ତିରିତେନ୍ତରକଷିଲ୍ଲା । ଭୋଷିଂ ଏଣିଲା
ମାତ୍ର ଆବଶ୍ୟିଲ୍ଲା ଏଣାଂ ଏଣିକରିଯାଂ । ଅନୁକା
ଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟିକିନିଙ୍କ ଥାଏ ଉଚିତକାଯାଇ ।”

ହୁଏ ଏଥରୁ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିକବାରୁ ନାହାଇ
ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ଵାସାଦ୍ୟାଯିଲ୍ଲା । କରେନାହେବା ବୀଟିକା
ତୁମଲ୍ଲାଂ ମାନେଜର ନାମକରଣ ଏଣାଂ ଏକିଛି । ଗ୍ରହ
ନାମରେ ଉତ୍ସବମାତ୍ରିକାଯି ହୁଅଛି । କମଲାମଣି
ଆତିର୍ଦୟ ତାଙ୍କ କଟକ୍ରମିଲେକା ପୋତିକାନ୍ତିରେ ।
ହୁଏ କମାତ୍ରିଲେ ପାତ୍ରମାତ୍ରିକାରେ କରନନ୍ତିକି ମାତ୍ରମାନା
ଅତୁ ବୀଟିର ଆବଶ୍ୟିତ୍ତାକୁ

ନାହାଇରୁ ନୁହିବିଯାଂ । ଆକାଶରେ ତାନ୍ତରକୁଟି ଅତୁ ମ
ହାସନିରେ କଷିକତ୍ତିରେ ନାଟକରୀଲାବପୋତିଲେ ନିର୍ମଳ
ନବୁ ନିର୍ମିତିରୁ ତିରି ଢର୍ମକର୍ମକାରୀ ମାତ୍ର । ବ୍ୟାଲାକୁ
କୁଳୀଯାଂ ପୁରୁଷକୁଟିରେ ଏକିତେନ୍ତକାହାରେ ରାଗୁଚା
ପୋତିଲେ, ନାହାଇରୁ କେକବେଟିରେ କରନନ୍ତିକି
ଆବିକାର କରୁବାରୁ ଅତିଶୀଳିତାକାରୀ ବିଲକ୍ଷ୍ମୀକାରୀ
ମୋହାରବାନଂ ଅନୁକରଣାଂ କରି ବୈରିଯୁଦ୍ଧବ୍ୟାର ଆତିନା
ଜୁଣିରୁପ୍ରକାଶ କରାରୁ ଅନ୍ତରେ ହୁରତେଣିପ୍ରାଯିକାନ ତତ୍ତ୍ଵ

ପ୍ରକ୍ଷିତିରୀତି ଯାଙ୍କ ତେରନ୍ତୁ କରନ୍ତୁ ଛୁରିପୁରକଳି
ପୋଲେ ନାଗରକୁ ବୁଝିବିରେ ଜୁହନପାଖିଥୁ ନାଥନୀ
କାରୀ ନାଲୁପାଦଂ ବାଟିଯୋଡ଼ି ନକ୍ଷମାରାଯି.

ପତିଗୋପାଳ ଶବ୍ଦପ୍ରାୟଂ

କବ ଶୈଖବିଟ୍ଟପୋକଣ୍ଠା, ସୁନ୍ଧବି ନାଥବିଟ୍ଟମରକ
ଯୁଂ ଚେଯୁପ୍ରାୟ ଯୀର ବୀଣା ନାଗରକୁ ବନନ୍ତିର
ଜୋଲିକାଣିଯାଇ ହେଲୁ. ଓବେଦ୍ରନିକ ଅବଧିକ
ଜ୍ଞାନକାମଂ ଶିଳେ ଶିଳେ ଵର୍ଲବିତ୍ତୁତକଣି. କର୍ଣ୍ଣିଙ୍ଗ କି
ର୍ତ୍ତିକ୍ରିୟକରକାଣ୍ଟ ଅବଧିକାଣ୍ଠା ଅତ୍ର ହରଯୁକ୍ତବାନୁ କଢି
ଗନ୍ତୁ. ଜୋଲିଯେଗାରୁ କ୍ରିକେତ ଏହେପ୍ରାଫଂ ବିଟ୍ଟିନ୍ତର
ଗୋ ହୁରିକରିଗୋରକାଣ୍ଟାଣ୍ଠା ହୃଦ ଦ୍ଵାରିବାରଂ ହରଯୁ
ବାନ୍ଧିବାରିବାରି ଅବଧିକାଣ୍ଠାଯି. ଅବେଳାକୁଟି ମରେବା
ରାଲୋବନ୍ଧୁରୁ ଅବଧିକାଣ୍ଠାଯି. କବ କାରୀ ତନିକେ
ବିଟ୍ଟା ନାଗରକୁ ପୋଖାତ ଅବିକଟ ଓବେଦ୍ରନୁ ପତ୍ର
କେ ପ୍ରବେଶିଥୁବାକାମଣଂ ଅତ୍ର ତାନୁ ଦୁଇକଣେବାମ
ନଂ ଅବଧି ନିଶ୍ଚିନ୍ତାକାଣ୍ଠାଯି. ତନିକ ଓବେଦ୍ରନୁ କାମ
ମିଲିଲ୍ଲୋ ଏକାଣ୍ଠା ଅବଧିକାମ ସହିତ. କବ ଯାଲ୍ପା
ଣ୍ଠା ଅତ୍ସାହିତ ମନ୍ଦ୍ରାତ୍ମକ ତନିଲେବକାଣ୍ଠା ତିରିଯାତରିତ
ନା ଅବଧି ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ବିଚାରିକରିଗୋଣ୍ଠା. ନାଗ
ରୁବେନନ୍ତିର ବୀଣାଂ ଭାସିଯାଇକ୍ରିୟାତିଥି ଜୋଲି
ଯିକୁ ମନ୍ଦ୍ରାତ୍ମକ ତିରିକର୍ଯ୍ୟ ଓବେଦ୍ରନୁ କବ କାରୀ ଅପ୍ରା
ପ୍ରଯାକର୍ଯ୍ୟ ଅବଧିକାଣ୍ଠା ହେବାମଲ୍ଲୋ. ହୃଦ କରିବାରେ
କିମ୍ବା, ନାଗରକୁ ନାଥବିଟ୍ଟାପାକନାନ୍ତିଙ୍ଗ ଏହିତାମଂ
ନାହିଁବେଳେ ଯୀର ଅତ୍ର ବିଟ୍ଟିର ତାମସକାରିଯାଯି. କବ

ವಾತಿಕಣ^೪ ನಾಗರಾಯನಾತಿಂತ ಕೆಕವಬಹುಮಿಗಿರ್ದೇರೂ ಅಂ
ಅವರಂತಹ ಹಿನ್ನೆಸ್ತಾಶಿಲ್ಪ. ತನ್ನಹಾರು ತನ್ನರ ಕರ್ಮಿತಾ
ವಿನ್ಯಾಸ ಪರಂಗಿತಾಯಾಯಿತ್ತಿಂದಿರೀಕರಣ ಕಂಡಿತ ಅ
ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಳಬಂಧಾಯ ವರಂಪೂಣಿಗಳಾಯಿತಿಕರಣತ್ತು^೫. ಅ
ತ್ತಾಕಾಣಾಂತ್ರೇ ಕಂಡಿತಿಂತ ನಿನ್ನತ್ತು ನೈಕ್ಯಮಲ್ಲಾಂ ಅವರಂತಹ
ಹಿನ್ನೆಸ್ತಾಯಿತಿಂದಿರೀಕರಣ.

ನಾಗರಾಯನು ಘೋಷಿತಿಂತ್ತುಣಿಗೆ, ಮೀರಿಯದ ಇಡ
ಪಾಂಡಕಾಂತಿಲೆಲ್ಲಾಂ ಚೆವರಾಸ್ಯಾಂ ಇಚ್ಛ್ಯಾಕಾಣಿಕಾಯಾತ್ತ ಕಂಡ
ಉಂಟಿನಿಕಣ್ಣ ಅತ್ತು ರಾರಿತಾ ದ್ವಿವರ್ಮಾಯಿವಣ. ಮೀರ ಅ
ವಿರೆ ಭಾಸಿಯದ ನಿಜ ವಿಶ್ವೀ^೬ ದ್ವಾರಿಕಾರಾನ್ಯಾಸಾಗಂ ತ್ರಿ
ಐ. ಪಾವಪ್ರೇಕ್ತ ಕಂಡ್ಲುಂ ಅವರೆಲ್ಲ ಅಂಡಕಿರಿವಾಗೆ ಶ
ಹತಿಯಣಾಯಿಲ್ಪ. ಮೀರಿಯದ ಓಷ್ಣ್ಯಾಂಧು, ಅತಿಜಯಿ, ಶ
ಕಾರವುಂ ಏರ್ಯಾಕಾಣಾಂತ್ರೇ ಕಂಡಿತಿನಿಕಣ್ಣ ಪೊಂದತಿಕೆ
ಡಾಯಿ. ಮೀರಿಯಾಗೆ ಸಪಾಮಿಗಿಂತಿಯಣಂ, ಕಂಡ ಅಂವಿಟ
ತರತ ಭಾಸಿಯಾಗಣಣಂ ಅವರು ತಮಿಲುತ್ತ ಇಡಪಾಂಡ ಕಿ
ಣಾಯ ಅಂಸ್ಯಾಸ್ತಿ ತೋಗಣಣಂ ಮಡ್ಡಾಯಿ. ಇತಿಗೈಪ್ರಾರಿ
ಮರಂಡಾಸಿಕರಂತಹ ಅಂತಹಾರ್ಥ್ಯಾಯಕಿಲ್ಲ, ಮೀರಿಯಿತ
ನಿನ್ನ ತರವಿಲ್ಲಾತೆ ವರ್ಣಿಕರಣ ದ್ವರ್ಭಾಕಣಕಿರ್ಲ ವೇ
ದಿಶ್ಯಾ^೭ ಅವರಂತಹವರ್ಣಿ ಅಂಡಣಣಿತಿವಣ. ಕಂಡಿಯದ ಇರ್ತ
ಪಾರವಹ್ಯಾತಿಂತ ಇತರಂಡಾಸಿಕರಂತಹಕಣಾಂ ಪೊಲೆ ಅವಿ
ತರತ ಮಾಣೇಜಕಣಂ ಅಂತರಾಪಾರ್ಥಣಾಯಿ. ಮೀರಿಯದತಾ
ಉತಾಗಿತರಂ ಗಾಡಿತೋರಂ ಕ್ರಿಂತಾತ್ತುಕಾಣಾಂತ್ರೇ ಅಷ್ಟಯಾರು ಅ
ವರೆಲ್ಲ ವಿಶಿಶ್ಯಾ ಜೊಲಿಯಾತ್ತಿರಿತ್ತ ಪೊಹಿವಾಗೆ ಕಾಲಿತ್ಯ.

“ಯಜಮಾನಾಗಾಣು^೮ ಎಗಣ ಜೊಲಿಯಿತ ಅಂತಹಿಯಿ
ತಿಕರಣತ್ತು”. ಅಂಡೆಯಂ ಪರಣತಾಲ್ಲಾತೆ ತೋಗೆ ಘೋ
ಹಿಯಿಲ್ಪ. ಎಗಣ ಪಿರಿಕಿರಿವಾಗೆ ನಿಂಡಂಹಣ್ಣು, ನಿಂಡ
ರಿಷ್ಟ ನೀಕಣಿವಾಗೆ ಎಗಣಿಕಣಾಣು^೯ ಅಂಯಿಕೂರಂ.”

ଯୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ହୁଏ ଗଜୁଜନରେତାଟଙ୍କୁଡ଼ି ମାନେଇଲେ ନି
ଛୁଣ୍ଡିବାଯି. ଅବର ହୁଣିଯୁଂ ବଲ୍ଲ ଅନ୍ତାଶୁଦ୍ଧିତଙ୍କ
ଛି ଯିହିଥୁପରିଚାଳନାକୁଳେ ଏକା ପେଟିଥୁଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ପିନ୍ଧାରକାର୍ଯ୍ୟ ବେଳ୍ଲ.

ଯୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅନ୍ତରେ ବେଳତିକିରୁ ଏହାରୁ ବେଳୁଷମନୀୟ
ଏକଟିକ କରିବାରେମନୀରାଯି. ସୁନ୍ଦରିଯୁଂ ନାଗେରୁଙ୍କିମାଂ
ବିମର୍ଶିତ୍ତକାଣିକା ପୁଣୀରୁ ହୁଣ୍ଡୁରୁ ଯୀର୍ଯ୍ୟାଣି
ଉପରେବେଳୁଷିତ୍ତବେଳାନ୍ତି. ତା ନାହିଁ ଆଣ୍ଡମଧ୍ୟାନର
ଠିକ୍, ତେଣୁ ତଥାକୁ ଯିହିଅନ୍ତକା ମୁଖର୍ତ୍ତିକାହିଁଲୁକୁ,
ସୁନ୍ଦରୀବା
ମିଳାଯ ମରିବାରେମନୀରୁ ଅବର ଅନ୍ତ ଉତ୍ସାହରେତିକ
ମାରେନାମାତ୍ରରେ ଲାଗିକାଣିରୁଣ୍ଡିଗାନ୍ତିକାରେ ମରଣରୁ
କଲିଯିଲୁ ଅନ୍ତରେ ପରାକାରିଣିଲୁଣ୍ଡିଗାନ୍ତିକାରେ
ଅବର କାହାରେତାନ୍ତି. ଆନ୍ତରୁ ବେଳାନୋକାରୀଯଣ୍ଡୁରୁ, ଦେବରୁଣ୍କା
ଣି ଆବିଦ ନିଷ୍ଟିନ୍ଦ୍ରାତନାନ୍ତି ମାର କଣ୍ଟି.

“ହୁଅବେଳୁଷୁମା ଆଣେଇକିବୁ? ମରାରାନ୍ତି କଣ୍ଟି
ବେଳିରୁ ଆଣେଇ ଆଟିକାରେ ବିଦ୍ଵମୋ?”

“ଯୀର୍ଯ୍ୟରେ ଦୁଇବିକୁ ଏହାକଣ୍ଠେ ପେଟିବୁ?”

“ଆଜିକୁ” କାମିକଳାବରେ ହୁଣି ଆଣେଇକି କାଣି
ବାନୀ କଷିକାହିଁଲୁ. ଅବର କଷିକାବେଳାକାରୀଯଣ୍ଟୁ ଆଣେଇରୁ
ହୁଏ ରହିବୁ.”

“ଯୀର୍ଯ୍ୟ କାଣିବାନାନ୍ତି ତାଙ୍କ ବାନିରିକଳା
ତୁ. ଆନ୍ତ ଏହାକିବୁ ସାବିତ୍ତୁ.”

“ଆତୁରେହୁଏ ଏହାକିବୁଗା? ଉଗେନ୍ଦ୍ରାନ୍ତିକିଲୁ
ନାହିଁ ଆତା ଅନ୍ତ ବଞ୍ଚିକାକିଲିଲୁକିଲୁ ବେଳ୍ଲାଂ. ଆବିଦ
ଯାଯାକୁ ନାମମ ଆନ୍ତରୁ କାଣିକାଯିଲୁ.”

“ଏହାକିବୁ” ଆନ୍ତରେହୁଏ ପେଟିଯିଲୁ.”

“എനിക്ക് പെടിയണ്ട്”. ഈ നിലയിൽ നമ്മുൾ തുരാൻ കണ്ണാൽ, എൻ്റോ പിന്നതെ അവസ്ഥ ഒരു എക്സം? ”

“ഈപ്പോറം നമ്മക്കചെന്ന് നിന്നും യജമാനന്നീ ആ പുതിയ ഭാംഗ്യമായി എനിക്കുള്ള പരിചയത്തെ ഓൺ പത്രക്കിയേക്കാം.”

മീറയുടെ മുഖ, കോപോജപ്പലമായതു “ദേവത്രുണ്ട് കാണാവാൻ കൂടിണ്ടില്ല.

“ഈനി അങ്ങ്” അവഹേ കാണകയില്ല” എന്ന് മീറ പറത്തു.

“മീറയും” ദയവുണ്ടായാൽ എല്ലാം സാധിക്കം.”

“എന്നാൽ ഇവിടെ കരാച്ചനിൽക്കു” എന്ന് പറ നേത്രപ്പിച്ചു മീറ അവിടേ’സപോകി. തന്നും കമിതാ വിന്ന് തന്നിലില്ലാത്ത രാഗത്തെങ്ങാണ്ടു്” അവർ അ ക്ഷോരിടത്തു് മറഞ്ഞുനിന്ന് കുറെ കരഞ്ഞു. പിന്നു അ വരു സത്പരം നടന്നചെന്ന് കാവലാളിക്കെഴു വിളിച്ചു്, പൂക്കാവിൽ കള്ളും കയറിയിരിക്കുണ്ട്; ഉടൻ ചെല്ല വിന്ന്” എന്ന് അറിയിച്ചു.

അവർ ദണ്ഡയാരികളായി ഉല്ലാന്തരിൽ കുക്കു പ്രോഫേഷണൽ ദേവത്രുണ്ട് അവിടെ നിന്നു പാതയു കൂടി തന്നു. അവരും പിന്നാലെ ഓടി. അവരിൽ നിന്നും അ പ്പോറം പറപ്പെട്ട ഭർഘാങ്കരം കാലുരകൊഞ്ചുന്നതിനേ കാരം ആയാളെ വേശനില്ലെന്നു. അവരുടെ വടികളിലോന്ന് ആയാളുടെ മുളകെല്ലിന്നും ഉറപ്പു് നേര പഠി ക്കിച്ചുനോക്കയുമണ്ണായി. അതുംകൊണ്ട് ആ ബ റാളിം അവസാനിച്ചു. “മീറയുള്ളകാലംവരെ ഈനി

ତାଙ୍କ ହୁଣ ବୀକିଠ କଟକଳ କାହିଁଲ୍ଲ” ଏଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା
ଦେଇଥାଣେ ଭୋବାଗ୍ରୂନ ଆଧିକାନିଙ୍କ ପାତେବୁଦ୍ଧା
ଯତୁ”:

ଛି କିଠ ଅନ୍ତରୁଂ ମୀରିଜ୍ଜ ସଙ୍ଗତାଷ୍ଟ ତୋଣି. ଏଣ
ନାହିଁ, ପିଣ୍ଡିଟ ପଶୁଙ୍କରାପମାଳାଗାସୁଧା
ଯତୁ”. “ଆ ଡେମଂ ହୁଣିଯୁଗେବା ଏକଣ ଫ୍ଲେମିକଣର! ତାଙ୍କାବ
ତତ ଭୋଷ୍ଟରତାଙ୍କ ଆଭ୍ୟନ୍ତରତ ତେବେଳ ଏକଣଗେବେ
ମାଯି ଆକରଷକଯାହୁ ଚହାଯୁତୁ” ଏଣୁ ଆଵରି ବିଶ୍ୱା
ଦିତ୍ୱତୁଙ୍କାଳି. ମୀରିଯାବ ହୁଣ ଚତିକା ପ୍ରତିକୁଳ
ଚେତ୍ୟାଣକିନେପୁରାରିଯାବି ଭୋବାଗ୍ରୂନେର ବିଚାର
ମେଲ୍ଲାଂ.

ମୀରିଯା ଏଣ କଣାନ୍ତ କେବାହୁବେଳାରୁ ଫ୍ଲେମ
ତତାବ ଆପେକ୍ଷିତୁ କେବାନ୍ତେ ରଙ୍ଗାରି ଅନ୍ତରୀଳ ଅନ୍ତ
ଛା ଆଯାନ୍ତୁ. କାମଂ ଆଖେବାନ୍ତିମ, ଡେଂ ହୁଣାନ୍ତିମାଯି
ବଲିକେବାକାଳ ମୀରିଯାବ ମନ୍ଦିରୁ” ଉତ୍ତରତାଲୁକ୍ତିରୁତ
ଅବି. ଛଟକଣ କାମଂତରଣ ଜାଣିତୁ. ଏକଣାଙ୍କ କାହିଁ
ମେଳାର ଆଗନ୍ତିକାକାବାନ୍ତ ଆଵରି ଭୋବାଗ୍ରୂନେତିକି
ଚେଗନ.

ଏବେଳାବୁ ସଂପ୍ରୀତିଯୋହଙ୍କୁଟିଯାଣୁ ଭୋବାଗ୍ରୂ
ନେର ପେଇମାରିବା. ଅନ୍ତରୀଳର ପ୍ରିୟବାକାଳକୁହାତ
ଯୀର ମୁହଁକାଳି. କାମେବାନ୍ତିପକମାଯ ଚେଷ୍ଟକରି ଅନୁକ୍ରା
ଣ୍ଟିକ ତୁଟନ୍ତିତୁଟନ୍ତିଗାଯି. ମତିରାଲମରିଭୋବ ଅନ୍ତ
ଯାର ବିଳାଲାପାଦ ତୁଟନ୍ତିଯତୋହଙ୍କୁଟି କାମପୀଲି
ମୀରିଯାଙ୍କ ଆତିକିଲ୍ଲୁମାଯି. ଛାତ୍ରବେଳାଯାଣୁ ସନ୍ଧ୍ୟ
ଶ୍ରୀଗରାଗାନ୍ତିକର ସମେଷନବିଲାସମେଳନାଂ, ହୁତ
ତବେଳାଯାଣୁ ସପ୍ରେସ୍ଟିଯାନାନବେଳାନାଂ ଆଵରିକାବ ତୋଣି.

പ്രാക്കരാലും നോക്കാലും സർവ്വപദ്ധതി സമയ്ക്കിയുള്ളകെങ്ങണ്ടു
മഭനവിവശനായി ആരാധ്യക്ഷണ ദേവതയിൽ മീര
യും സന്തുഷ്ടവിശ്വാസമുണ്ടായി. അവളിൽ പല നാ
ഥായി അടങ്കിക്കിടക്കിയാണ് കാമം ചിറിപൊട്ടി ഉഴക്കു
ടെ ഒഴകി. നിലകിട്ടാതെ അവാട ദേവതയും വാ
ക്കപ്പെട്ടിരിക്കയും ഒരു ചെയ്തു.

ഒരു ഉഴക്കിൽ കലഞ്ചിമരിഞ്ഞു് പാശങ്ങാഴക്കന്ന
മലവെള്ളിംപോലെയാണു് ദേവതയും കാമം. അഞ്ച്
നാളുതെ ഒഴക്കോട്ടക്കുടി ശാതു തീരെ നിലച്ചു. പിന്നെ
തെ ചെജ്ഞിയിൽ മീര പുതിനില്ലായി. പല നാളുതെ
പ്രയതിംകോണു് ഉറച്ചുനിന്ന് ചാരിത്രം ഒരു നാളുതെ
നോട്ടക്കരിവാൽ തീരെ നഷ്ടമായി. ബഹുകാലം പാട
പെട്ട നേടിയ ധനം ഒരുനാളുതെ സഭ്രകോണു് ആക
മാനം നശിച്ചു. വെള്ളം കക്കയും വേണ്ടി തന്റെ വില
കുടിയ രതാതതെ മീര കൈവിട്ടു. അവരും എഴുപിലാ
യി ബഹിജ്ജ്വതയായി. ദേവതയും പ്രതിക്രിയ സാധി
ച്ചു. ഒപ്പാരഥ്രനമായ പ്രതിക്രിയ!

ദേവതയും കെട്ടതെറിഞ്ഞുകളാൽ മീരയും സപ
ജനമല്ലതിൽ മാനക്കുട ഭസ്യമായി. ആ നിന്തുപ്പി
ജീവിതം അവർക്കു് ഭവ്യമവുമായി. തന്നെ രക്ഷിക്ക
ണേ എന്ന് അവരും ദേവതയും കാലിയൽ വിശ്വാസികൾ
നീക്കരാട പ്രാത്മിച്ചിട്ടും ആയാംകു മനസ്സിളക്കിയില്ല.

“കദനംനിയെ എനിക്കു കിട്ടുന്നതിനു് ഒരു ഉ
പകരണമായിട്ടാണു നിന്നെ തും ഇതുവരെ ആരാധിച്ച
വന്നതു്. അവശ്യ എന്നാണ് ഓക്കാരെക്കിൽ നിന്നെ
തെരും രക്ഷിക്കണം. അതു ചെയ്യാനില്ലെങ്കിൽ ഇനിയോ

விக்கலூங் நீர் ஏரென்ற முயித் வசதறு'. நின்ற டெக் பத்தின் தொகை புதிக்குடி செல்லுக்குமின்று. இனியிணு நிலைப்போ."

ஓவேஞ்சன்ற ஹத் நினாவாக்க கேட்டு கொப்பான யாய மீர குப்பியாவிக்கையேப்பூசெயாயி. அதுயா ஹட நேரை அஸலுவாக்குக்கரம் அவர்கள் வாரிவானி ஒரின்று. மீர கை நீங்களில் ஓவேஞ்சன் நீங்கள் கூட குழந்தைகள்'. அதுயார்கள் வார்கள் சுவிடியுக்கு வெஜிலேக்கு தழுவினிக்கி.

குக்கிதயுங், நினிதயுங், வர்ஜ்ஜிதயுமாய மீங் அக்கைப்பாய ஒரிவெவற்றென்ற வீட்டிலேக்காஸ்' நேரை வென்று'. ஜிவங்குமாய வில விஷங்குதிக்கரம் அது முடிக்குதிவெற்றிடங்கள் மீரங்கள்' அரியார். அது யானே விழிது'; தென்ற வீட்டில் சூரக்கென்ற உபநேர கல்லாயிரிக்கண்வெயார், அக்குத்துக்கண்டால் உடனை மாக்குதாய விஷம் வழுதும் அப்பும் கிடியால் உபகா மஹயியென்ற அவர்கள் பார்த்து.

"விஷம் ஏரென்ற வணம் உள்ளகிலும் அதறு'அதுக்கு, கொட்டுத்துக்கா. போல்விஸுகார் அரின்தால் ஏரெனா பிடிக்குதா."'

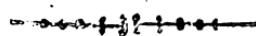
"ஏரென்ற பாசுபவதாகவே, தொகை ஹக்காற்றும் அதுரோடு பரக்கியில்லை. அதில் நின்காக்குக்கு பேட்டிவே என்று ஜிவிக்கெல்லைக்குக்கூடுவாக்கு வேலெங்கதேதாலும் விஷம் ஏர்நிக்கு தரவோ. அதினால் தொகை அவ்வாறு பிக் நின்காக்கு தரவா."

அவ்வாறுபிக் கிடுமென்றாயேப்பூர்க்கு வெற்றுங் வேரெ அதுலோசனாயானநாளுமில்லை. அதுயார்கள் ஸமை

ତୀକଣ୍ଡାଳ, ଯୀରୁ ଉଠନେ ବିଟିଲୁ ଚେଗନ ପଣଂ ଏହି
ଅରୁ କୋଣଟିବାରୁ ଦେଖିଲୁଛନ୍ତି କରେ ବିଷ୍ଣୁ କେବେ
କଲାକାରୀ । “ହୁକୋଣ୍ଡା ରହସ୍ୟମାଯିରିକ୍ଷେତ୍ର” ଏହା
ଯୀରୁ ପରତତ ତିନାଙ୍କ “ନିଆଜହାରୀ, ତୋଗେନନ୍ଦରିଲେନ୍ତି”
ଏହାଙ୍କ ଚେଵାପ୍ରକାର ରହାପାଇ ।

ଅବସର ବିଟିଲୁ ବାନ୍ଦ ଅରୁ ବିଷ୍ଣୁରୁଥି ତୁଳନା
କଣ ଦୋକାକିଙ୍କିରୁ ତାହାକୁ ଅବଲ୍ଲହ ବିଚାରଂ ଦେବର
ବତ୍ରିକା ତିରିତରୁ :—

“ତୋଗେନନ୍ଦିନୀ ଦେବରତେ ଧାକନ ! ଏହାନେ ହୁଅବି
ନ ଦୃଷ୍ଟିପ୍ରିୟବଳ କୋଣ୍ଡାରେ ତୋରୁ ଚତିଟିଟି କାହୁ
ମିଲୁ । ଅବଗେନ୍ଦ୍ରୀ, ଶର୍ଵାରୁ ଦୟାମିକଣା ଅରୁ କଳ
ଦେଇଯେ ଅର୍ପିବା କୋଣ୍ଡାଙ୍କା । ଏହାନ୍ତିକୁ, ପିଲା ଦେବ
ମେହିକି ତୋରୁ ମନୀକଣା ।”

ପର୍ମାଣନ୍ଦା ଅଧ୍ୟାଯଂ ।

ବାହୁଦର୍ଶି; ହୁକବିରାତର ପ୍ରେମତି; ରାତ୍ରିକାଳର; ଚେ
ଛିବଶି-ହୁତାଙ୍କାଂ ସାରମାକାରେ କାଶିଯିଲେଖଣତି
ପାତକିଲୁ କଣ ଲୁହମପାରି ଏକକାଳି ନଟନାରେ
ଲୁହନ । କାହାଯାବନ୍ଦୁରୁ ଅତ୍ରାକ୍ଷମାଲାଯୁଦ୍ଧ ଯତିତୁ କମ
ଦୟାଦ୍ୱେତୀ ଅରୁ କେନାକାରର ମହ୍ୟଂ ହୁକିଯୁ ମିଳନ
ଲୁହକୋଣ୍ଡା” ଡେଙ୍କାରନ୍ତି ଆରୁ କୁରିକ୍ଷେତ୍ରିଲୁ କୁରାଲିଲୁ,
ତର ସବୁରିକଣା । ଶର୍ଵାମାତରିକାର ଅରୁ ଗତିକା “ହୁଟ
ଝୁଣ୍ଡା” ଅପ୍ରତ୍ଯୁତନାହୀନ୍ତି ଶବ୍ଦାବ୍ୟହଂ ପ୍ରତିବେ
ନ୍ୟମାଯିତାଙ୍କା । ନେତିଯ, ହୁଟରିଯ ତୀରପ୍ରକାର ବତ୍ରିକା
ରିକେ ଅରିତନିକେନା ପୁରୁଷ୍ଟକର୍ତ୍ତାକୁ ଶର୍ଵାମାତରିଙ୍କ

କତାଙ୍ଗୀ । ଅନୁ ନିବିଦ୍ୟାଗ୍ୟକାରତିରେ ଅନ୍ତରୁଁ ହୃଦୟାଶୀଳ ନାରୀଯବାଳୁ କଣ୍ଠିଣୀକାଲ୍ୟ । ରତ୍ନିକ ଅଜାତେ ନିଷ୍ଠାଦେଵ, ଉଚ୍ଚ ନାଗଭାଯ ମିଳାଲିତ, ପାତବକ୍ଷିତ ଏହିତାଶେଷାରଂ କି କଷଣଶେଷରେ ବ୍ୟୋମଚ୍ୟାତି କାଳିତ । ଅନ୍ତରାଙ୍ଗରୁଁ ଏହିନୀ ବିଶ୍ଵିଶ୍ଵାସଦେଖାତିଥୁତିରେ ମଧ୍ୟପରିଷେଷାରେ ଉଣ୍ଡାଯିଲ୍ୟ । କରିଛୁକ୍ରିୟାରେ ଶାରିକେବେଳାରୁଁ ବୀଣାକୁ ବିଶ୍ଵିଶ୍ଵାସଦେଖାରେ ଅନ୍ତରୁଁ କରିବାରେ ଶାର୍ମ୍ଭାରୁଁ ଆତ୍ମ ସତପତତିରିତିରେ ଏହିପ୍ରକାର ବ୍ୟୋମଚ୍ୟାତି ହୁଅଛିବେ ଅନ୍ତରତାରତ୍ତବରେ କେବେଳାରୁଁ ଏହିରରବୁରୁଁ ପଣ୍ଡିତପ୍ରକାର ଅନୁ ଗ୍ରୂପତରିକାରେ କରିବାରୁଁ କେବେଳାରୁଁ ବ୍ୟୋମଚ୍ୟାତି ବାହିରକୁଣ୍ଡଳିତରେ ଅନ୍ତରୁଁ ତଥାରେ ଅନ୍ତରୁଁ । “ହୀ, ହୀ ଶ୍ରୀଯୋ, ହୁଅଛୁଁ ହୁଅ ନିଲାଯିତ କିଟ କରିବାରୁଁ !”

ବୀଣାକୁଂବୀଣାକୁ ତେବେଳିଶ୍ଵିଶ୍ଵିକୁଂବୁ ଅନୁ କିଟକଷଣାବ ହିତ ଅନକାମେଯିଲ୍ୟ । ନାୟାପୁରୀଜନେତାଙ୍କ ଅନୁସାରମରଣ ଦେଇ ଅନ୍ତରୁଁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯେ ଭାବାପରାଣାଯ ବ୍ୟୋମଚ୍ୟାତି ପାରୁ କେବେ ତାଙ୍କପିଭେଦିତରୁଁ ଅନୁ ହୁଅଛିରେ ନଟନ । ଅନୁ ମାୟ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁ ପ୍ରଦେଶରୁଁ ଅନ୍ତରେମନତିରେ ଦୂପରିଚିତମାନେ ନାହିଁ ଅନୁ ଗତିକେବାଳେ । ଅନନ୍ତମାନୀକାଳୀମାନ । ଅନ୍ତରେମନ କି ରହୁଣେରଂ ବେଳ୍ପୁନ୍ୟୋବ୍ରତକଷଣଂ ଅନ୍ତରେମଂ ଜନପଦତିରି ଏହିତିରେବେଳାରୁଁ ଅନ୍ତରୁଁପ୍ରାୟଶେଷ ମିଳାଲାରୁ ତେବୈଗରତ୍ତ । ଅନ୍ତରୀକ୍ଷଣେ ବେଳ୍ପୁବୀକ୍ରିତ କରାରୀ ବାତିଲିତ ତତ୍ତ୍ଵ କଷାଣାଳୁଁ “ହାରେ, ହାରେ” ଏହିନୀ ଅନୁ ସନ୍ଧ୍ୟାସ୍ତି ବିଶ୍ଵିଶ୍ଵ ।

“ସପାମିକ୍ଷାଣେ ବିଶ୍ଵିକ୍ଷଣରୁଁ ? ସପାମି ଏହି ପ୍ରକାର ବାରୁ ?” ଏହିନୀ ଅନ୍ତରୁଁ ନିକାଳ ଶ୍ରୀସପରତିରୁଁ ଓ ହାଲ୍ପୁରୁଷଶେଷ ।

“ക്ഷணം വാതിൽ താങ്കു; ഈ ചുമട് താഴെ ഈ ക്കുവാൻ വൈക്കി.”

വാതിൽ ഉടൻ തുറന്ന. മാര മൺിവിള്ളക്ക കത്തി ചുക്കാണ്ടുവരുമ്പോതേ തീം ബുധമാരി തന്റെ ഭാരതത്തെ പതുക്കേ താഴപ്പിടിച്ചു താഴ കിട്ടാതി. അവരിൽവ അം ആ വെളിച്ച സ്ഥിൽ ഉറുദോക്കിയതിൽ, മെലിഞ്ഞു തള്ളുന്ന വിവിശ്ശം നിശ്ചയേഴ്സുയുമായ ഈ സ്കീ യുവതി യും അപവർത്തിയുമായ എന്തോ കലീനയാണോ ഭാവം കൊണ്ടാണ്ടു. മഴനന്തെതു് ചെളിപ്പുരഖ വിത്രതമാ യ ദേഹവും, മുഖിനങ്ങൾക്കിറിയ ചെലവും, അഫിഞ്ചുവ എന്തു ചെടപ്പിച്ചു കൂന്തലുമായിട്ടാണോ അവളുടെ കിട പ്പു്. ശപാസനത്തി അല്ലെങ്കിൽ തുക്കാണ്ടുമാത്രം അവരും മരിച്ചിട്ടില്ലെന്ന അവർ നിശ്ചയിച്ചു.

മാരമൺിയുടെ ജിജ്ഞാസയെ ശമിച്ചുക്കുവാൻവേണ്ടി നന്നാതു മുഴുവൻ ബുധമാരി പറഞ്ഞു. അനന്തരം അവളും ഈ ആസന്നമരണാവസ്ഥയിൽനിന്നു് വല്ല മട്ടം രക്ഷിക്കുവാൻ കഴിയുമോ എന്ന പരിക്ഷിച്ചുനോക്കുവാൻ അവർ മുതിന്റെ. ആ നന്നത്തെ കീറപ്പുടവ അശ്ശിച്ചുകൂളണ്ടു് പുതിയതെപ്പന്നകൊണ്ടു് അവളുടെ ദേഹത്തെ ആവരണം, ചെയ്തു. തലമുടി നല്ലവിശ്ശം. തോ സ്ത്രിയുലത്തി. ഉടച്ചിൽ അല്ലാല്ലുമായി തീച്ചു, കുപ്പി ചു പതുക്കെപ്പുതുക്കേ തിരുമ്പിക്കൊട്ടുതു. ഇതും ക്കിഞ്ഞതേപ്പുാശേക്കി, അവളുടെ ശരീരത്തിനു ഒട്ടും ചേ സ്ത്രിയുണ്ടായി. പിന്നീട് കുറച്ചു പതുവിന്നുവാൻ ഇഷ്ടം ചു ക്കിഞ്ഞുടെ അവളുടെ വാശയിൽക്കുറച്ചുകുറച്ചാണിച്ചിച്ചുക്കൊ

ചെന്ത. ആമരം അക്കരു ചെല്ലുകുടിയും ആയപ്പോൾ
അവർക്ക് ക്രൂ ത്രഷ്യാൻ കഴിഞ്ഞു.

ഹാരഃ—“അംഗം, നിങ്ങൾ ആരാണോ?” എന്ന മാരമ
ണി സാന്തപന്തുമുഖം ചോദിച്ചു.

“എവിടെയാണ് തൊൻ കിടക്കുന്നതു” എന്ന
അനേപജ്ഞാനാശം ആ ഗൂഡിയിൽനിന്ന് അപ്പോഴാണോ
യതു”.

ബ്രഹ്മ:—പാതവക്കിൽ മുൻചലിച്ചുകിടക്കുന്ന നിങ്ങളെ
ഈ അപേക്ഷ എടുത്തുകാണ്ടുവനിരിക്കുന്നോ? ഒരു
വിഭക്താശം നിങ്ങളുടെ ധാരു?
“ബഹുദിവസം”

മാരഃ—“മാറല്ലെന്നുതും നിങ്ങളുടെ കണ്ണത്തിൽ കാണാ
നണ്ടല്ലോ. ആരാണോ നിങ്ങളുടെ തെത്താവു്?”
ഈ ചോദ്യം ആ ആത്മരായ ദന്തകുടിയും വിവ
ണ്ണാക്കി.

ബ്രഹ്മ:—എന്താണ് നിങ്ങളുടെ പേര്?
“സുമഖി.”

വിണ്ടം ചോദ്യംബൈക്കാണ്ടം” അലട്ടാതെ ആ ബ്ര
ഹച്ചാരിയും മാരമണിയും അവളുടെ മഹുഷയിൽ ഒരു
പെട്ട്. നേരം ചുലൻ ഉടനെ അവിടെത്തെ നാട്ടുവെവ
ഡുനെ വരുത്തി ചികിത്സത്തുടങ്ങി. മരണവക്രത്തിൽ
നിന്ന് ഇവാണു ഒഴുഡായപ്പോൾക്കാണ്ടു വിബാധിക്കാം
മെന്ന ചെവലുന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു കുട്ട് അവക്ക് ആ
സ്വർഗ്ഗസമാനി.

ചെവലുന്നപോയതിൽപ്പീണാ, മാരമണിയെ വി
ജ്ഞാഖിഷായി നിയോഗിച്ചിട്ട് ആ ബ്രഹ്മചാരി സുമഖി

യുടെ അടച്ചിക്കെ തനിയേ ഇരുന്നു കാണട്ട് ഓരോനും മൊ വിച്ഛിന്നാണി.

“അമ്മയുടെ ഇപ്പോൾ അല്ലോ സുവം ദേഹാന്തനി പ്ലാങ്യാ?”

“സ്വാമിൻ! അവിട്ടനും എന്തിനാണും ഇതു തേടി ശിക്ഷിന്നതും. ഇതു എനിക്കും ആവശ്യമില്ലാത്തതാണും.”

“ജനസേവനമാണും എൻ്റെ ധർമ്മം. ആതുരമുള്ള ആശക്തിവാണ്ടിയാണും എൻ്റെ ജീവിതം. എൻ്റെ തൊഴിൽ തൊൻ നടത്തുന്നതിൽ എനിക്കു തേടുകയെന്തും? ആതുരപെട്ട ആരിൽ കണ്ണാട്ടും അതിന്റെ ശാന്തിക്കും എന്നാലാവുന്നതു തൊൻ ചെയ്യും.”

“അക്കിനേയാണുകുറി മറ്റു വല്ല പ്രവാസദേശം അവിട്ടനും അനേപാഷ്ഠിച്ചുചെന്നാലും. എന്നെന്ന രക്ഷിക്കുക അവിട്ടതെങ്കും അസാധ്യമാണും. രോഗഡശ ന്തികൊണ്ട് എനിക്കു രക്ഷ കിട്ടകയില്ല. എൻ്റെ ഒക്കു മരണത്തിൽ മാത്രമെയുള്ളൂ. വഴിയരികെ തൊൻ തള്ളിവിണപ്പോൾ ജനിയുടെ ആ രക്ഷാസ്ഥാനത്തിൽ എന്നെമെന്നും തൊൻ സന്തോഷിച്ചു. അതു ഇല്ലാതാക്കയില്ല അവിട്ടനും ഇപ്പോൾ ചൊയ്യുതും!”

“ജീവിതാശ കൈവിടത്തക്ക അതു തീരു ശാഖ ശേഷം നിങ്ങൾക്കിണിഞ്ഞാണും തൊൻ എക്കാറിനെ അറിയും? എന്നാലും, മധാപാപക്കാളിൽ കനാണ്ടല്ലോ ആത്മമഹത്രം. ആ ഫാഫംകൊണ്ടു പരാതിയപ്പോലും നിങ്ങൾ നിർത്തിയാകന്നതും തൊൻ തട്ടക്കേണ്ടതല്ലയോ?”

“ആത്മമഹത്രക്കും തൊൻ തുനിന്തിട്ടില്ല.. മരണം എനിക്കേലുകും സ്വയംവരികയാണും ചെയ്യുതും. അപ്പോൾ

ଅନ୍ତିମ ତୋଳ ବାରିଷ୍ଟିପ୍ଲଟ କିମ୍ବାବେଳେଣ୍ୟିଛୁ. ଏହିକୀ
ଥିବା, ହର ନିଲାଯିଙ୍କ ରତ୍ନାକାଳୀଙ୍କ ଦେଖିବାରେ ଏହିଜୀବିରେ
ସହାଯିତ୍ବରେ ଯୁଦ୍ଧ ହୁଏଥିଲା.”

ହୁତିତ ରତ୍ନାକାଳୀ ରାଜସ୍ବ କରି ତୋଳାଣିକିରିବେଳେ
‘ଶୋଳା’ ପୂର୍ବପ୍ଲଟରେ. ସୁନ୍ଦରୀ କରନ୍ତୁତୁତାଙ୍ଗି.

ବ୍ୟବ୍ସା: “ମରିକାଳିବାଳ ଆଶ୍ରମରେଣ୍ଟରେ” ନିଷାଦ ପରକ
ଯଥ, ମରଣାଳାକାଳିଟ୍ରୀ ବିଚାରିକାଣ୍ଡ୍ୟାର କି
ପରି କରିଯାଇଯଥିବା ଚାରିଯୁଗରେଣ୍ଟରେ. ଅନ୍ତରେ, ଏହି
କାଣ ନିଷାଦରେ ମକଳୀଯି ବିଚାରିତ୍ଵୁ” ନିଷାଦରେ
ଏ ଉଚ୍ଛିତପତ୍ରରେ ଏହିବୋଟ୍ ତୁଳନାପଠିବାରେ!
ହୁଣ ଶୋକତିଳିନୀଙ୍କ ନିଷାଦରେ କରନ୍ତୁରେବାଳୀ
ଏହିବୋଟାବୁଣ୍ଟାରୁ” ତୋଳ ଶୁଣିକାଳ. ନିଷାଦର କି
ଲୀନାଯାଇବେଳେଣ୍ଟରେ” ନିଷାଦରେ ମୁଖଭାବରେକାଣ୍ଡର
କାଣ ତୋଳ ଆରିତେବୁକାତ୍ରିଲିଟ୍ରୀଟ୍ରେ. ହୁଣ୍ଟାର
ଏହିବୋଟା ଏହିକିମେନ୍ଦ୍ରିୟରେ ଅନୁପତ୍ତିରେ ବିଶିଳିକା
ଯାଇବେଳେଣ୍ଟରେ ମନମୂଳୀଲାଯି. ଅନ୍ତରେ ଅନୁପତ୍ରରେ ଏହିବୋଟା
ଏହିବୋଟା ହୁଣ କରନ୍ତୁ ଆରିଯିଥୁକୁଣ୍ଡରେଯୋ?”

କରନ୍ତୁରେକାଣ୍ଟାଣ୍ଟରେ” ସୁନ୍ଦରୀଯିଙ୍କିମ୍ବାରେ” ହୁତିନା
ମଧ୍ୟପରିଯୁଣ୍ଟାଯରୁଁ:—

“ହୁଣ ମରଣାକାହାପତ୍ରରେ ଆଗର୍ତ୍ତୁରେ ଅନ୍ତର୍ଭୂତରେ ଯା
ତୋଳାଣଂ ତୋଳ ମରିଥିବେକଣାଲିଲା. ଏହିକିମେନ୍ଦ୍ରିୟରେ ପ୍ରାଣ
କାମରେ ଓ ତୋଳକାମିଙ୍କ ଏହିନିଷାଦ” ମରିକାଳିବାଳ
ଅଶାରମିଲାଲୋହାଏହିବା ଅନୁଷ୍ଠାନିକ, ମାତ୍ରାମହାନୀବୁଲ୍ଲା.
ଆମ୍ବେହତତିଲେହିର ମୁଖୀ କାଣ କଣିକାଯାଇ ଏହିନିଷାଦ
ରୁଷ୍ଣିର୍ଯ୍ୟରେ ମରିକାଳି.

ହୁଣ ପତିରୁ ତରୁଟ ଯୋକାଣିକି ଆଗରାଟାଟ
ତୋଳ ବ୍ୟାମଚାରି ବେଳେଁ ପ୍ରାକିତନେନ୍ତାଯି.

“ഈമേ, നിങ്ങളിടെ നാമവന കരണ്ടവാൻ അം ക്ഷേണ്ടചെല്ലുന്നതിന് നിങ്ങൾക്കിപ്പോരു കഴിവില്ലു. അം ഭ്രഹ്മത്തെ ഇ ക്ഷേണ്ട് എഴുതരായിരു വന്നതാമെങ്കിൽ അ തു തൊൻ ചെയ്യാം.”

സുഖവിഡിയുടെ വരണ്ണ ദിവത്രു “അപ്പും നീരോട്ടമുണ്ടായി; ഉടന്നതു മണ്ഡക്കയുംചെയ്യു.

“ഈദ്ദേഹം വരുമോ? കറിനമായ അപരാധ മാണി തൊൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. തങ്ങാലുവായ അംഗം അതു് ക്ഷമിക്കുമായിരിക്കോം. ബഹുമുന്നേന്നിന് അംഗമം ഇ ചിടെ എത്തുന്നതുവരെ തൊൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമോ!”

ഈ വിലാപത്തിന് മരപടി പറഞ്ഞവാൻ നില്ലോ തെ ബുഹമവാരി എഴുന്നേറുവെന്നു് കടലാസ്സും മഷിയും എടുത്തുകൊണ്ടവനു് സുഖവിഡിയുടെ അഭിമതംപോലെ ഒരു ക്രതു് തയ്യാറാക്കി.

“ആശൻ,

“നിങ്ങൾക്ക്” അപരിവിതനായ ഒരു ബ്രഹ്മചാരിയാണു് തൊൻ. സുഖവിഡിയുടെ തേര്ത്തുവാണ നിങ്ങൾ എന്നജീളിടത്തെതാഴും മാത്രമേ എനിക്കു് നിങ്ങളെക്കുറിച്ചു് അറിവും. നിങ്ങളിടെ ഭാംഗു മധുപുരഃഗ്രാമത്തിൽ ദിക്ഷക്കിയായ മാരമണിയുടെ വീടിൽ രോഗാത്തായി വിഷമാവസ്ഥയിൽ കിടക്കുന്നു. വേണ്ടിപ്പോലെ ചികിത്സിച്ചവരുന്നാണെങ്കിലും രോഗശമനത്തിൽ സംശയം തീന്തിട്ടില്ല. മരിക്കുമ്പെന്നു നിങ്ങളെ ഒരു നോക്കു കാണുന്നുമെന്നു ആരാധ്യാട്ടക്രമിയാണു് നിങ്ങളുടെഭാംഗു കിടക്കുന്നതു്. ഈ സാധ്യപിയുടെ അപരാധം എന്നൊന്നായാണും അതു് സദയം ക്ഷമിച്ചു് ഈ അന്ത്രകാലത്രു് മാറ്റ

ഒക്കാട്ടക്കവാന്നായി നിങ്ങൾക്ക് രൂപരേഖ വഴിയാണ്. എൻ്റെ അമലായപ്പാലെ വിചാരിച്ചുണ്ട് എന്ന് ഇവരെ പരിചരിച്ചുവരുന്നതു്. നിങ്ങൾ രാജിത്വവിൽ വന്നു് മാധവപ്രദേശ കണ്ട് എന്നൊക്കെവിച്ചു് പറഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹം വഴികൊണ്ടിക്കവാൻ ആരുളു അഭ്യർത്ഥിച്ചു. നിങ്ങൾ വരുന്നതു് ഉടൻതന്നെ വേഷം. വിളംബാ, ആപര്യക്കരമാണ്. എൻ്റെ ആശീർവ്വാദത്തെ ഒക്കെക്കാണോലും, എന്നു്

ശിവപ്രസാദൻ.

ഈ എഴുത്തിനു് ധാരമണിവഴിക്കു് സുമ്മവി മേൽവിലാസം പറഞ്ഞു നാക്കുന്നതു്. തപാച്ചാഫിസ്റ്റിലേ കായി ഗ്രാമചാരി പോരുതിരപിന്നെ സുമ്മവി ഇങ്ങിനെ ഉള്ളിരകിക്കൊണ്ട് മുത്തിച്ചു്—

“ഒദ്ദവമെ, എൻ്റെ പ്രാതിപ്രായം പരിഗ്രാമമാണെങ്കിൽ ഈ എഴുത്തു് അംഗീകാരത്തിനു് ഉടൻ കിട്ടമാറാവെട്ട്. ഓർത്തുമുള്ളശയല്ലാതെ മററാൽ വിവാദവും എനിക്കേണായിട്ടില്ല. അതിന്റെ ഫലമായി എനിക്കു ഒരു സ്പർശഭാരതേത ഈ അന്തരുകാലത്തു് തെന്നുംഡംബനം സാധിക്കേണ്ടിലേക്കു് എന്ന് പരിത്രജ്ഞിച്ചുണ്ടാം.”

ബുദ്ധവാരിയുടെ ഈ കത്തു് ഗോവിദ്ധപുരത്തിൽ ചെണ്ടിട്ടുവയ്ക്കുന്ന നാഗേന്ത്രം നാട്ടവിട്ട് കൂടിഞ്ഞുവിരിക്കുന്നു. അൻ്റെ അറിയിച്ചു കിട്ടുന്നതുവരേക്കു; തനിക്കുള്ള കത്തു കൊള്ളല്ലാം യാങ്കിവെക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹം മാനേജരെ എല്ലിച്ചിരുന്നു. കാണിക്കിൽ എത്തിച്ചുപ്പിനേയാണു് അദ്ദേഹം മാനേജർ എഴുതിയതു്. അപ്പും അതുവരെയുള്ള കത്തുക്കൊള്ളല്ലാം മാനേജർ യജമാനനു,

അയച്ചകൊടുക്കി കൂടു ചെയ്യു. അങ്കുട്ടത്തിൽ മുമ്പിലും നിയന്തര ഇതുവും നാട്ടഗ്രന്ഥം കണ്ട്. ഉടൻ ശോകം വൈദാനിതാട മുർച്ചിതനായി വീണ അദ്ദേഹത്തിനു “രാണിഗണ്യിലേക്കു പോകവാൻ എപ്പറ്റിചെയ്യുക” എന്നു ഭ്രംജനാട് ആശ്രാചിക്ഷവാൻമാത്രം മുടക്കിട്ടി.

നാഗരുക്കൾ സ്വയം ആദ്യപസിച്ചു് എഴുന്നേള്ളു ദിവാദ്വാരം നേരം കാര്ത്തികാധി. അപ്പോരുത്തെന്ന അദ്ദേഹം രാണിഗണ്യിലേക്കു പുരപ്പെട്ടുകയും ചെയ്തു. ശിവ പ്രസാദൻ ആ കത്രു് അയച്ചിട്ടു് മുന്നോട്ടേ ദിവസമത യോ കഴിത്തിരിക്കുന്നു. സൗമ്യി ഇപ്പോരു എവിടെ, എങ്കിനെ!

വരിമുന്നാം അധ്യായം.

ശരിക്കാലത്തിന്റെ അവസാനത്തിലെ ഒരു പ്രാത്യന്തിര മധുപുരം ഗ്രാമത്തിലേക്കു് ഒരു മഞ്ചലിന്റെ പ്രവേശമുണ്ടായി. അസാധാരണമായ തൃശൂലം സംഭവത്തെ ആ ഗ്രാമിന്റും അത്രാക്കിയുണ്ടു്. കോട്ടം കാലുരയും ബുട്ട് സുമായി മഞ്ചലിൽ നിന്നു് ഒരു രിജ്ജാരി ഇറങ്ങിയതു കണ്ടു്, എന്തോ ക്രിമിനൽക്കേണ്ടിൽ അനേപാഷണം നടത്തുവാനായി ഒരു പോലീസുലോറാന സ്ഥലം വന്നിരിക്കാണവന്നു ആ നാട്ടകാർ വിചാരിച്ചു്. എന്നാൽ, തുണ്ടായ ആഹാരം നമ്മുടെ നാഗരുക്കന്മാല്ലോ തെ മറ്റായെല്ലാ. അദ്ദേഹം ശിവപ്രസാദാനന്ന ആ മുമ്പാരിംക്കണിച്ചു് അനേപാഷിച്ചതിൽ, പോലീസുകാരനോട് സന്തും പറയുക ആപത്തക്കമാണെന്ന ധാരണ

യാൽ അക്കുട്ടിയിങ്ങനവരാം ശരിയായെന്നും പറഞ്ഞില്ല. അരികെ നല്ലോരു തൊട്ടിടം കാണുകയാൽ അവിടതെ ഗ്രഹനാമനിൽനിന്ന് മുത്താവാം ഗ്രഹിക്കാമെന്ന ക്ഷതദോഷം അഞ്ചോട്ടു കയറി. സുമഖിയെ ചികിത്സിക്കുകയുണ്ടായ രാഹത്രിപ്പരായിയുടെ വിജാതു്. ആ വൈദ്യനാൽ യഥാച്ചിതം സർക്കുതനായ തിൽപ്പിനെ ദിവപ്രസാദനപ്പറി നാഗരുക്കൾ ചേണ്ടിച്ചു. ആ ബ്രഹ്മചാർണ്ണ എണ്ണോ പോയിട്ടു് ഒരു മാസ തന്താളമായിയെന്നും, എന്നിനി വഞ്ചമെന്നു് ആക്കം അറിവില്ലെന്നും, അദ്ദേഹം ദോഢനഗ്രിലംനാണും, ഇനി എണ്ണാ എണ്ണോ കാണുന്നതു് എന്ന തീച്ച്ചയില്ലെന്നും രാഹത്രിപ്പരായി പറത്തതു കേട്ടു് നാഗരുക്കുന്നു് വേജരുണ്ടായി.

“അദ്ദേഹം താഴെപ്പറ്റിയുള്ള ആ ധാരമൺഡിയുടെ വീടു് എത്താണു്?”

“റോധിക്കുന്ന അരികെയായിരുന്ന ആ വീടു്. അം ഇ ഇംഗ്യിട തീ പിടിച്ചു് കത്തി നശിച്ചുപോയി.”

“ആ ധാരമൺ ഇപ്പോൾ എവിടെ?”

“അവളുടെ കുടുംബം എന്തായായിരുന്നു് ആക്കം അറിഞ്ഞുകൂടാ. വീടു് തീപിടിച്ചുതിൽപ്പിനും അവശ്യമുള്ള വിടെ കണ്ണിട്ടില്ല. അവൾ തന്നെ വീട്ടിനെ തീവെച്ചു നശിപ്പിച്ചു് ഓടിയെണ്ണിച്ചുപോക്കിരിക്കയാണു് പലതും പറയുന്നും.”

“ഇംഗ്യിട ആ വീടിൽ മറ്റൊരു വിഷ സ്തൂഡിംഗും താമസിച്ചിരുന്നതാണും അറിയാറുമാു്?”

“കഴിവെന്നു ചിങ്ങത്തിലാശനന്തോന്നു, ഒരു രോഗിണി ആ വീട്ടിൽ പാർത്തിരും. ആ മുഹമ്മദ് റിയാം” അവളും അവിടെ കൊണ്ടുവന്ന കീടത്തിയതു്. സുഖവി എന്നാണെന്നു അവളുടെ പേര്. തൊന്നാം” അവളെ ചികിത്സിച്ചുവന്നതു്. കൂടും അവരും ഒരോം. അതു് എതാംട ശ്രീചു” സുഖമുമിതിയിലാക്കേബാംകൊണ്ട് ഇത് തേപ്പിടിത്തം. ആ തീരുക്കുന്ന അരു രോഗിണി വെള്ളപോയു്”

ഈതും കേട്ടപ്പോഴും നാഗരങ്ങൾ തീരുമാക്കി തന്ത്രം മുട്ടാൻ തന്നെ വീണാം. വെവലുകൾ അഭ്യന്തരത്തിലും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ കൊണ്ടുവന്ന അവിടെ ഒരിക്കൽ ഇരുന്നു. മുഹമ്മദ് റിയാം അവിടെ ഇല്ലെന്നും, എവിടെയാണെന്നും നിശ്ചയിച്ചില്ലെന്നും കേട്ടപ്പോധനയെ നാഗരങ്ങൾക്ക് മനസ്സു് ഇടി തന്ത്രക്രിയയിൽക്കൊണ്ടു. മാരമണിയുടെ അജ്ഞതാത്തര തിയും അവളുടെ വീട്ടിന്റെ ഭരണക്രമവും അഭ്യന്തരത്തിന്റെ മനസ്സിനെ നീറി. സുഖവി അശ്വിയിൽ എതിരെ ചാന്ദലായി എന്ന ആ ദേഹാവാഴക്കാടക്കുടി അദ്ദേഹം നാജുപ്രജനനായി വീഴുകയും ചെയ്തു. പിന്നീട് മനസ്സിനും അല്പമെക്കിലും നില കിട്ടവാൻ അഭ്യന്തരത്തിനും ചെവക്കേണ്ണരം വരെ പാട്ടപെടുണ്ടിവനു.

സാധാരണത്തിൽ അഭ്യന്തരം ഉയ്പും ഗ്രാമത്തിൽ നിന്നും കൈരാഗ്യം തേരുടെ മട്ടാണി. സന്തപ്പവും ഫിന്റാഫ്രാക്കലവും മനസ്സിലും അഭ്യന്തരം ഉണ്ടാവിൽ കാരി.

“സുഖവിവിധയിലും ഏറ്റവണിഡായേരി എന്റെ സുഖം ഇഴവാൻ അനും നശിച്ചു. ഇപ്പോൾ എന്റെ അഭ്യ

യും നാലിച്ച്. എനിക്കെള്ളതു് അകമ്പനോ നശിക്കയാൽ ഇനിക്കുന്നിന്ന് നാട്ടം വീഴ്ച! ഞാൻ നേരെ ഗോവിം പുല്ലതുവെന്നോ് എൻ്റെ കട്ടംബവത്തോട് ഒട്ടക്കൊത്ത യാ തുപറഞ്ഞതാണ്. സ്പക്കിയവും പുവികവുമായ സ്ഥാ വരം പുല്ലതു മഴുവൻ സതീശനോ, ജംഗമസ്പദതല്ലാം കമ ലാമൺകും കൊട്ടക്കണ്ണം. കൂദന്നവിനി ഇനിയുള്ള കാ ലം കുടക്കുട്ടയിൽ ചെന്ന താമസിക്കേട്ടു. എൻ്റെ സപ നേരം ആവശ്യത്തിന്റു് ബോജിൽ കരെ പണവും, എനിക്കു മരിക്കുവോളും കണ്ണുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ സുമുഖിയുടെ ആ ഉണ്ണണ്ണേളും മാത്രമേ എനിക്കിനി വേണ്ടതുള്ളൂ. മററതെ ല്ലാഡാനഃചെയ്തിട്ടു്, മധുപുരത്തിൽ സുഭവിയുണ്ടെന്നു മരണ സ്ഥാപം ദാക്കിയും കണ്ണതിന്റെപ്പുണ്ണ ഇതു പരന്നപാ റിടത്തിലേക്കു് എൻ്റെ ഇതു ജീവിതത്തെ എറിന്നേത കാം. അതു് എങ്ങോ എങ്കിനെയോ കഴിത്തുകൊ ത്തു ടെ.”

ചന്ത്രികാമനോമരമായ രാവാണുപ്പാർ. നക്സ ഗ്രാമം ആകാശം നിറയേ കിന്നിത്തിളങ്കുന്ന. മരമാര തന്ന നിർബ്ബാധം കുംഭിക്കുന്ന, സവു് ജീവജാലങ്ങളും ഇതു സുന്ദരപ്പുത്തിയിൽ നാനാപ്രകാരണ മയ്ക്കുന്ന. നാ ഗൈത്രാവട്ട ഇതുമഴുവൻ വെറുപ്പാംഗിട്ടാണ് തിന്നിരി കുന്നതു്. തുനിലാവും കുംഭിരതനന്നലും അദ്ദേഹത്തിനോ താപവല്ലക്കായി. താൻ ഇതു മഖലോട്ടക്കടി പാ താഴുത്തിൽ വീണു മരയുവാൻ തക്കവല്ലോം ഭൂമി പിള്ളങ്ക യാണെക്കിൽ, ഹാ, എത്തു ആശ്വാസമായി എന്നാണോ നാഗൈത്രാനാമെൻ്റെ അപ്പല്ലാഴുതെ വിചാരം. കൂളാം മല്ലപ്പരതികുന്ന വയസ്സാക്കിവോശക്കിം അദ്ദേഹം ഇതുദേ

നെ ശേഖരപ്പുനാവേണ്ടിവന്നു. സർപ്പസ്വം നൽകി
ചോദ്യപൊലെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവധി. ഏ
പം, ശിലം, ധനം, ഘനം എന്നീ ചുഡപ്പത്രം മഴവൻ
അദ്ദേഹത്തിനാണായിങ്ങനീടും, അന്തരുപപത്തിലാണ്
തതിൽ അദ്ദേഹം അന്തരുപപത്തായിങ്ങനീടും ഇതു ഒരു
ഞശോകത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനും പൊരിയേണ്ടതായിട്ടാണ്
പ്ലേ വന്നതു്. മനസ്സുവച്ചില്ലാത്ത തന്റെ ഇതു പ്ലേ
പ്രപാതത്താരം, സപ്രധാനിതനായ ഒരു മംഗളക്കാരം
നീറാ ഭാസ്തപമാണു് സൗഖ്യംശീകരിക്കേണ്ടതു്. അദ്ദേഹത്തിനും
തോന്തി.

“ഹാ, കൊല്ലയാളിയുടേതിനെക്കാരം ഒഹ്യാരമാണു
പ്ലേ എൻ്റെ ഇതു ജീവിതം. ഭാംഗാധനതാപായ. പാ
പ്രിയാണു് തോൻ. സുമുഖിക്കുന്ന കുറഞ്ഞത്തിനും തോനാ
ണു് ഫേതു. എന്നിക്കു് മനസ്സുടക്കിവാൻ കഴിയായ്ക്കാൽ
അവരുടു് ഇങ്ങനീനെ മുന്തുടി വേണ്ടിവന്നു. മാത്രം യാ
തകൾ, പിത്രം യാതകൾ, പുത്രം യാതകൾ എന്നിവരെ
കുറം അതിരേഖാരൂപായ ഘാതകനാണു്. എൻ്റെ കാ
മിനിമാത്രമല്ലാ, എൻ്റെ സർപ്പസ്വരപ്ലേ സുഖവി. ബ
ന്യാകൊണ്ടു് ഭാംഗം, വാസലപ്പുംകൊണ്ടു് സംശ്ലാഭരി
യും, പരിചരണംകൊണ്ടു് ഭാസിയും, പ്രേമംകൊണ്ടു്
അമമയും, അനസരണംകൊണ്ടു് മകളും, വിനോദനംകൊ
ണ്ടു് മിത്രവും ഉപദേശങ്കൊണ്ടു് ഗ്രാഹമായിട്ടാണു് അ
വരു എൻ്റെ മുമ്പിൽ വന്തിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഗാന്ധി
സമ്പ്രത്തിൽ അവളാണു് എന്നിക്കു തുണം. എൻ്റെ ഒ
മതരിൽ ശ്രീരാമചന്ദ്രം, എൻ്റെ മനസ്സിൽ പരശ്രവത
ഘുമാഫി അവരു വിളഞ്ഞി. എൻ്റെ വക്ഷസ്സിനും അല

കൂരവും, നേത്രക്കോട്ടും, എൻ്റെ സീരകൾ
കുറക്കുവും, എൻ്റെ ത്രഞ്ചാർന്നിനു് ജീവിം, എൻ്റെ
മഷ്ടക്കിനു് മനസ്സാവും, എൻ്റെ ശോകത്തിനു് സ
മാഗ്രാസവും, എൻ്റെ പിത്തത്തിനു് ലിപ്പിയും അവളാ
യിന്നും. എൻ്റെ ധമ്മം ഭ്രമങ്ങളും അവളുടെ ഫ്രോ
സാധനത്തുണ്ടു് അവലുംബിച്ചിന്നുതു്. എൻ്റെ
ആ സർവ്വഘട്ടിയസുവാദശ—എൻ്റെ ആ പ്രാണാഹ്ന
സർത്ത—എൻ്റെ ആ ത്രികാലപ്രകാശിനിയെ, ഹാ,
തൊൻ നിലിപ്പിച്ചുകൂട്ടുവാള്ളുാ. ഈ പാപത്തിനു്
പ്രായമ്പിത്തമായിട്ടാണു് ഇന്നിയത്തെ എൻ്റെ ജീവി
തം. സുഖവിക്ഷേ ഇല്ലാതായ സുവാഹാനും ഇനി എ
നിക്ഷേവേണാം. ക്ലവും ധനവും തൊൻ നില്ക്കേണാം
ചെടിത്തു. അവശ്യപ്പേജീവ കൂപ്പൈപ്പട്ടനടന്നുകൊണ്ടു
ണാണു് ഇനി തൊൻ നാടകഫീക്കുക. അനാമന്ത്ര്യീക
ചൂ രക്ഷിക്കുന്ന കാല്യത്തിൽമാത്രം തൊൻ എപ്പും മ
നസ്സവഴശം. ഇതാരം പ്രായമ്പിത്തകോണ്ടു് എൻ്റെ
പാപം തീരട്ടു. ആത്മഹത്യകോണ്ടു് പാപമാവനം
ഉണ്ടാകയില്ല.”

ഈ നിയേയത്തിലാണു് നാഗരങ്ഗേൻ്റെ വിചാര,
ടുവിൽ എത്തിയതു്. അഭ്യന്തരം ഒരുവിൽനിന്നു് ഇര
അപി പിന്നീടു് കാഞ്ഞനകയാളിട്ടുണ്ടി നണ്ണാരം. ആള്ളും
കൽക്കട്ടയിലും അനന്തരാ ദോവിന്പുരത്തും അദ്ദേഹ
ത്തിനു് ഒന്ന് ചെലുണ്ടുന്നുണ്ടു്” ഇപ്പോഴെന്നു ഗതി അ
ങ്ങോട്ടാണു്.

വളരെനാടം നടന്നുനടന്നു് വെരും ഭാനുനെന്നുപോ
ലെയായി നാഗരങ്ഗും കുടക്കാട്ടയിൽ. ശിനിഷ്വാസരുണ്ടും
മുന്നിൽ പെട്ടെന്നായ നാടം ചെന്നു കയറി. ചുമലിലു

ശിഖായിരുന്ന ദാണ്ഡവത്ത് കൂടാര എൻ'തെ". അതു പ്രാതൃത വേഷിൽ അരക്കൊരിട്ടതു" നില്കുണ്ടായി സ്ഥിരിച്ചെവയും ശിരിപ്പിൾനും അതു ശ്രോക്കോമാറം കണ്ണട നാഗരഗ്രഹണാട്ടം വല്ലതുമൊന്നു മിഞ്ചുവാൻഡപാലു, കുറച്ചുനരങ്ങരെതക്കു ശാക്കിയുണ്ടായില്ല. ഇതുവക്ഷിമുണ്ടായും അതു മെംസന്തിൽ ശിരിപ്പിൾനീറ്റു തന്നെയാണു" അതല്ലും ശ്രോമായതും. ശിരിപ്പിൾനീറ്റു ചൊള്ളാഡിക്കു" ദാണ്ഡരാ വാഴിച്ചുംതും കൊണ്ണാണു" നാഗരഗ്രഹനിൽനിന്നും ഉത്തരമുണ്ടായതും. അദ്ദേഹം മധുചുരത്തിൽ ചെന്നിയുണ്ടാവുന്നും, എന്നാൽ, ശിവപ്രസാദനെ കുമാരിട്ടില്ലെന്നും അതു ഉത്തരത്തിൽനിന്നും ഗ്രഹിച്ചതിൽ പ്രിനേ "സുമുഖിയെങ്കിൽ?" എന്നും ശിരിപ്പിൾ ഉൽക്കെന്നേയേടു ചോദിച്ചു.

അതുകാശരത്തിലേക്കു ചുജാറിക്കാണിച്ചു" "സപർഡ് അതിൽ" എന്നാണും അതിന്റെനാഗരഗ്രഹനീറ്റു മറച്ചടി.

ശിരിപ്പിൾ ശ്രോക്കാതിരേക്കുകൊണ്ണട നില്കുണ്ടായി. നാഗരഗ്രഹൻ പുർഖുമെംഗനത്തിൽത്തന്നെന്ന വീണ്ടും അംഗനും.

ഒട്ടിട് അങ്ങിനെ കഴിത്തെത്തിൽപ്പിനേ, സാന്ത്ര നവാഴകൾ ഈ സദ്വിശ്വസിക്കിയ നിഷ്ഠ"പലമാണുന്നവി എത്തു ശിരിപ്പിൾ കുന്നും മിഞ്ചാക്കു എന്തുപേരുണ്ടോരു നാഗരഗ്രഹനീറ്റു ഉണ്ടാണെന്നും കിടപ്പിനും എപ്പുംട ചേരുംണ്ടതിലേക്കു" അകത്തെതക്കു പോകി.

സുമുഖിഈടു മരണവാത്ത് കമലാമൺഡിയിൽ ഇടിത്തീപൊലെപ്പതിച്ചു. ഉട്ടുണ്ണിയും തലമുടിയും ആഴി തന്ത്രവണ്ണത നിലയിൽ അവർക്കും നിലയ്ക്കു കിടന്നും മുക്കുക സ്ഥാനം കുമാരത്തുടങ്കി. ഈ അവസ്ഥയിൽ ഭാർത്തുംബയക്കൊണ്ണട കാൽമോന്മില്ലോക്കണ്ണട" ശിരിപ്പിൾനെന്നും ആമ്മാ

“പാത്മാദാരൈള്ളതു” നാഗരൂപൻറെ മുമ്പിൽ ചെന്ന. നാഗരൂപനാവട്ട അംഗത്വം കൈകെടുത്തു തെന്നു സംഭാഷണത്തിലേക്കൊണ്ട് തിരിഞ്ഞെത്തു്. മധുചുരത്തിൽനിന്നു ശിട്ടിയ വർത്തമാനങ്ങളെല്ലാം വിസ്തൃതി പറഞ്ഞത്തിൽ പ്രീഡി, താൻ മേച്ചിൽ ചെയ്യുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട് ആ പ്രസ്താവക്കേണ്ടയും നാഗരൂപൻ ശിരിശേന അറിയിച്ചു. ശിരിശേന്:— “ആ ബ്രഹ്മചാരി നിങ്ങളെല്ലാനേപ്പശിച്ചും നാലെ ഗോവിദപുരാണത്തിൽ പോയിട്ടിട്ടു്. ത കുറഞ്ഞതിനു് മഹാപടി കാണായ്ക്കാൽ അംഗേഖം അന്ന ഗോവിദപുരാതിൽ ചെല്ലുകയുണ്ടായി. നിങ്ങൾ അംഗേപ്പാർഡം കാശിയിലാണെന്ന കേട്ട് അ ആദ്ദേഹം മട്ടാണി. നിങ്ങളെ അനേപ്പശിച്ചുകൊണ്ട് അംഗേഖം അന്നമുതൽ ചുറവിനക്കുന്നണം. ഇന്നു ലെ അംഗേഖം ഇവിടെ വന്നപ്പോൾ, നിങ്ങൾ മധുചുരത്തിലേക്ക് പോയിരിക്കുന്നവന്നുതാൻപറയുകയാൽ നിങ്ങളെ റാണിഗവിൽ ലൈച്ചു കാണാമെന്നു കരാതി അംഗേഖം അങ്കേടാട്ട തിരിച്ചിരിക്കാം.”

നാഗരൂപൻ:— “സുഖവിയെപ്പാറി ആ ബ്രഹ്മചാരി എന്നാണു പാഞ്ചത്തു്? ”

“എന്നോട്” അധികാരിക്കുമാനും പറകയുണ്ടായില്ല. രോഗംകൊണ്ടം ക്ഷീണിംകൊണ്ടം ഒമ്പായമില്ലാതെയായി വഴിയരിക്കുക കിടക്കുന്ന സുഖവിയെ അംഗേഖം കണ്ടു് അരയൽ ഗ്രാമത്തിലേക്ക് എടുത്തുകൊണ്ടു് അനുസ്ഥാന വിട്ടിന്തു കിടത്തിവെവ്വെളുന്നുകൊണ്ടു് പിക്കിസിച്ചിച്ചുവെന്നും, ക്ലേഗം കുമഞ്ഞിൽ, ശമിച്ചുവന്നവന്നുവൊന്നുകാരുംപറഞ്ഞു് അംഗേഖം ആത്മവർത്തമാനംനിത്തിക്കുള്ളിഞ്ഞു. തുണിക്കുംബവിക്കരമെന്നു.

വിഹാരി ശ്രീകൂദയിൽക്കാം, പിന്നീടുന്നനെതാനും അല്ലെങ്കിലും എന്ന അറിയിച്ചിട്ടില്ല.”

തന്റെ പ്രാണംപേരി രോഗംകൊണ്ടും കുറിഞ്ഞു കൊണ്ടും മുൻകളിൽക്കാം എങ്ങനോണ്ടാൽ പെഞ്ചവഴി തിൽ വീണു കിടക്കുകയെന്ന ആ ഭാവംമെല്ലെങ്കിൽ ഓരോ ദ്രോഗം കേവലം ഭ്രാന്തനായിത്തീർന്ന് നാഗേരും പെട്ട നേരുംനാരും” അങ്ങിങ്ങാൽ കരംഭടിനും, ആലോഹത്തും സ്വപ്നം ഒരിച്ചിൽപ്പിനെ, സൗഖ്യവിവൃതതാനും തുടന്മാർക്കുകയും വാനായി അല്ലെങ്കിലും വീണ്ടും, ശ്രീരിഷ്ണനും സമീചിച്ചു.

“സുമുഖിയെപ്പറ്റി ആ ബ്രഹ്മചാരിയിൽനിന്നും കേട്ടതു മുഴുവൻ നിങ്ങൾ എന്നോടു പറയുന്നും.”

“ശ്രീവിദ്യപുരാണിൽനിന്നും” ഇങ്ങനോടുള്ള വഴിക്കുണ്ടായും സുമുഖി പുരാണപ്പുട്ടത്. ദിവജ്ഞനൻണ്ടും മുന്നും സാംഘിക വീതമേ അവർ നടന്നിട്ടുള്ളൂ. പാകയിൽ കുംഭാനും ഇല്ലായ്ക്കാൽ ഉപവാസംകൊണ്ടും ലിക്ഷ്മാനും കൊണ്ടുമാണ് അവർ നാടു കഴിച്ചുവന്നതു.—

“പട്ടിണി കിടന്നും ഇരുന്നും!” നാഗേരും തന്റെ കൂദരത്തു തന്നെത്തും തൈക്കിരുത്തുക്കും. ശ്രീരിഷ്ണൻ ചേരുകിച്ചുകൊണ്ട് അതു തട്ടുത്തു. എന്നാൽ അപേപ്പിശേഷക്കിം നാഗേരും മുൻകിടനായി വീണുപോയി. “ഹാ, ഫും സ്റ്റൂഡിയ, സുഖവി, നീ ഇപ്പോൾ എവിടെയാണു്” എന്ന മുറയിട്ടുകൊണ്ടാണ് അല്ലെങ്കിലും പിന്നേ ഉണ്ടാക്കുന്നതും. സുമുഖം യുടെ അനന്തരകമാ കേൾക്കുവാൻ കലശലഭായി നിന്നുണ്ടിക്കുകകൊണ്ടും ദത്യുന്നതമില്ലാതെ ശ്രീരിഷ്ണൻ അതു തുടന്മാർക്കും—

“സുഖവി അക്കദിനെ നടന്നുനടന്ന് ഒരും നാലിൽ
തീരതിലെ ഒരു മരച്ചുവട്ടിൽ കമ്പിണിയു കിടക്കുന്നോടു
വണ്ണിവഴിക്കു സക്കുംബു, കാളിയിലേക്കു ചെല്ലുന്ന ഒരു
മുഖമന്ത്രം അവക്കു കണ്ടു. ആ മുഖമന്ത്രംന്റെ ഭാംഗു
അവക്കുയും വണ്ണിയിൽ കയറ്റി. കുടുക്കുവരെ വണ്ണി
യിലും, റാണിനുവും തീവണ്ണിയിലും, പിന്നീടു കാളി
വണ്ണിയിലുമാണു അവക്കു യാത്രയണ്ടായതു്. കാണി
യിൽവെച്ചു സുമഖി ആ കട്ടംബുത്തിന്തനിനു വേർപ്പെട്ടു
തനിയേ നടന്നതുടങ്ങി. നിങ്ങളുടെ വിധമം ഇതിലു
ഡിക്കു നാലു അവക്കുക്കു സഹിക്കാവതായില്ല. നിങ്ങൾ
ക്കു കാണുന്നതെന്നു ആശങ്കയാടുന്നും അവളുടെ പി
നേതൃത്വ ഗതിയണ്ടായതു്.”

ഈ പറയുന്നതോടുകൂടി ശിരീഷൻറെ നേതൃത്വം
അശ്രൂക്കുപ്പുഷ്ടമായി. ആ കണ്ണിൻ നാശന്തരുന്നുന്ന മനസ്സി
നെ നോക്കുകയില്ല. ഉടൻ അഞ്ചുമുഹുരം കരയുമാരാനി
കട്ടിയെപ്പോലെ അദ്ദേഹം വാവിട്ടു കരഞ്ഞു. മനസ്സിന്റെ
തിങ്കിത്തിങ്കി നിന്നിന്നു ഭാവം കണ്ണികായി കരെ വാ
സംശ്വരിപ്പോടു അദ്ദേഹത്തിനും അല്ലോ ആശപ്രസം
കിട്ടി.

സുഖവിയുടെ കമയിൽ പിന്നെയോന്നും അവക്കു
പറയുണ്ടായോ കേരളക്കേണ്ടതായോ അപ്പോരും ഉ
ണ്ടായിരുന്നില്ല. കുട്ടകാരിഞ്ഞനിനു വിട്ടും അവർ തന്നി
യെ നടക്കുന്നോഫാണു വഴിയിൽ വിന്നതും മുഹമ്മദി
ക്കാരും മറുമെന്നും അവർ കേട്ടിട്ടണപ്പോ.

പരിനാല്പം അയ്യർയ്യ.

തന്റെ സപ്രത്തു മുഴവൻ മതമകനായ സതീശസ ഓന്നംചെയ്തിരിക്കണമെന്നതിലേക്ക് രേവ തജ്വാരാക്കവാ കാണ് നാഗേര്യൻ കൽക്കട്ടയിൽ ചെന്നാതു്. ആ ജോ ലി അദ്ദേഹം വേഗംംപോലെ നിർവ്വഹിച്ചു. സുമുഖി ചയ അന്നതാപത്രതാട കാൾവിരെ കുട്ടിക്കാണ്ടിപ്പായ അതു ബ്രഹ്മഗണനം, മധുചുഡത്തിൽ അവക്കു സമായിച്ചു അതു ബ്രഹ്മചാരിക്കണം ഭാരത സമ്മാനം അദ്ദേഹം അതു ദാ സപ്രത്തുതിൽ എഴുതിച്ചേരുത്. അതു് റജിസ്യൂഡക്കവാനം മറൊറ്പ്പാടകരക്കമായി അഭദ്രമം അനന്തരം ഗ്രാവിൽ പുരത്തേക്ക് പുറപ്പെട്ടു. കാൽനടയായിട്ടാണ് നാഗേര്യ കുന്നർ ഗതി. അതു മടക്കവാൻ ശിരീഷൻ കഴിഞ്ഞെല്ലെല്ലാം കമല യും വഞ്ചിവഴിക്കു യാത്രയായി.

രാജുമരിരബത്തകാരി ഭ്രാജമാനമായിഉന്ന നാഗേര്യവനം ഇള്ളപ്പാർഡം അനന്നാമമായി അലങ്കാലപ്പെട്ടു കി ക്കയാണ്. അക്കഷിതമായി പാഴുപ്പുണ്ണ നിറഞ്ഞ ഒരാ ക്രിതിലെ ഒരു പന്നിർപ്പുവെന്നപോലെ കരംനാലിനി അവിടെ നാട കഴിക്കുന്നു. അവളുടെ വാക്കിനെ അ വിടെ ആക്രമിപ്പാ വിലവെക്കാവാൻ. അവാരവക്ക് ഒരാ സംപ്രോജെ എന്നതുക്കൈഞ്ഞു ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് ഭേദ ആനത്തിനുന്ന നില. വീടിനുള്ളിൽ നിലം മുഴവൻ എ ലിക്കളെയും, തട്ടമുഴവൻ പരവക്കളെയും സെപ്പരവി മാരണമായിട്ടാണ്. തോട്ടത്തിൽ കുറന്നരിക്കുംണ്ണ് നിർബ്ബാധം സഞ്ചരിക്കുന്നതു്.

കമലാമൺ ആ വിട്ടിൽ കെന്നതോടുകൂടി മര്ക്ക് സ്ഥാം പെട്ടുന്ന മാറി. നീബിധാസ്യകാരത്തിൽ കുട്ടിക്കിടന്ന കുട്ടിന്നിനിക്കോ കമലാഗഹരം ദീപാദയ മായി. സുമവിയുടെ മരണത്താൽ ശോകത്തിൽ യായ കുമലയ്ക്ക്, കുട്ടയോട് ഇതിനുസ്ഥിതിയിൽനാ വിഭദ്ധം അകന്ന് ആ ദീനയിൽ ഇപ്പോൾ കുരഞ്ഞാണാണായി കിക്കന്നതു്. നാഗരഗ്രം തിരിയെ വയനാണ്ടനു പറഞ്ഞതു് കുടയെ അവർക്ക് സഭനായിപ്പിക്കുവാൻ നോക്കി. തന്റെ കാരണത്താലാണ് സുമവിക്കും നാഗരഗ്രം ഇത് ആപത്തില്ലോ താണായിക്കിക്കന്നതെന്ന കണ്ടു്, സുമവി ചു കണ്ണത്തിയാൽ അവളെ തന്റെ സർവ്വസപദം ഏഷ്ടിച്ചു് ജീവത്രാഗംചെയ്യുവാൻ സന്നദ്ധയായി നാറം കഴിച്ചുവന്ന കുട്ടിനിക്കോ സുമവിയുടെ മരണവാത്രത്തിലും മരണമയാണാണാക്കിയതു്. ശത്രുവിന്റെ അഭാവമല്ല, തന്റെ ജീവിതത്തിലെ അന്തിമാഖയുടെ ഒന്നമാണോ സുമവിയുടെ മരണത്തിൽ കുട്ടിനി കണ്ടു്. സുമവിധാരി കുമലയ്ക്കണ്ണായ സന്നാപം അങ്ങേ അറുടെ വരച്ച എത്തി ഇപ്പോൾ ഒട്ടുട്ടു് തണ്ണരത്തുടങ്കിയിരിക്കുന്നാണോ. അതുകാണ്ടു് അവർക്കോ ആത്തയായി വിലപിക്കുന്ന കണ്ണെ സാന്നപനുചെയ്യുവാൻ കഴിഞ്ഞതു.

നാഗരഗ്രം വയനേപാഫേക്കും ആ ജീസ്റ്റുഗ്രഹത്തെ കുമലയും ശ്രീഷ്ടനം ഒച്ചൻം ചുതാണാഡവിയാ, സുവാഡോചിതമാക്കി. യജമാനന്റെ ആഗമനത്തെ ആത്മക്ഷിച്ചു് ത്രജനമേവജം ഉസാധാരണത്തോടെ അവരവും ഒരു ജോലിക്കളിൽ ഏപ്പേപ്പുടകയാൽ വീട് വെച്ചപ്പോക്കുന്ന അവിളംബെം നടന്നു.

നാഗരങ്ങൾക്കും നന്ദിലെ ശ്രാക്ഷസാഗരം ഇപ്പോൾ
പ്രധാനത്തെ ലൈറ്റോയിട്ടാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്. കൊള്ളി
ശുക്കവും കിരളല്ലെല്ലം ഇപ്പോൾ അതിനില്ലെന്ന്. അദ്ദേഹം
വന്ന് എല്ലാവരേരാട്ടം പ്രത്യേകമായി കുർബന്തുള്ളും ചെ
ത്തി. സുമ്മവിയെപ്പറ്റി ആരോച്ചമൊന്നും അദ്ദേഹം കി
ണ്ടിയില്ല. എന്നാൽ, അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്മാവം ഉണ്ടോ
തുണ്ടി നിഛന്ന ശ്രാക്ഷം എറ്റ ഘോരമായതാണെന്ന്.
അദ്ദേഹങ്ങളിൽനിന്ന് മുഖ്യത്തിനിന്ന് അങ്ങോവഞ്ചം കണ്ട്. അ
വർ അങ്ങിനേക്കു മാറി മുഖം തിരിച്ചുനിന്നുകൊണ്ട് കരജ്ഞ
വാൻ തുടങ്ങി. കൂദന്നിനിയേയും അദ്ദേഹം കരയുമാ
രാക്കി; എന്നാൽ അതു്, അവശ്യ കാണക്കാവുടെ, അ
വള്ളണിച്ചു വല്ലതുമെന്ന് അനേപാഷിക്കപ്പോൾമാവട്ടു
ചെയ്യാതെയാണ്.

അഥ രാത്രി നാഗരങ്ങൾ സുമ്മവിയുടെ മറിക്കിട്ടാ
ണു കുടക്കാവാൻ ചെന്നതു്. തനിച്ചിരുന്ന കരയും
വെണ്ണി കൂദ്ദേഹം അതിലേയ്ക്കു കടന്നു. മഹാർഹമമായി
സപ്തംആർത്ഥാണ് സുമ്മവിയുടെ ഭരി. ആ വിശാലമായ
ശാഖാഗാരത്തിൽ വിചിത്രവും വിശിഷ്ടവുമാണി, ദംനീയ
വും സൂര്യീനിഃവുമായ വിവിധവിഭാവങ്ങൾ ചേലോടെ
വിശ്വാസിക്കുന്നുണ്ട്. പക്ഷികളണ്ണവിതമാണു പുണ്ണിതല്ലാ
വിശേഷങ്ങൾകൊണ്ട് വിചിത്രിതമായ ആ ഭിത്തിയും
അനന്തരലഭവും ദന്തഗില്ലോല്ലസ്ത്രമായ ആ തല്ലവും, നിര
ക്കെ നാനാവർഗ്ഗാഭിതമാണി ആസ്തീന്നങ്ങൾക്കും ചേന്ന് ആ
പീംങ്ങളും, മനോമോധനമാണി പുരാണക്കമാപ്രസാദം
ചെയ്യും ആ വിത്രങ്ങളും, അങ്ങളുള്ള മരുപ്പും സാമഗ്രി
കളും സുമ്മവിനാമം അന്തരംഗ്രഹണ നിരന്തരം മുഖത്തിൽ
മാക്കി പ്രശ്രാംഖിക്കുന്നു. കമാരസംഭവത്തിലേ പാവത്തി

പരമേഹപരമാരിൽ കാമദേവവിലാസമാണ് ചിത്രങ്ങൾ. ശത്രുഗുപ്തനം കഴിഞ്ഞു ജാനകീസമേതനാളി രാമവരും പുഷ്ടപക്ഷഭാഗ്രേഖൻ അങ്ഗരാല്പരയിലേയും ആകാശത്രണം ചെയ്യുന്നതാണ് മററായ ചിത്രം. വേരാനിയ്ക്കുന്നില്ലെങ്കിലും സുഭദ്രയുടെ ആവിശ്വാസമുണ്ട്. കണ്ണപാത്രമത്തിലെ ഒക്കെള്ളാംതിമിയാഘടഭ്യോഷംനിൽനിന്ന് അകല്പിച്ചുവാടം സവിജനമല്ലതിൽവെച്ചു ഗ്രഡിംഗായുണ്ടെന്നു ആ തിരിഞ്ഞു നേരുട്ടും, കീത്തിവാല്ലനും സിംഹപരാങ്കമനമായ അഭിമന്നു ശ്രദ്ധയാർഥിയാണി. കരക്കേൾക്കുത്തിലേയും ആ യാത്രയിൽ അശ്രൂധാരയോടെ തണ്ടരുനില്ലെന്നു ഇതൊന്നേടായി ആമന്ത്രണം ചെയ്യുകൊണ്ടാണു ആ നില്ലുമാണ് പിന്നെ നണ്ട് ചിത്രങ്ങൾ. സുമ്മവിക്കു എന്നും പ്രിയഭാനമാണ് ഇതു ചിത്രങ്ങൾ.

നാഗരുകൾ ആ മുറിയിൽ കടക്കുന്നും ഏതു ഞട്ടുനാലുംരാത്രി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സാധാരണ തരിച്ചുണ്ടും ഉള്ളക്കണക്കാറും ഇന്ത്യൻിടെ മഴുമായി മാറിയിരിക്കുന്നില്ലോ. കൂറേറററടിക്കുന്ന ജനാലകക്കുള്ളാം അടച്ചു നാഗരുകൾ മഞ്ഞതിനുന്നതു ചെന്നി കിശുന്നേബാഴക്കം മനസ്സു പെട്ടു ഉറക്കുകുറഞ്ഞുംപായി. സുമ്മവിയോടൊന്നില്ലോ പതിവായി ഇരുന്ന റസിച്ചുതോല്പു ആ മഞ്ഞം. അതിനെ അദ്ദേഹം സുമ്മവീയും നിന്തുന്നതാടെ വീണ്ടും വീണ്ടും ആലിംഗനം ചെയ്തു. അവിടെത്തു ഓരോ സാധനത്തിലും ഓരോ ഭാവത്തിലാണു ആദ്ദേഹം, സുമ്മവിയെ കണ്ടു. ആ ചിത്രങ്ങളിലും ആ പുരാണപുഞ്ചപ്രാഥാരയല്ലോ സുമ്മവിയെയാണ് അദ്ദേഹം കണ്ടു

തു്. അന്നോന്തനാർ, തനിക്കിം ഈ ഉമയേഴ്സ്റ്റാലെ ചുമയേണമെന്ന് സുമുഖിക്കു് മോഹമുണ്ടാക്കയാൽ അവ ഒരു സ്പർശം കൈകൊണ്ടുതന്നെ സർവ്വാംഗസുദാമായി പ്രജ്ഞപ്പെടിയാക്കി അവളുടെ ആ ദിവ്യമായ മാനം അസാല്പാസത്തെ നാഗരുക്കൾ കള്ളം കരളും നിറയെ കൂടാണകയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ഓത്ത്. മരറാന്തനാർ, പാത ത്രംഗാരമീയായ സുഭൂതേ തന്നെ തെന്താവിന്ന് വണ്ണിതെ തുക്കക സലീലം സുമുഖി ചെയ്യുണ്ടായി. ഭാർത്യുടെ പ്രിയത്തിനാവണ്ണി ചെരുതായെങ്കി വണ്ണി ചെരുതരം കത്തികകളിൽ ചുട്ടി ഉപവാസത്തിൽ തയ്യാറാക്കി നിതിനിയി അന്നതിൽ നാഗരുക്കൾ കയറി ഇരിക്കുവെ, സുമുഖി കടി എത്താൻ പിടിച്ചു് സുഭൂതേയുടെ ആ വിരുദ്ധം പുലൻ പുണിരിയെ തെന്താവിന്ന് പകത്തിക്കാണിക്കുന്നേം, കത്തിരകൾ പിടിവിട്ട് ചാടി വെള്ളിയിലേക്കൊടുക്കുകയും ശാം ലജ്ജിയായി. ഒന്നും ഗ്രാമക്കുണ്ട് അവരും ദുഃഖവരം സം ചെയ്യുംയാൽ വണ്ണിയെ നാഗരുക്കൾതന്നെ തോട്ട് തതിലേക്കു് കടത്തുകയും, അതുകൂടിനേരു് ഇത്തരം ചിരിച്ചുകൊണ്ട് മറിയിൽ കടന്നുടന്നെ, “ഈ സുഭൂതേയാണ് ഇതും ഏടാക്കുന്നെല്ലാം ഉണ്ടാക്കിയതു്” എന്ന ചൊട്ടിച്ചുകൊണ്ട് സുമുഖി ആചിത്രത്തിനെതിരെ കൈ ചുരുട്ടി ഓഞ്ചകയും അപ്പോഴുണ്ടായ വിനോദമാണ്. ഈ തും നാഗരുക്കൾ ഇപ്പോൾ കള്ളിരോടെ ഓത്തുകരഞ്ഞു. ചുമതിനേരൽ സുമുഖിയാൽ സപ്പയം ലിവിതമായ ആ വിചിത്രലതയും അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഇന്ന് വിലാപവിഷയമായി. മരതന്നീരാട്ടശമനം മരമാസവഭിന്നത്തിൽ മരത ചുപ്പാടിക്കൊണ്ട് അവരും നാഗരുക്കൻ കളിയായെന്തെ തു് ലാക്ഷപിഴച്ചു് ചുമരിനേരൽ കൊള്ളുകയാൽ ഇപ്പോൾ

ഒരു അവിടെ തെള്ളിത്തുകാണുന്ന ആ പുഠം ആ വിയേഴ്സ്‌ഗാർത്തൻറെ കല്ലീരിന്റെ മരഹം തജ്ജിലായി. “എൻറെ ഇഷ്ടദിവസതവും, ആത്മനാമന്മായ തേര്ത്തവിനായി അവിട്ടതെത്ത ഭാസിയായ ഈ സുമ്മവി അലക്കരിച്ചതും” എന്നും ആ മുറിയിൽ അവർംതന്നെ അഴകോടെ കൊത്തിവെച്ചിട്ടുള്ള തിലേക്കാണും നാഗരൈൻറെ ബാല്യക്ലൂഷണതുകൾ പിന്നീടും തിരിത്തെന്നും. അതിനെത്തന്നെ ദോക്കിക്കൊണ്ടും അദ്ദേഹം കരിങ്ങരേനെ കം കരഞ്ഞു. അപ്പോഴേക്കും എല്ലാ തീരകയാൽ വിളിക്കുമ്പോൾ കാറഡും അതുരുമായി വിശ്രൂതം അദ്ദേഹം അവിടെ ആ വെറും നിലത്തും വിവരാത്തയേം ദേ തീർഖായി നിഘ്നപ്പിച്ചുകൊണ്ടും കിടന്നു. അപ്പോൾ വാതിലിട്ടുൽ എന്തോ ശബ്ദചുണ്ടാകയാൽ ആ മക്കിയുവെളിച്ചതിൽ അദ്ദേഹം അങ്ങേഛട്ടനൊക്കി. ഉന്ന്യൂഫ്രായ ഡിൽ എതാണ്ടാൽ തുച്ചം പത്രക്കു അക്കരുതകനും. തന്നെൻറെ അടക്കാലേക്കും നീങ്ങിവരുന്നതും എന്തോ സ്ഥിരം നേന്നും വേശംകൊണ്ടും അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. പിന്നെ യും ഉറുദനാക്കിയപ്പോൾ, സുമ്മവിയുടെ മുവക്കാഞ്ചു ആ സത്പരതിൽ കാണുകയാൽ അദ്ദേഹത്തിനും രോമധാരം നാമാജ്ഞായി. ത്യങ്കൊണ്ടും ഉടലുംകൈ കിട്ടക്കിടെ വിരിച്ചു. അനന്തരക്ഷണത്തിൽ നാഗരൈൻറെ ആവഹനങ്ങളെ ദേ ആ സത്പരതിൻറെ നേരേ ചുട്ടി. അപ്പോഴേക്കും വിളിക്കുകുമ്പോൾ കെട്ടിങ്ങന്തിനാൽ അദ്ദേഹത്തിനും അങ്ങും പിടിക്കിട്ടിയില്ല. വിളിത്തമായി എന്തോ വിളിച്ചുകൊണ്ടും അദ്ദേഹം മുച്ചിച്ച വീഴുകയും ചെയ്തു.

ടട്ടിട കഴീഞ്ഞപ്പോൾ ഉണ്ടവുണ്ടായിവനു. ആ ഇട്ടിൽ യാതൊന്നും കാണാനില്ല. വെരും നില

ന്തു വിശോ കിടന്ന തനിക്കു് ഇപ്പോൾ തലയണ എങ്കി കെയ്യിണ്ടായി എന്ന ശക്തിയാട അടച്ചേമം തടവി നേരിക്കി. അതു് ആരുചടയാ മടിയാണു്. കൂദന്നവിനി അബ്ദാ ഇവർ? ഇതു സംശയത്താട “നീ ആരു ണു്” എന്നു് അടച്ചേമം ചോദിച്ചതിനു് പ്രതിശസ്തമാ നാമാഖ്യായിലും. ഒന്നരണ്ടു ചുട്ടകളീൽത്തുള്ളികൾ അടച്ചേ ഷാന്തിഞ്ചേരി മുഖത്തു് ഇറവിഴുകമാതൃമാഖ്യായി. തെന്നിര ശിരസ്സിനെ തുസംഗത്തിൽ താങ്കിക്കൊണ്ടു് അവിടെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആരു എന്തിനൊന്നു് നില്ക്കുമ്പും കരയുന്ന വെന്ന കണ്ടു് അടച്ചേമം ആ ത്രപതിഞ്ചേരി മുഖത്താക്ക കൈയുയത്തി. ആ സ്ഥംഭം അടച്ചേമത്തിഞ്ചേരി മനസ്സിൽ വീശ്വാം ഉപോഗമാക്കുകയാൽ കുച്ചുനിമിഷത്തക്കു് അടച്ചേമം നിയുലം കിടക്കുമാരായി.

മു നില്ക്കുഷ, നിന്നു. കാരെല്ലും അകന്നു. നക്കി തുപ്രകാശത്താൽ ഇട്ടിനു നേമ്മ കുടി. നാഗരഗ്രം പണിപ്പെട്ട ചതുരക്കു എഴുന്നേറു. അപ്പോൾ ആ സ്ഥീ യും എഴുന്നേറിയു് വാതില്ലേലേക്കു നടക്കുന്നതു് അടച്ചേമം കണ്ടു്. അവു സത്തായ നിശ്ചപ്പാട്ടംബാതുമെ തുള്ളിവിഷ യമാകനുള്ളി. എക്കിലും, ആ ആക്കാരം കൂദന്നവിനിയു ഭേദമല്ലെന്ന വിചാരിക്കുവാൻ ആ വെള്ളിച്ചും മതിയായി. അടച്ചേമം ആ സ്ഥീയാട പുജകളിൽ ചെന്ന വിശോ “നീ മരന്തിയോ ഇന്ധപരിയോ ആരാധാലും നിഞ്ചേരി സത്രം എന്നോടു ചരയാതിരണ്ണാൽ തൊന്തു ഉടൻ മരിക്കും” എന്നു് സഗർഗം മരയിട്ടു്. ഇതിനു് അസ്ത്രം മായ എന്നെന്നു മുഴുംബാണു് മഹപടിയായുമായതു്. അതു കുടു ക്കണ്ണം ആ സ്ഥീയെ ഗമിക്കുവാനായി ഏക നീട്ടിക്കൊണ്ടു് ചുടിയെഴുന്നേരു നാഗരഗ്രം അംഗങ്ങൾ

കൂടുതൽ അവഗണ്യായ അവിടെന്നുനേരുന്ന് വീണു. അംഗോധം വീണ്ടും നിങ്ങളും അദ്ദേഹായി.

“പ്രകാതരാലിലാൻ” പിന്നെ അംഗോധം ഉണ്ടായും മുഖം മായ അരങ്ങൾക്കിടന്നും അക്കരുതു ചൊല്ലിയുന്ന മധുരമായ പ്രക്ഷിക്കച്ചപറന്ന, എത്തു പൊഴിയുന്നതും ണ്ട്. ഉണ്ണന്റെ നാഗരഗ്രംകളും മുകളിലും അരുടെ ചുംബകിലാൻ താൻ തലവെച്ചു കിടക്കുന്നതനും അംഗോധം അറിഞ്ഞു.

“കോട്ട, വീ ഈ ഭാവിടെ എഴപ്പാറു വനു? ഇന്നെല്ല രാത്രിശ്വാസം തൊൻ സുമുഖിഡി സപ്ലൈ തിരക്കാണുകയുണ്ടായി. അവളുടെ മടിയിൽ അപ്പോരു തൊൻ തലവെച്ചു കിടക്കുന്നതുണ്ടായി. ഹാ, നീ സുമുഖിയാണെന്നിരിക്കിൽ തൊൻ എത്ര ഭാഗ്യവാനായി!”

“എത്ര താഴുമുന്നീനെയ കാണാവാൻ അംഗോദക്ഷേ” ഇങ്ങു മുണ്ടുകുംിൽ, ഇവരും അവരുടെനേരായാണ്.”

ആവേശനത്താട്ട എഴുന്നുന്നു് നാഗരഗ്രംകളും മുന്നുന്നുനു നേരക്കും. വീണ്ടും ഒന്നക്കുടി നേരക്കും. അശ്വപ്പാ തുക്കം തരുന്നതുക്കിത്തരുടുക്കിയ ശിരസ്സിനെ കൈയ്യാൽ താങ്കിശോണ്ടു് അംഗോധം പ്രലപിക്കുമാറാം.—

“ഹാ, ഈതു് എണ്ണർ വെരും മോഹമോ! ഇങ്ങിനെ ഭ്രാതരനായിക്കുറിയേണമെന്നോ എണ്ണർ ഭവിയി! സുമുഖി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതുബന്നു്!”

അവർ ഉടനെ സാമ്പ്രദായപ്രാഥമംചെയ്യു് അതു ധാരയാൽ അംഗോധത്തിണ്ണർ പാഠങ്ങളെ നന്ദിക്കുണ്ടു് ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാക്കിയും.—

“എണ്ണർ ജീവിതസർവ്വസ്വപരമായ അംഗോധാം” എഴുന്നുന്നവാലും! മേലാരുളിംവത്തിൽ പൊരിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന

എനിക്ക് ഇന്നാണ് പുന്നമായ അപ്രസർജ്ജനക്കാരിക്ക്
നാൽ. അങ്ങായ വിഭാഗം തുറുഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി
തൊൻ ജീവിച്ചതനെന്നാണിരിക്കുന്നത്.”

മോഹം അകന്ന് സത്യം തെളിയുക ഉണ്ട് കഴി
ന്തു. ഇരുവായം പരസ്യരം ഗാമാദ്ദേശം ചെള്ളുകൊണ്ട്
അനന്തരൂപമായി കല്ലിർവ്വാത്രു. അങ്ങേനെ കരയുമാ
റയത്തിൽ എത്ര. ആനന്ദമാണ് അവക്ക്!

സുമഖി മരിച്ചുവേശയെന്ന് മധുചുരാതിലെ അത്
വെള്ളു നാട്ടുന്നോട് പറഞ്ഞതു് സത്യംബന്ധത്തോ
ഡെല്ലു. അകമെ അവളിന്നിനു തന്നെ ഇപ്പോൾ നാ
ട്ടുന്നാം കേരംകുവാൻ കഴിഞ്ഞതു.

“അതു വെള്ളെൻ്റെ ചികിത്സാൽ എൻ്റെ മോ
ഗാ ശമിച്ചുപ്പോൾ എനിക്ക് അങ്ങായ കാണവാൻ അതു
ശ വളുന്നു. എന്നെ ഗോവിദ്ധുരഭത്തക്ക് തുട്ടിക്കാ
ണ്ടപോക്കണമെന്ന് തൊൻ നിർബന്ധിക്കയാൽ ബുദ്ധി
മാരി അതു് കൈയേറു. ഇവിടെ എത്തിയപ്പോഴാണു
അങ്ങു നാട്ടിട്ടിരിക്കുന്നതു് തെങ്ങരം അറിഞ്ഞതു്. തന്റെ
കാലം ഇവിടെ നിന്നു തുറ നാഴിക അക്കലെയു
ം ഒരു മുഖമണ്ണുമുതൽിൽ എന്ന പാപ്പിച്ചു്, അതു
ബുദ്ധിമാരി അങ്ങായ അനേപാപിച്ചു പറപ്പുട്ടു. കയ്യ
ക്കെട്ടിയിൽചെന്ന് ശീരിഷ്വഗ്രന്ഥ കണ്ണതിൽപ്പുണ്ടെന്നു അ
ദ്ദേശം മധുചുരത്തിലേക്കു് തിരിഞ്ഞതു. അവിടെ ചെന്ന
പ്പോഴാണു് എൻ്റെ മരജാത്തക്കരിച്ചുജീ അസത്രക
മനം അദ്ദേശം കുട്ടു്. മാരമണിയുടെ വീഴു്, തെ
ങ്ങരം ഇങ്ങനോട്ടപോന്നതിൽപ്പുണ്ടെന്നു, എങ്ങിനെയോ
തീ പിടിച്ചു നശിക്കയും, അതിനുള്ളിൽ കട്ടങ്ങി അ

വടം ദേഹിച്ചപോകയും ചെയ്യുവതെ. ആ അസ്ഥി കുടം രോഗിനിയായിരുന്ന എൻ്റെതാണ്ടും ആ സ്നാക്കാർ ധാരിച്ചുവശായി. അങ്ങനെന്നാണ് തൊൻ മരിച്ചുപായിയെന്നും അസ്ഥാവമശായതു്. ബുദ്ധചാരി മധുപുരത്തിൽ എത്രയോഫക്ഷം അങ്കു് അവിടെ . നിന്നു മടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം അങ്ങയുടെ ഗതിയെ പിറ്റുടന്നുകാണ്ടു് ഇന്നാലു കാത്തി തൊൻ പാക്ഷനിടത്തു എന്തി. അങ്കു് ഇങ്ങനോടു വരുന്നശാഖകളും ഒന്തുനാലു മുമ്പുതന്നെ തൊൻ കേരംക്കയുണ്ടായി. മിനിഞ്ഞുന്നും തൊൻ ഇവിടെ ശ്രദ്ധമായി വന്ന നോക്കിയ തിരു അങ്കു് വന്നിട്ടില്ലെന്ന കണ്ടു് മടങ്ങിപ്പോയി. ഇന്നാലു അങ്കു് ഇവിടെ വന്നതു് അറിഞ്ഞു. രാത്രിനേര മുത്തു ആരക്കാണാതെപോന്നു് ജനലിയുക്കുടി അകരുക്കുന്നും തൊൻ കേണ്ണിച്ചുവട്ടിൽ ഒളിച്ചു. എല്ലാവയം ഉച്ചങ്ങിയായിയുള്ളിനെ തൊൻ എഴുന്നേറ്റു് മുഴ വാതില്ലെങ്കിൽ വന്നു ഡിനു. അപ്പോരു അങ്കു് തച്ചതാഴു് തിരിയുന്നും കരയക്കാണു്. അങ്ങയുടെ കാല്ലുകൾ വീഴ്വുണ്ടു് എന്നു മനസ്സു് കതിക്കുകയുണ്ടായിയെങ്കിലും, അപരാധികാരി എന്നിൽ അങ്കു് കോപിക്കിക്കമാണു് എന്ന പേടിച്ചു് തൊൻ എത്തും മുട്ടും നിങ്ങിയില്ല. പിന്നീടു് ദെയൽക്കും ഉറപ്പുചെയ്യു് തൊൻ ചതുരക്കു അകരുമുണ്ടോ. അപ്പോഫക്ഷം അങ്കു് മുൻകഥിതനായി വീഴ്ക്കുന്നു, അങ്ങയുടെ ശിരസ്സു് എവൻ്റു് ഉചിയിയിരുവെച്ചുകൊണ്ടു് തൊൻ നിള്ളും സ്ഥിരിച്ചെല്ലു. മുഴ പരമാനന്ദത്തിനു് എന്നിക്കു് ഭാഗ്യചംഭാക്കമെന്നു് തൊൻ വിചാരിച്ചതല്ല. ഇപ്പോൾ എന്നിൽ മാത്രമേ എന്നിക്കു് വിഷാദമുള്ളൂ. എ

ഒൻറെ സ്ഥലം എററിട്ടും അങ്ങോക്കേ എന്നെന്ന അറിയുവാണ്
കഴിയാതെന്തു പ്രേരണതിന്റെ നൃന്തരകൊണ്ടല്ലോ? അ-
ങ്ങളുടെ വെള്ളം ശപാസംകോണ്ടു് അങ്ങോക്കേ അറിയുവാണ്
എനിക്കു കഴിയും.”

പതിനുംബത്താം അധ്യാര്യം.

സുമ്മവിയും നാഗരങ്ഗം ആ ശത്രുഗാരത്തിൽ സം
ഭാഗം സമിതിചെയ്തു് കരായിങ്കിനെ സ്ഥലപിക്കേണ്ട-
നമുക്കിപ്പോരു കണ്ണന്തിനിയെ അനേപാഷിക്കാം.

നാഗരങ്ഗൻ വിട്ടവിട്ടതിൽപ്പിനെ സദാ കണ്ണികും
കൈയുമായിട്ടാണെല്ലാ കണ്ണന്തിനി അവിടെ കഴിഞ്ഞു,
പോന്നിട്ടുള്ളതു്. നിമ്മലമായ സന്ദൃശ്യപുരം അവരം
കു നാഗരങ്ഗനിലുണ്ടു്. അതു വഴിപോലെ വെളിപ്പേട്ട
ത്രഞ്ചാൻ ആ ബാലിക ആളായില്ലെന്നെയുള്ളൂ. കണ്ണ-
നിക്കലമായ നിശ്ചപാസംപോലെ ആ രാഗം അവശ്രൂ-
ംക്കിച്ചുവന്നു. കണ്ണ കയായിരിക്കണമ്പോരുത്തെന്നു കണയുള്ള
നാഗരങ്ഗനിൽ പ്രേമമുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ആ ശപുഷ്ഠം അതു-
താത്തനാണീനു് അവരംകൂടു് അനുത്തെന്നു അറിയാം.
അതുകുണ്ടാണു്, അകത്രുതെന്നു അതു് അടക്കിവെച്ചുകൈകു
ണ്ണാണു് അവരു കഴിഞ്ഞുവന്നതു്. വിധവയായിപ്പോരു
ആ പ്രുമം അവളുടെ പ്രഥമത്തിൽ ഓൺട്ടി വിജ്ഞാംലി
തമായി. അവിച്ചാരിതം അവശ്രൂണാഗരങ്ഗൻ പരിഗ
മിക്കയും ചെയ്തു. വിനെ ഏതുകൊണ്ടുണ്ടു് നാഗര
ങ്ഗൻ അവശ്രൂണാഗരിത്രജിച്ചതു്. അവളിൽ നാഗരങ്ഗനു

രാഗമില്ലക്കിൽ, അതു പൊറുത്തേതുക്കാം. അവർക്കു നാനെന്നുണ്ടെന്ന് എന്തോടു ഭർത്താ യിയാണോ! എന്നതെന്നെല്ലാ, അദ്ദേഹം അവളാൽ ഫോ ക്രഷ്ണനായിത്തീ സ്ഥിരിക്കുന്നവതു! എന്തിനോ? ഇതി നെല്ലും അവർ എത്തു പിഴച്ചു. ഇന്ത വിചാരങ്ങേക്കുണ്ട് അവർ എപ്പോഴും കണ്ണിൽ വാക്ഷമാറായി.

താൻനിമിത്തമാണോ തന്റെ ഭർത്താവിനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കട്ടഃബത്തിനും വിപ്രത്രണായിക്കുന്നതുകുംഡി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒന്നാക്കുന്നിട്ടു താൻ മരിപ്പേക്കാമെന്ന നിശ്ചയത്തോടെയാണോക്കുന്നവിനി ഇപ്പോൾ നാരം കഴിക്കുന്നതു. എന്നാൽ, ഭർത്താവു തിരിച്ചെ വന്നപ്പോൾ ഇന്ത ഭാര്യയുടെ വിചാരംപോലും അദ്ദേഹത്തി നീലപ്പുന്നാണു കണ്ടതു. തന്റെ മുറിയിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് എന്തു രാത്രിമുഴുവൻ അവർക്കു കരത്തു. താൻ ബാല്പും മിഞ്ചും മണസ്സാ കേതിപ്പുർജ്ജും ആരാധിച്ചുവരുന്ന ജീവ നാമനോ തന്നിൽ കടിനമായ വെറപ്പുണ്ട് ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അതിനില്ലെങ്കു തോകമാണോ അവളുടെ മനസ്സിൽ എത്തുന്നതു. ഭർത്താവിനെ ഒരു സോക്കുട്ടിയും ചുണ്ണാബാമെന്നോ ആഗ്രിച്ചലേ അവർക്കു ഇതുവാരേയും കൂത്തിരുന്നതു. ആ ആശയം നിഷ്പാദിപ്പാക്കുന്നുണ്ട് അവർക്കു ഇന്തിനോ പിള്ളംവിക്കുന്നോ? ഇന്ത നിർപ്പുംതും ചുവർവേദിയിൽ അവർക്കു അല്ലെങ്കാണുമ്പയ്ക്കി.

അന്നോ അല്ലെന്നു മരണകാലത്രണംയതുപോലെ, അമ്മയുടെ ദർശനാ കംഘ്യു് ഇപ്പോഴുണ്ടായി. അന്നു തെള്പുംപോലെ ജാപ്പജപ്പല്പരമാനമായ പരിവേഷത്താൽ ആ

മുത്തമായിട്ടല്ലോ, കരിങ്കാർമ്മകിലാൽ മുടപ്പേട്ടകൊണ്ടാണ് ഇപ്പോൾ ആ രൂപം അവളിനെ ദിവിൽ വന്നതു്.

“മകളേ, അന്ന നിന്നെ വിളിച്ചുപ്പോൾ നീ എ സ്തന്ത്രം വരികയുണ്ടായില്ലല്ലോ. ഈനി ഇപ്പോഴോ? തൊൻ അന്ന പറഞ്ഞതുപോലെ, ഇതുവരെ നിന്നെന്റെ ജീവിതം ഭിമമയമായിട്ടല്ല കഴിഞ്ഞതു്. ഇപ്പോൾ ഇതിൽ തുപ്പിയുണ്ടായോ? നീ എന്നൊരുന്നില്ല പോങ്ങ നാഡോ” എന്ന് അമ്മ ചോദിച്ചുപ്പോൾ, “ഈമജലാക്ക കാസ്ത്രത്തിൽ തീരെ വിരകതയായിത്തീർന്ന് എന്നെ ഒരു ഇപ്പോൾത്തെന്ന കുട്ടിക്കൊണ്ടു പ്രോക്കോം” എന്ന് മകൾ അന്നരോധേന പ്രാത്മിച്ച. അക്കദിനെയാവാം എന്ന് അമ്മ സമ്മതിച്ചുതോട്ടുട്ടി ആ സപ്രസ്ഥിതിൽ നിന്ന് കൂടും ഉണ്ടാക്കയും ചെയ്യു.

കമലാമൺ ആ വീട്ടിൽ വരികയും, നാഗേരുണ്ടാവിടെ ഉടൻ വന്നതുമെന്നാകയും ചെയ്യുപ്പോൾ മീരയുടെ ഭാവം എററവും തുരക്കിയ മട്ടിലായി മാറി. അവൾ വീണ്ടും കൂദയുടെ പരിചരണത്തിൽ വൃംജലക്കി യോടെ ഏപ്പെട്ടിരിക്കുന്നാം. ചതികയറിയാത്ത കൂടും ഇത് ഭർവ്വതയുടെ ഇത് പിരട്ടിൽ മഞ്ഞുകയും ചെയ്യു. പ്രഭാതത്തിൽ മറിയിൽ ചെന്ന് കൂദയെ കണ്ണുപ്പോൾ അവരും അതുവരെ കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മുഖം കൊണ്ടു ചീര മനസ്സിലാക്കി.

“എന്തിനും കൊച്ചുമ്മ കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു്. യജമാനന്ന് ഓഷ്ജ്ഞപ്പെട്ടവോ? അംഗുഠിയം എന്തു പറഞ്ഞു?”

“ശുദ്ധേമം ഇന്നലെ വന്നതിൽപ്പിനെ എന്നെ കാണുകപോലും ഉണ്ടായിട്ടില്ല.”

“ തേണ്ടിതേങ്ങവിക്കാശാണ്” കൂദയിൽനിന്ന് ഇള
റ്റിക്ക കരം പുറപ്പെട്ടു. അഖാഖ ദിവസതിൽ മനസാ
സഭനാശികയും, പുരോഗ താനതപിക്കയും ചെയ്യുകൊ
ണ്ട് മീര നല്ല വാഴക്കാടെ അടച്ചതുകൂടി.

“ ഈതിൽ ഇന്ത്രയോന്നെ ദ്രവിക്കുവാൻ എന്നിണം
ഈതു. ” എനിക്കുള്ളം ദിവം കൊച്ചുമംജൂശാണുണ്ടായ
തെക്കിൽ അന്നെ ആത്മഹത്യചെയ്യിരിക്കിം.”

“ആത്മഹത്യ” എന്ന ആ കാൽപ്പനിൽ കൂദയുടെ
മനസ്സ് ഉടൻ ആണ്ട്. തലേന്നാർ രാത്രിയും ഇഷാൽപ്പ
അവരംകു പിന്നാവിഷയമായിട്ടാണ്. ഇപ്പോൾ അതി
ലേയ്ക്ക് അവളുടെ മനസ്സു തിനിൽത്തു. കൂദയുടെ മനോ
രമത്തെ മുഖാവേന നിരിക്ഷണംചെയ്യുകൊണ്ട് മീര
ആത്മകമാപ്രസംഗതിൽ എപ്പെട്ട്. നനിക്ഷ് ഏതാ
ണാംഞാളിൽ പ്രാണാധികമായ പ്രേമമണാധിയൈന്നും,
ആയാൾ വിത്രപിയായ മഹാബലാധിയയാണ്” . ഫൈഫി
ചുവന്നതെന്നും, എനിട്ടും ആയാളുടെ കാമതകിനു താൻ
വഴിപ്പെട്ടവെന്നും, തന്നെ ചാരിത്രതെ കെട്ടതു ത
നെ ആയാൾ പറത്തു തള്ളിയെന്നും, ആ ദിവം അസ
ഹരായി വന്നതിനാൽ ആത്മഹത്യചെയ്യുവാൻ വേണ്ടി
അല്ലോ വിഷം താൻ ഒരു ദൈ വെവലുനിൽനിന്ന് കൈകല്ലുാ
കിയെന്നും പുനരാലുചു ചെയ്യുതിൽ താൻ എന്തി
നു വുമാ മരിക്കുന്നവെന്ന തൊന്തി ആത്മഹത്യാ വേണ്ട
നുവെച്ചു” ആ വിഷതെ തന്നെ പെട്ടിയിൽ സുക്ഷി
ച്ച വെച്ചിരിക്കയാണെന്നും, മീര പരഞ്ഞതിൽപ്പിനെ
ആ പെട്ടി അഞ്ചോരു കൂലയിൽനിന്ന് എടുത്തുകൊണ്ടുവ
നും അതിനുജൂഡിൽ പൊതിഞ്ഞുവെച്ചിട്ടുള്ള വിഷം അ

விரு கூடியூ சுங்கிதுகொட்டது. வாம்கேளவென வோலை எது எடுத்து ஸந்தியூததெ வெற்றிடான் மீர பிள்ளை" ஸாங்கேஷாவினித்து ஏழ்ப்பட்டது". அபைபூஷை யூத அது வீட்டிலேனும் குடுச்சத்திடெ மாஷ்தவு, முஞ்சு கூடுதல் மீர ஸாங்கேஷதெ எடுத்தேனாரை புரதெயூத் காடி. பெட்டியிலை அது விழங் கூடியூத செக்கியில்லா சூக்க அது கூங்காத்தித்தெனா கழுதினது.

பெட்டுக்கொடு கோலாமலக்குமலபம் எடுத்தெனா ரியாதெ மீர அங்கோடு பானது. கடங்வெறனிலை ஸ வ்வாங்கைது அவிடெ திக்கிழுத்திரக்கிகுடியிதிக்கூ ஸ. மாஷ்வுர்வுக்காத விரியூத் காத்திலும் அவிடெ ஹடக்கலாம் காளாந. புஷ்வலவை நின்கொள்ளுத் துருவை யோ டாஸிகரம் அலுக்குதித்தெனா. ஹடக்கித்துக்கூடி மீர எடுத்து கோக்கியூபூத, அவிடெ ஸுநிதயாகி ஸாதி திவெனுதெ ஸுநிவியெக்கூத் அங்குத்ததை மிதிதுநி ஸபோயி. ஸபநா களூகரம்தெனா அவர்க்கூ விஸ்பாக்கொவத்தூதாகி. "நெராளுது" எடுங் வெளைவோடு அவர்கள் அரிகெ நின்கினா கெட்டுப்புறையோ ட் வேங்கிது. "நினா துக்கிகொல்லுவான் வியிக்கென திங் அயிகாரிணியாய ஏதைதூதெ புரதெவத" எடுங் அதிங் முடவடியெல்லாயது". மீரயெ ஶஸ்வ பினெ அவிடெ உள்ளயிலு.

ஸாந்துங்காவிதுகியாகி மங்கூகம்சுப்பெல்லூத் கழித்து" அவைத்தூவரைத்து புதேருகம் புதேருகம் கூலப்பூத் வெழுதித்தூப்புதென ஸுநிவி அகுடுத்துக்கினி ஸ் கூரை அங்கெஷிது" பிரினது. "வது, கும

ലെ, കംഡയ നാം സംസ്ഥാപിച്ചി കുടക്. കുറരമാനും ചെയ്യാത്തവളാണ് വരു. എനിക്കു് അവളിൽ ഇപ്പോൾ ഒന്ന്. അവധി എൻ്റെ അനജത്തിയാണു്” —എന്നുപറത്തു വിളിച്ചു് കുദയുടെ മറിയിലേക്ക് “സുമ്മവ് നടന്ന. ഒരുമിച്ചു് കമലയും ചെന്ന. കുറച്ചുനേരം കഴിത്തെ ഷ്ടോർ, ദയശോകാന്പിതയായി കമലാമൺ പുരുത്വവനു് നാംഗ്രഹണ വിളിക്കുവാൻ ആളെ അയച്ചു. സുമ്മവി ഉമ്മറത്തു വന്ന കരഞ്ഞുകൊണ്ടു നില്ലുന്ന.

ഉടൻ അവിടെവന്ന നാംഗ്രഹണ ജിങ്ങാസഭയുടെ ചെയ്യു ചോല്ലത്തിനു് “എൻ്റെ കൂട്ടുഡിയി” എന്നു് സമുഖിയിൽനിന്നു് ദീനസ്പര്ത്തിയ മരവഴി പുറപ്പെട്ടു.

“അല്ലെങ്കിലും സംസ്ഥാപത്തേടു വാഴവാൻ എന്നിക്കു് കയകാലത്തു, യോഗാമിലു. എാൻ സ്ന്യൂഫിന്റൊ ഒരു വള്ളത്തിവന്ന കംഡയ എൻ്റെ സ്വന്ന, അനജത്തിയായി കൊണ്ടാടുമെന്നു് ആൾച്ചുപ്പോരം അതു നിഷ്ഠപ്പലമായിട്ടാണു് പുന്നതു്. അവധി വിഷം വിഴുങ്ങിയിരിക്കുന്നു.”

ഈതു കേടു ഉടനെ നാംഗ്രഹണ ആവേഗത്തേടു കുറ മറിയിലേക്കു് ചാടി. കുട്ടിക്കാലിനേരൽ ചുംത്തു കൊണ്ടു് വെള്ളം നിലയ്ക്കു് കുദനുദിനി വിവശയായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇവം കരിവാളിച്ചുപ്പും, മിച്ചികറം തുടിന്റു്, അംഗങ്ങും കുഴിത്തുംകൊണ്ടിണ്ടു് അവളുടെ അപ്പാഴത്തെ നിബി. നാംഗ്രഹണ കണ്ണപ്പോർ, ഉടനെ സ്നായ കൂട്ടിരോടെ അവധി നാംഗ്രഹണെൻ്റെ പാസ്സുള്ളിൽ പതിച്ചു.

“അംഗ്രോ കുറൈ, എത്തു തെരംകണ്ണിട്ടാണ്” എന്നെന്ന നീ വെട്ടിഞ്ഞതു്” എന്നും നാഗരങ്ങൾ സഹായം ചേരാ ചിച്ചു.

നാഗരങ്ങേന്നാണ് നിസ്തുക്കോചമായ ഭാഷണത്തിനും അവർം ഇതു വരെ ശക്തിയായിരുന്നില്ല. ഈ അന്തുകൂ ലഭ്യമാണെങ്കിൽ മുക്തകവും സംസാരിക്കാമന്നായി.

“എത്തു തെരംകണ്ണിട്ടാണ് അങ്കേ” എന്നെന്ന ഏവാണി ഞ്ഞതു്? ”

ഈ ഏവാല്പത്തിനും അധ്യാത്മവന്നായി സ്ഥിതിചേരു ഇവാനെ നാഗരങ്ങും കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. കണ്ണയിൽ നിന്നു ചട്ട, തെങ്ങതെന്നു ധാരകൾ പുരപ്പെട്ടുടരണ്ണി:

“അങ്കേ” ഇന്നലെ ഇവിടെ വന്നതിൽപ്പുണ്ണെ, എൻ്റെ അരികെ വരികയോ, എന്നെ വിളിക്കുഡാ ചെ ഫീഡിനാവെങ്കിൽ എന്നിക്കു് ഇനു് ഇങ്ങിനെ മരിക്കേ ണ്ണിവരികയില്ലായിരാം. ചുജക്കം നാളുകൾ മാത്രം എന്നിക്കു് അങ്ങയുമായി സഹയോഗമണിക്കുള്ളൂ. അതിൽ എന്നിക്കു് അലാവോവമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഞാൻ മരിക്കയില്ലായിരുന്നു.”

നും മിണ്ണാതെ തല താഴ്ന്തിക്കാണ്ടിത്തന്നെന്നയും നാഗരങ്ങൾ ഇപ്പോഴം ഇരിക്കണ്ടതു്.

എൻ:—എൻറെമരണകാലത്തു് “അങ്കേ” നും മിണ്ണാതെയിരിക്കുന്നതു സങ്കടമാണോ! അണ്ണയുടെ മുഖം പുണ്ണി രിയോട്ടിക്കുടി വില്ലുണ്ടായു കണ്ണംകൊണ്ടു് ഞാൻ സംഗ്രഹിയേണ്ട മരിക്കുള്ളൂ.”

നാഗരുക്ക്:—“നീ എനിക്ക് ആദി അയക്കാമായിരുന്നവല്ലോ. നീ ഇതു ചെയ്യണമോ!”

“അക്കാൻമാർത്തിൽ ഇനി എന്തിനാണോ” തക്കം. അങ്ങടയ ഒരു നോക്ക കണ്ണിട്ടു് തൊൻ മരിച്ചുക്കാണമെന്നു് ഇതിനുംനും നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതാണോ. സുമഖി തിരിച്ചെയ വരുന്നതായാൽ അവരുടും അക്കു് പുണ്ണം സന്തോഷിത്താടെ വാഴനാതു കണ്ണിട്ടു് ഉടൻ മരിക്കണമെന്നു കരഞ്ഞി അ. തിലേക്ക കുറതിനിക്കയാണോ” തൊൻ. എന്നാൽ, ഇന്നലെ അപദയെ കണ്ണപ്പോരു എന്നേറെ മരണനിശ്ചയം. ഇളക്കിപ്പോകയുണ്ടായി—”

മുത്രസാമിപ്പുത്രാഞ്ച് ദർഭുർക്കമായിക്കാണിക്കുന്ന അവളുടെ മുഖം പെട്ടെന്നു് പുണ്ണാനരാഗകാന്തിയോടെ വികസിതമായി. ശോകാവുതമായ ആ പ്രേമവിലാസം നാഗരുക്കേൻറെ മനസ്സിൽ എന്നെന്നോക്കമായി പതിയുകയും ചെയ്തു. പിന്നീട് കുറയിൽനിന്നു പുരപ്പേട്ട വാക്കുകൾ നേരത്തും ഇടരിയുംകൊണ്ടാണോ—”

“എന്നേറെ പ്രാണഘ്രഹനാണോ” അക്കു്. അപദയോച സംസാരിച്ചിട്ടു് എനിക്കു മതിവരുന്നില്ല. എന്നാൽ—തൊൻ വരള്ളുന്നു. നാവുഴുന്നു. എനിക്കു വാ. തൊൻ മരിക്കട്ടു.”

നാഗരുക്കേൻറെ മടിയിൽ തലവെച്ചുകൊണ്ടു് കൂദാണിനി നില്ലുണ്ടും കിടന്നു. വെള്ളൻ വന്നുനോക്കി; ചികിത്സകൊണ്ടു ഫലമില്ലെന്നുകണ്ടു് നിരാഹനായി മടഞ്ഞി. സുമഖിയും കമലയും കരജത്തുകൊണ്ടു നില്ലുന്നു. അവളുടെ കാലുക്കുടെ തൊട്ടു് മുല്ലാവിൽ വച്ചുതിന്ത്തുപ്പിനൊ കൂദന്നുനി തേരാവിഞ്ഞേറു പാദങ്ങൾക്കിടയിൽ മു

വു മറച്ച്. ആ കിട്ടപ്പിൽത്തന്നെ ആ പ്രധാലുകൾ നശ്വരകയും ചെയ്യു. കൗൺസിൽ മരിച്ചു.

ശേഷക്രമിക്കുള്ളും കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിനെ നാദിനിക്ഷ വിഷം കിട്ടിയതു് എവിടെന്നിനാണെ അഭന്നപശ്ചാത്യംഡായി. അപ്പോഴേക്കും മീരയെ നാട്ടിലെങ്കും കാണ്യാനില്ലോതായി. കൂദാം മരിച്ചതിനെ യീരുയെ ആഃനാട്ടിലെങ്കും ആരും കണ്ടിട്ടില്ല.

ഗൊവിദ്ദംബരത്തുനിന്ന് ഓടിഡാളിച്ചുപോയ ദായ ദേവദ്രഗൻറ പാപ്പിടത്തിൽ ദൈനാദം കാണുംഡായിട്ടുണ്ട്. പലപല ഭജ്യമാദിലാൽ രോഗം ലഭിച്ചു് ദേവദ്രഗൻ ആസന്നമരണായി ഭേദവിക്രയ ഫോഡ. വിത്തവേഷയും ബീഡൈയുമായും ഒരു ഭിത്തുനാൾ തട്ടത്തിട്ട നില്ലോതെ, ദേവദ്രഗൻറ ഒലേക്ക പാഠതുകയറി. “നൃനാശ നരകത്തിൽക്കുട്ട സ്ഥാനമില്ലാതെക്കാക്കട്ട” എന്ന് അയാളെ ശച്ചിട്ടണു് അവരും അവിടെനിന്ന് പോയതു്. ആ ഭാറ നെയാണു് മീര. ദേവദ്രഗൻ മരിച്ചതിൽപ്പിനെ രഹ്യകാലത്തേക്കു് മീരയുടെ പ്രതം ആ ഭാഗത്തു് കാലത്തു് സഖിരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നവെന്നു് ചിലർ രിയന്നു.

— പരാശ്രാമം —

